

Управління освіти Луцької міської ради
Міський методичний кабінет
Комунальний заклад
«Луцька загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №20
Луцької міської ради Волинської області»

Надія Прусік

Тетяна Денисюк

Інноваційні підходи до організації моніторингу освітнього процесу

Методичні рекомендації

Луцьк, 2020

УДК 37.02-047.36

I-66

Інноваційні підходи до організації моніторингу освітнього процесу: методичні рекомендації / Н. В. Прусик, Т. Ю. Денисюк. – Луцьк, 2020. – 140 с.

Укладачі: Прусик Надія Володимирівна, заступник директора з НВР комунального закладу «Луцька загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №20 Луцької міської ради Волинської області», Денисюк Тетяна Юріївна, заступник директора з НВР комунального закладу «Луцька загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №20 Луцької міської ради Волинської області»

Рецензенти:

Т.О.Силка, заступник начальника управління, начальник відділу дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти управління освіти Луцької міської ради

В.Ю. Коляно, директор комунального закладу «Луцька загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №20 Луцької міської ради Волинської області»

У методичних рекомендаціях висвітлено науково-теоретичні і практичні матеріали проведення моніторингових досліджень в закладах загальної середньої освіти. Рекомендації містять матеріали із впровадження в практику роботи інноваційних підходів до організації моніторингу в школі.

Адресовано адміністраціям освітніх закладів, керівникам методичних об'єднань, педагогічним працівникам.

Розглянуто і схвалено на засіданні науково-методичної ради комунального закладу «Луцька загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №20 Луцької міської ради Волинської області» (протокол № 3 від 03.01.2020 року)

Зміст

Вступ	4
1. Моніторинг навчальних досягнень учнів школи	7
1.1. Власна система організації моніторингових досліджень	7
1.2. Моніторинг і контроль: спільні риси і відмінності	12
1.3. Моніторинг навчання як необхідний елемент функціонування навчального процесу	14
1.4. Види моніторингу та їх використання	16
1.4.1. Предметний моніторинг	17
1.4.2. Моніторинг результативності навчання учнів класу	26
2. Моніторинг як засіб підвищення професійної компетентності педагогів	31
2.1. Організація методичної роботи на основі моніторингових досліджень	34
2.2. Інструментарій моніторингу діяльності педагогічних працівників	42
2.3. Корекційні дії щодо підвищення професійної майстерності вчителя (за результатами моніторингових досліджень)	55
2.3.1. Тренінгове заняття «Мотивація навчальної діяльності учня як необхідна складова діяльності педагога»	56
2.3.2. Освітній хакатон «Оцінювання по-новому»	68
3. З досвіду проведення моніторингових досліджень у школі	89
3.1. Педагогічна лабораторія. Аналіз рівня навченості учнів 10-го класу	89
3.2. Моніторинг як технологія оцінки реалізації інклюзивного процесу	119
4. Висновки	133
5. Використана література	137

Вступ

*Якщо не вимірювати результатів,
то не можна відрізнити успіх від поразки*

Девід Озборн

Якісна освіта розглядається сьогодні міжнародною спільнотою як одна з необхідних умов успішного розвитку країни. Зокрема, ЮНЕСКО акцентує питання якісної освіти на набуття молоддю життєвих компетенцій для успішного входження у сучасне суспільство задля досягнення соціальної злагоди. Європейський Союз розглядає якісну освіту передусім як інструмент економічного зростання на шляху до розбудови більш конкурентноспроможної та динамічної спільноти.

Україна також приділяє велику увагу проблемі якості освіти, проголошуючи її національним пріоритетом і передумовою національної безпеки держави, додержання міжнародних норм і вимог законодавства України щодо реалізації права громадян на освіту.

Якісний рівень освіти забезпечується у світі за допомогою відповідних механізмів, що дістали назву моніторингу, який розуміється як система збору, опрацювання та поширення інформації про діяльність освітньої системи, що забезпечує неперервне відстеження за її станом і прогнозування розвитку.

Тому питання створення власної системи моніторингу якості освіти – це необхідна умова існування сучасної школи.

Якість освіти – інтегральна характеристика системи освіти, що відображує ступінь відповідності реальних освітніх процесів нормативним вимогам, соціальним і особистісним очікуванням. Здійснення оцінювання якості освіти вимагає встановлення ступеню (рівня) відповідності навчальних результатів учнів, освітнім програмам, умовам здійснення освітнього процесу загальноприйнятим еталонам і вимогам, що зафіксовано у нормативних документах.

Моніторингом якості загальної середньої освіти називається спеціальна система збору інформації про стан освіти, прогнозування на підставі об'єктивних даних динаміки та основних тенденцій її розвитку, розроблення науково обґрунтованих рекомендацій для прийняття управлінських рішень стосовно підвищення якості освіти.

Моніторинг – це інформаційна система, яка постійно поповнюється завдяки циклічності (безперервності) відстеження. Це збір та розповсюдження інформації про стан освітньої системи в закладі. Зворотний зв'язок, перевірка та оцінювання стану об'єкта і прийняття оперативного управлінського рішення.

Досвід показує, що функціональними завданнями моніторингу є не лише визначення якості освітнього процесу, а саме якості знань, умінь і навичок учнів, оволодіння творчими навичками вихованості учнів, розвитку особистості, а й корекція освітнього процесу, яка базується на визначенні шляхів удосконалення діяльності освітнього закладу, класу, окремого учня чи освітнього процесу в цілому.

Отже, проведення освітнього моніторингу стимулює позитивні перетворення та мотивує до якісних змін учасників освітнього процесу. Унаслідок цього відбувається коригування та координація діяльності всіх учасників процесу; удосконалення всіх планів школи щодо організації і здійснення освітнього процесу з метою підвищення його якості; подальше вдосконалення, самовдосконалення, підвищення рівня самоорганізації учасників освітнього процесу; удосконалення взаємовпливу та взаєморозуміння на рівнях: батьки – учень –учитель –адміністрація; динамічний розвиток мотивації учасників освітнього процесу до підвищення якості знань тощо.

Таким чином, **моніторинг в освіті – це сучасний механізм управління якістю освіти.** За його допомогою можна відстежувати і своєчасно коригувати будь – який процес в освіті.

1. Моніторинг навчальних досягнень учнів школи.

Однією з актуальних проблем на даному етапі реформування сучасної освіти є організація оптимального управління якістю освіти навчальних закладів. Сучасна школа – освітня система, що має власну структуру, статут, контингент учнів і вчителів, вимагає досконалої системи управління.

Перед керівництвом школи постає завдання - здійснити самооцінку роботи начального закладу, стимулювати творчість педагогів у підвищенні результативності своєї роботи, підвищити керованість на всіх рівнях функціонування школи. Особистісне спрямування освіти зумовлює потребу інтегровано оцінювати її якість, координуючи індивідуальні характеристики особистості та педагогічні показники організації навчально-виховного процесу.

Одним із реальних важелів впливу на покращення освітнього процесу, підвищення якості знань учнів та професійного рівня педагогічних працівників є моніторинг.

1.1. Власна система організації моніторингових досліджень.

У школі вироблена власна система організації моніторингових досліджень, основою яких є розроблені Положення про внутрішню систему якості освіти комунального закладу «Луцька загальноосвітня школа I-III ступенів №20 Луцької міської ради Волинської області» (затверджене наказом директора школи №341 від 21.11.2018р.) та Положення про моніторинг якості освіти комунального закладу «Луцька загальноосвітня школа I-III ступенів №20 Луцької міської ради Волинської області» (затверджене наказом директора школи №130 від 03.06.2019р.)

У педагогічній науці нагромаджено розмаїття визначень поняття «освітній моніторинг». За Г.В.Єльніковою «Освітній моніторинг – це супроводжувальне відстежування і поточна регуляція будь-яких процесів в освіті. Це система, що складається з показників, об'єднаних в еталон, методів їх розробки і постійного спостереження за цими показниками, за станом та динамікою спостережувального об'єкта з метою його оперативної діагностики, випереджувального визначення його диспропорцій, вироблення та коригування управлінських рішень».

Моніторинг, як сучасна управлінська процедура, повинен охоплювати, безумовно, всі завдання, що постають перед освітнім закладом (кадрове і матеріальне забезпечення, психолого-педагогічні умови, стан здоров'я тощо), але визначальним, базовим, є одержання освіти в обсязі, що визначають державні стандарти чи програмні вимоги.

Мова йде про рівень навчально-предметних досягнень учнів, як інтегрований показник якості освіти. Отже, моніторинг - це засіб стимулювання якості навчального процесу, в рамках якого проводиться виявлення та оцінювання проведених педагогічних дій.

Мета моніторингу: отримання об'єктивної інформації про рівень навчальних досягнень та якість знань учнів школи; встановлення зв'язків між успішністю учнів та результатами роботи вчителів; спрямування роботи всіх учасників навчально-виховного процесу на підвищення ефективності роботи з даного питання; використання отриманих матеріалів на педрадах, батьківських зборах для оцінки діяльності закладу

Завдання моніторингу:

1. Створити власну систему безперервного спостереження за рівнем навчальних досягнень учнів школи як найважливішого показника оцінювання стану навчального процесу.
2. Оцінити динаміку результативності навчання з різних предметів.
  3. Виявити фактори, які впливають на результати навчання учнів.
  4. Прогнозувати тенденції розвитку та підвищення якості знань учнів із навчальних предметів.

Очікувані результати:

1. Розширення можливостей для вивчення результативності діяльності вчителів, рівня їхньої професійної майстерності щодо формування загальноосвітніх та предметних компетентностей учнів, рівня сформованості проектних умінь та навичок педагогів.
2. Створення умов для реалізації творчого потенціалу вчителів, соціальної адаптації педагогів до інноваційного освітнього середовища.
3. Збільшення адаптивних можливостей освітньої системи.
  4. Забезпечення умов для повноцінної самореалізації кожного учня.
  5. Покращення якості знань та підвищення рівня навчальних досягнень.
  6. Підвищення якості та ефективності управління навчальним процесом.

У нашій школі створена власна модель системи безперервного спостереження за рівнем навчальних досягнень, динамікою навчання,

модель системи безперервного спостереження за відповідністю рівня кваліфікації вчителя рівню навченості учнів як найважливіших показників оцінювання стану навчального процесу.

1. Складання моніторингових таблиць успішності учнів класними керівниками по класу, вчителями-предметниками по предмету за такими показниками :

- результати навчальних досягнень учнів за попередній рік;
- результати діагностичної контрольної роботи;
- результати контрольної роботи або тематичного оцінювання в середині I семестру;
- результати за I семестр;
- результати контрольної роботи або тематичного оцінювання в середині I семестру;
- результати за II семестр та рік.

2. Підбиття підсумків рівня навченості учнів за кожним показником класними керівниками та вчителями-предметниками, оцінювання рівня навченості згідно інструкції (додаток 3) (ПЯН) за методикою Смирнова.

Інструкція

для підбиття підсумків рівня навченості учнів з будь – якого предмету (за методикою Смирнова)

- кількість учнів, які навчаються на високому рівні $\times 1$
- кількість учнів, які навчаються на достатньому рівні $\times 0,64$
- кількість учнів, які навчаються на середньому рівні $\times 0,36$
- кількість учнів, які навчаються на початковому рівні $\times 0,14$

Отриману суму ділять на кількість учнів у класі та помножують на 100%.

Результат: понад 64% - високий рівень; з 36% до 64% - середній; нижче 36% - низький рівень навченості.

3. Аналіз результатів дослідження та анкетування учнів заступником директора, виявлення проблеми, формування списків класів, учнів, що знизили рівень навчальних досягнень; навчаються на високому рівні; мають низький рівень навчання; мають одну пограничну оцінку; відстеження динаміки навчання з предметів.

4. Прийняття управлінських рішень щодо усунення виявлених проблем (наказ про результати моніторингових досліджень, розробка методичних рекомендацій щодо усунення проблем, призначення експертизи рівня сформованості знань та умінь з предметів, де виявилась негативна динаміка навчання, забезпечення системної методичної допомоги вчителям-предметникам, контроль за станом викладання предметів, проведення практичних та психолого-педагогічних семінарів з даних проблем, внесення коректив до календарного планування окремих предметів, планування корекційної роботи, тощо)

5. Здійснення забезпечення керівництва й контролю за процесом і результативністю корекційної роботи.

Одержати об'єктивну оцінку результативності викладання навчального предмету можна тільки з використанням науково-обґрунтованої технології проведення моніторингових досліджень.

1.2. Моніторинг і контроль: спільні риси та відмінності.

Якщо контроль необхідний для організації зворотнього зв'язку «вчитель – учень», що надає педагогічному процесу керованості, то моніторинговий підхід дає можливість одержати вірогідну інформацію в необхідний час. На відміну від контролю, який виявляє рівень навчальних досягнень учнів, моніторинг відповідає на питання: Чому такий рівень навчальних досягнень і як можна покращити такий результат?

Моніторинг і контроль мають багато спільного, однак у них є відмінності. У своєму дослідженні З.Рябова подає таку порівняльну характеристику моніторингу і контролю, доводячи принципові відмінності між ними.

Характеристика	Моніторинг	Контроль
Сутність	<i>Інформаційна система (збирання, обробка, збереження та використання інформації про стан керованого об'єкта), яка постійно поповнюється, що вказує на неперервність відстеження</i>	<i>Інформація про стан об'єкта, яку використовують для запобігання негативним результатам. Він може бути як неперервним, так і дискретним. Ефективність контролю залежить від його систематичності та своєчасності.</i>
Завдання	<i>Основне завдання – коригування та прогнозування розвитку об'єкта</i>	<i>Основне завдання – діагностування та надання інформації про стан об'єкта</i>
Зміст	<i>Органічно пов'язаний з усіма функціями управління; утворює з ними замкнений цикл регулювання процесу</i>	<i>Це самостійна функція управління, яка забезпечує зворотний зв'язок, що передбачає перевірку та оцінку</i>

	<i>розвитку об'єкта управління на підставі прийняття оперативних рішень</i>	<i>стану об'єкта з огляду на бажаний та прийняття на цій підставі рішення</i>
<i>Застосування</i>	<i>Застосовується при відстеженні розвитку об'єкта що пов'язано з порушенням рівноваги та реєстрацією змін, які засвідчують появу нового рівноважного стану об'єкта</i>	<i>Застосовується при відстеженні об'єкта в рівноважному стані</i>
<i>Технологія</i>	<i>Містить розробку апарата й технології вимірювання реального стану об'єкта. Передбачає створення еталону, який забезпечує реалізацію, перевірку та перегляд мети й</i>	<i>Має апарат і технологію вимірювання реального стану об'єкта. Передбачає наявність еталону реального для реалізації мети й завдань управління. Завдання жорстко закріплені.</i>
<i>Учасники</i>	<i>Проводиться із залученням підлеглих, що впливає на їхню рефлексну сферу й зумовлює рефлексний розвиток</i>	<i>Здійснює одноосібно керівник. Іноді залучаються підлеглі (самоконтроль). Вплив на рефлексивну сферу підлеглих не передбачається.</i>

При традиційному оцінюванні оцінюються передусім знання, крім того, на оцінку впливають суб'єктивні чинники (ставлення вчителя до учня, учня до вчителя, настроїв на уроці та інші). У такій системі оцінювання практично не закладена можливість самооцінки учня, що знижує доцільність педагогічного оцінювання.

1.3. Моніторинг навчання як необхідний елемент функціонування навчального процесу.

Якщо аналіз навчальних досягнень проводиться систематично, то створюються умови для порівняльного аналізу. Які параметри порівняння можуть бути обрані:

- рівень особистісних навчальних досягнень за різними темами;
- рівень сформованості навчальних умінь учня в різних періодах навчання (на початку року, на кінець I семестру, на кінець року тощо);
- рівень засвоєння знань учнями певного класу протягом кількох років;
- результати тематичного оцінювання учнів класу протягом року та інше.

Моніторинг дає можливість глибше вивчити рівень навчальних досягнень учнів, що в свою чергу дозволяє оцінити педагогічну ефективність роботи, визначити фактори, які позитивно чи негативно впливають на її результативність.

Отже, можна впевнено стверджувати, що поступове впровадження та розвиток моніторингу навчання як необхідного елемента функціонування навчального процесу дає можливість забезпечити реальне поєднання педагогічної діагностики та корекції як необхідного внутрішнього аспекту педагогічної інновації.

Освітній моніторинг у школі здійснює адміністрація із залученням методичних структур, які організовують управління якістю освіти на кількох рівнях:

- учень (моніторинг навчальних досягнень);
- вчитель (моніторинг педагогічної діяльності).

Моніторинг можливостей учнів визначається за такими параметрами:

- пізнавальна сфера (увага, зорова і слухова пам'ять, інтелект);
- творчі здібності;
- особистісні якості (мотивація навчання, правдивість, працелюбність).

Інформацію варто заносити до картки-профілю рівня розвитку психологічних процесів особистості учнів, заповнюють шкільний психолог, класний керівник і вчителі-предметники.

Неможливо досягти високого рівня навчальних досягнень учнів без відповідного контролю за ходом навчального процесу.

Розв'язання проблем оцінювання навчальних досягнень учнів та оцінювання ефективності навчання здійснюється через такі види освітнього моніторингу:

- за масштабами мети освіти (оперативний, тактичний, стратегічний);
- за етапами навчання (вхідний або вибіркового, проміжний або навчальний, вихідний або підсумковий);
- за часовою залежністю (попереджувальний, поточний);
- за частотою процедур (разовий, періодичний, систематичний);
- за охопленням об'єкта спостереження (локальний, вибіркового, суцільний);
- за організаційними формами (індивідуальний, груповий, фронтальний);
- за рівнями управління освітнім процесом (керівний, адміністративний, педагогічний).

1.4. Види моніторингу та їх використання:

1. Моніторинг навчальних досягнень по семестрах (за рік).
Досліджуються результати навчальних досягнень учнів, класів.
  2. Моніторинг об'єктивності оцінювання навчальних досягнень учнів:
    - стандартний (прямий) (вересень, вступний тест) –
    - контрольного та підсумкового зрізів;
    - непрямий (опосередкований) за результатами порівняльної діяльності учня, класу, предмету в системі класу, школи.
  3. Моніторинг державної підсумкової атестації (дає змогу уникнути необ'єктивності оцінювання).
  4. Моніторинг атестації вчителів:
    - вчитель в системі класу;
    - вчитель в системі циклу;
    - вчитель в системі рівних (категорія, звання, олімпіадні досягнення та ін.).
  5. Моніторинг адаптаційних процесів при переході з початкової в основну школу.
  6. Моніторинг стану здоров'я.
  7. Моніторинг організації освітнього процесу в школі.
- Моніторинг навчальних досягнень учнів проводиться за двома напрямками:
- предметний моніторинг (стандартний);
  - моніторинг результативності навчання (опосередкований).

1.4.1. Предметний моніторинг проводиться за рівнем залишкових знань, за поточними підсумковими результатами в три етапи:

- вхідний рівень (вересень)
- проміжний (грудень)
- вихідний (травень).

Основна інформація, яка збирається: загальна кількість учнів, кількість учнів за рівнями успішності. Джерелами інформації є діагностичні контрольні роботи з предметів інваріантної складової навчальних планів. Основні показники, що розраховують:

коефіцієнт об'єктивності;

кількість учнів, що мають високий (достатній, середній, початковий) рівень навчальних досягнень, ступінь сформованості компетенції (у %).

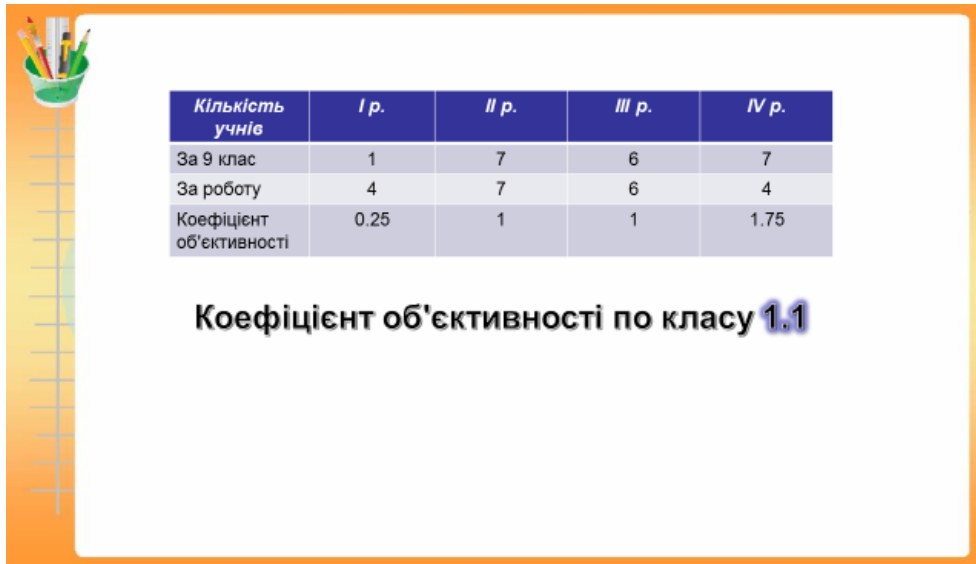
Наведемо приклад відстеження динаміки навчальних досягнень учнів з предмета **хімія**.

Аналіз отриманих результатів дозволяє оцінити рівень викладання даного предмета в кожному класі та в цілому по школі.

Моніторинг об'єктивності оцінювання
Хімія: вч.Шульга А.С. січень 2019 н.р. 10-А клас

№п/п	Прізвище учня	За 9 кл.	За роботу	Коефіцієнт об'єктивності
1.	Гречко Василина	9	9	1
2.	Дудка Дарина	10	9	1.1
3.	Дячук Наталія	7	6	1.2
4.	Задворна Ірина	7	6	1.2
5.	Закірова Маша	10	8	1.3
6.	Кацевич Марія	10	10	1
7.	Кісь Мар'яна	10	9	1.1
8.	Коваль Ангеліна	4	4	1
9.	Кондира Ольга	8	6	1.3
10.	Корець Олександра	5	5	1
11.	Кушнір Антон	10	11	0.9

Предметний моніторинг передбачає обов'язкове проведення в перші два тижні вересня першої діагностичної роботи – нульовий замір знань (початкове діагностування). Його мета - отримання об'єктивної інформації про рівень залишкових знань, готовність класу до даного етапу навчання з метою зміни акцентів у навчальній діяльності за допомогою комплексу процедур. Для цього необхідно виконати такі завдання:

- провести діагностування залишкових знань та аналіз якості їх засвоєння;
- визначити, які знання і в якому обсязі залишилися в учнів після попереднього року навчання з предмету, що підлягає моніторингу;
- на основі отриманої інформації та статистичних даних робиться висновок, на якому рівні репродуктивному, конструктивному чи творчому - знання, вміння та навички є найміцнішими;
- шляхом спостереження, співбесіди визначити, які фактори впливають на міцність засвоєння знань;
- виробити на основі отриманих даних механізми регулювання

процесами засвоєння (корекція засвоєння певних тем, понять термінів).

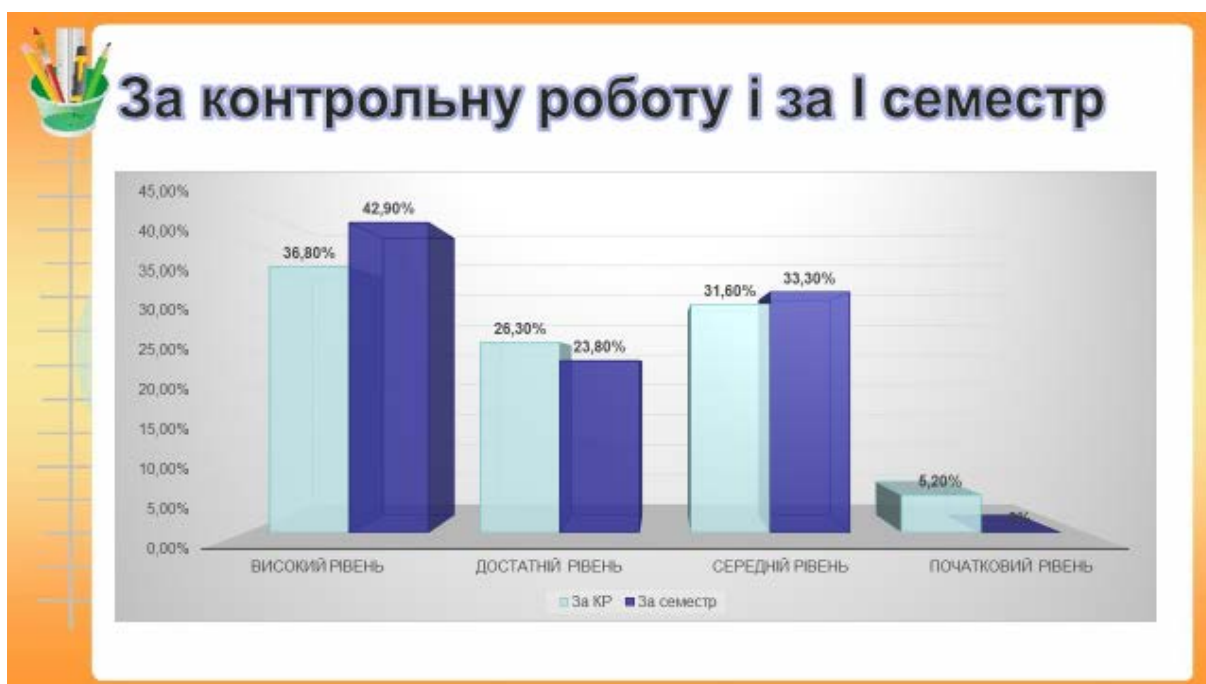

Визначається ступінь сформованості компетенції наступним чином:

$$C_k = \frac{\text{к-ть II+III+IV}}{\text{к-ть що писали роботу}} \quad (\text{Успішність})$$
$$C_k = \frac{17}{21} = 0,81$$

У другий-третій тиждень грудня проводиться контрольний замір навчальних досягнень (проміжне діагностування), мета якого -

оцінити зміни в знаннях учнів при вивченні основних предметів інваріантної частини базового навчального плану.

Проміжний моніторинг, що сприяє підвищенню ефективності корекційної роботи, розвитку і вдосконаленню системи оцінювання проводимо за допомогою

інструментарію:

- адміністративні контрольні роботи по закінченні кожного семестру

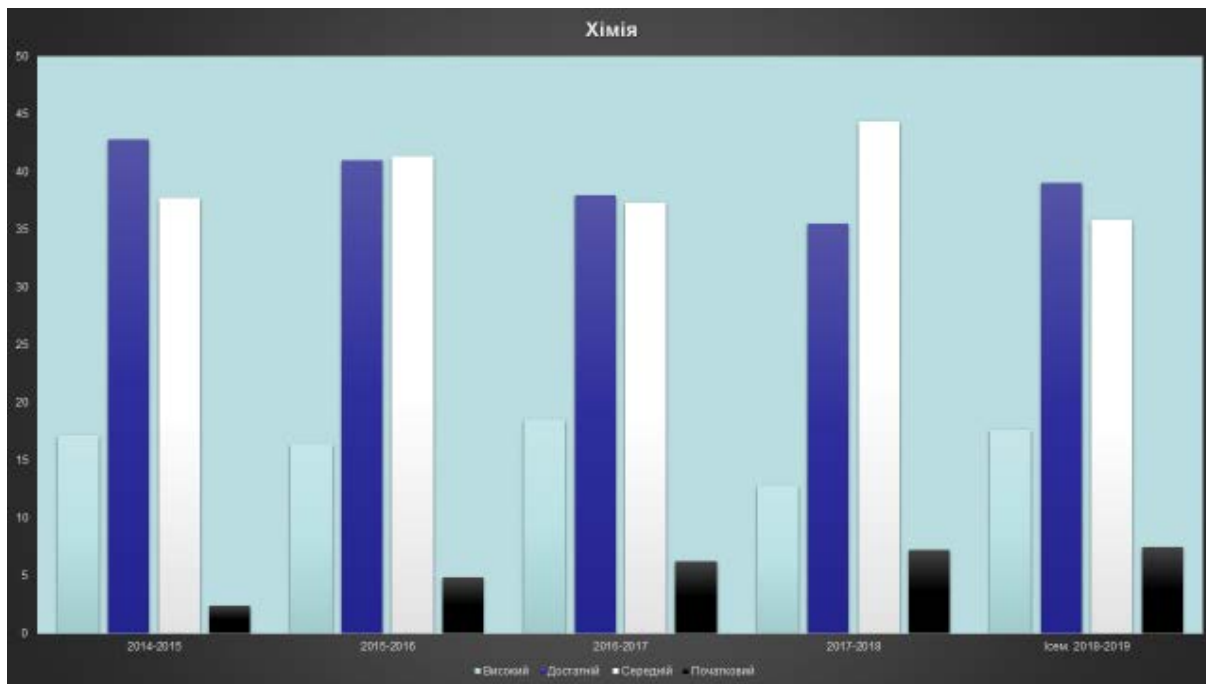
(за результатами контрольних робіт складаються діаграми, виявляються типові помилки, які обговорюються на засіданні шкільних методичних об'єднань);

- зрізи знань з предметів по паралелях класів.

Результати навчальної діяльності з хімії

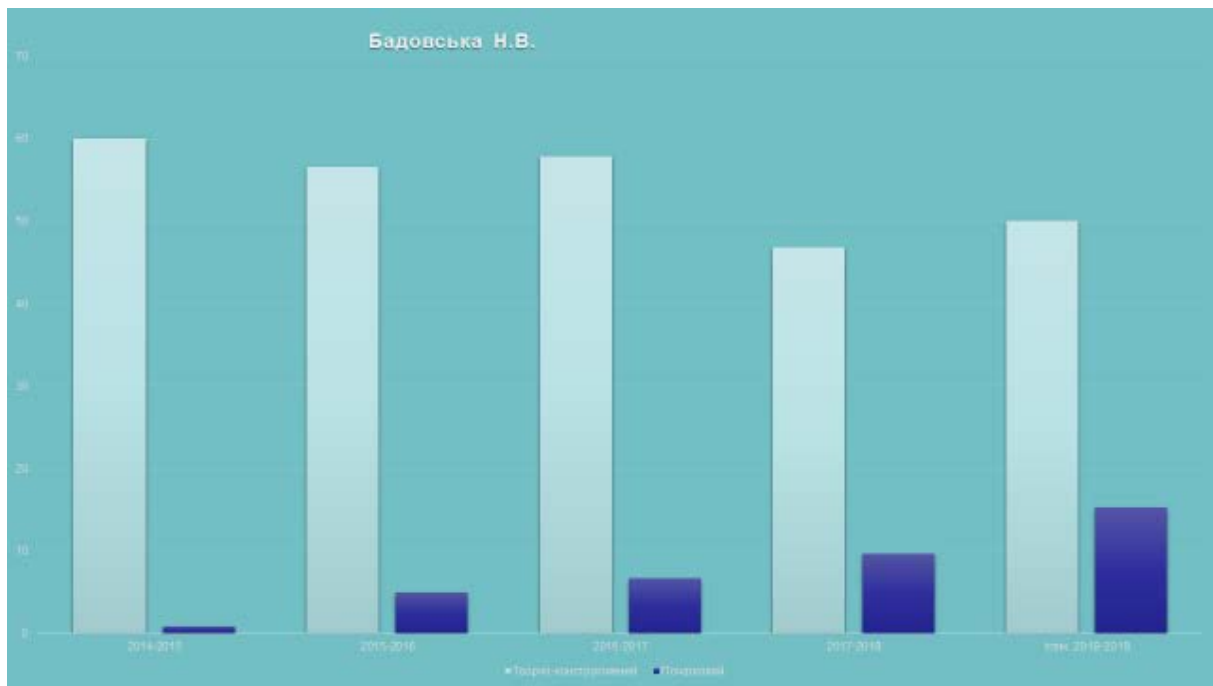
	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	Ісем. 2018-2019
Високий	17,1	16,4	18,5	12,8	17,6
Достатній	42,8	41	38	35,5	39
Середній	37,7	41,3	37,3	44,4	35,8
Початковий	2,4	4,8	6,2	7,2	7,5

Окремої уваги заслуговує моніторинг динаміки результативності навчальної діяльності вчителя-предметника.

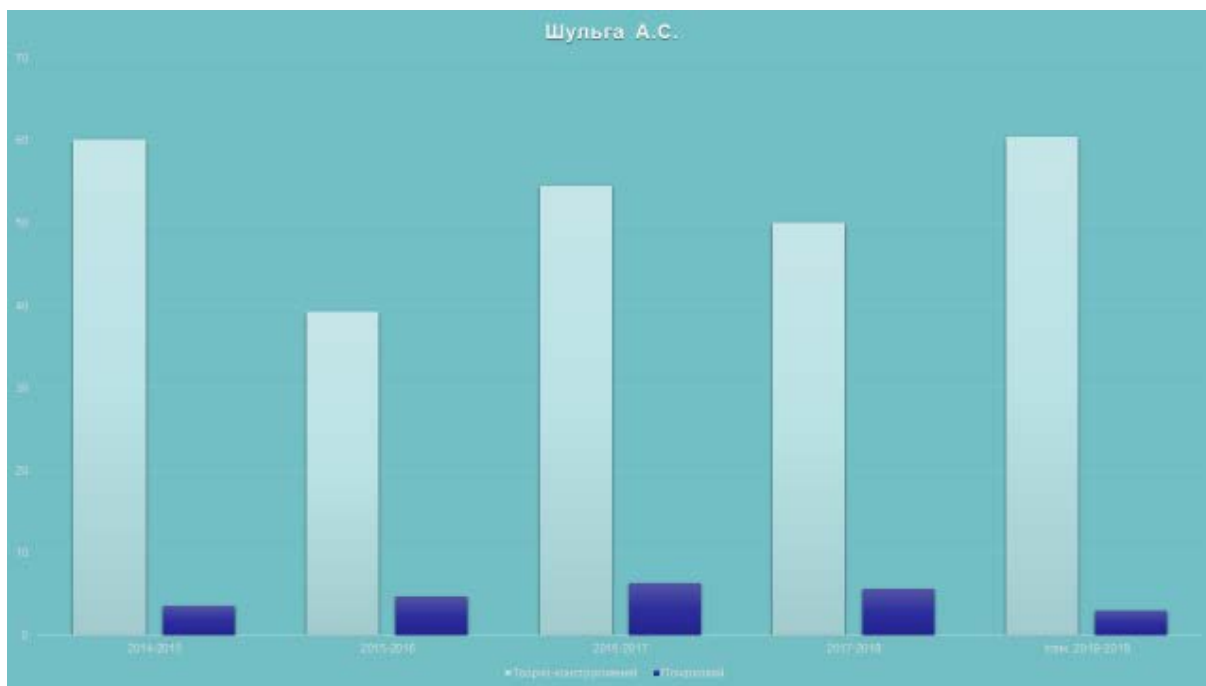
Бадовська Н.В.

	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	Ісем. 2018-2019
Творчо-конструктивний	60	56,6	57,9	46,8	50
Початковий	0,8	4,9	6,7	9,7	15,3

Шульга А.С.

	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	Ісем. 2018-2019
Творчо-конструктивний	60,1	39,3	54,5	50	60,5
Початковий	3,6	4,7	6,3	5,6	3

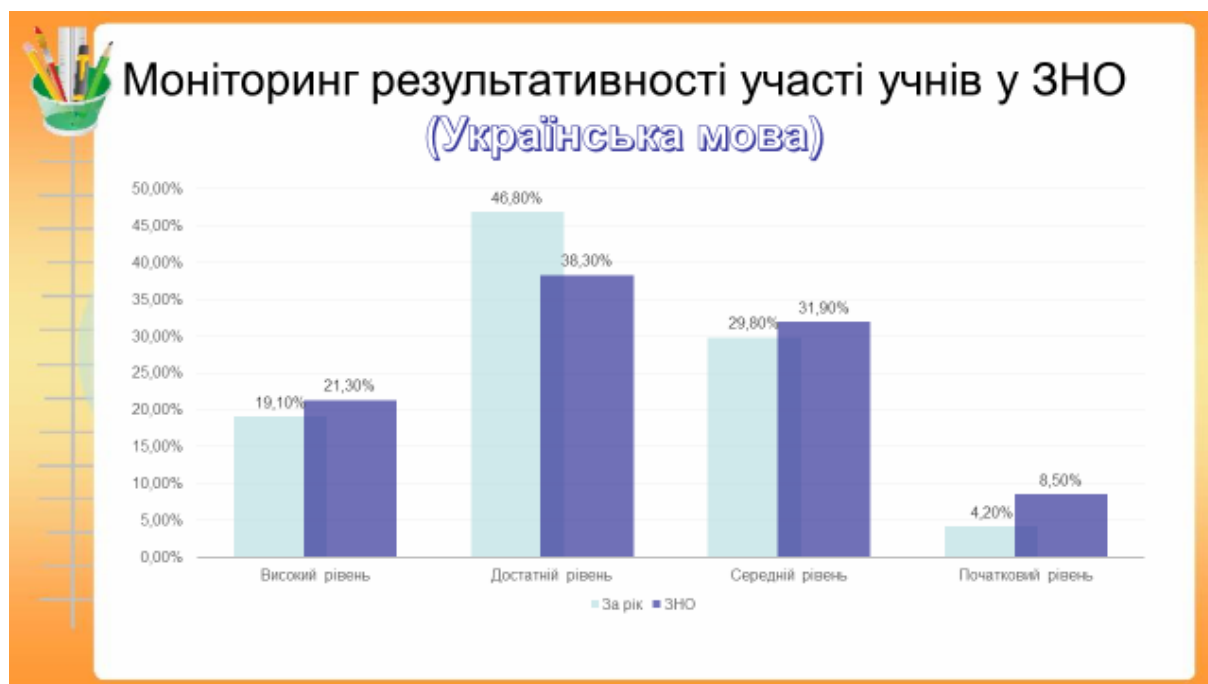
Важливим критерієм оцінювання роботи вчителя є результати участі його учнів у різноманітних конкурсах та предметних олімпіадах.

Призери II і III етапів Всеукраїнської олімпіади з хімії				
Роки	II етап	III етап	Учень	Вчитель
2014-2015	I м.	III м.	Кононенко Х. (11 клас)	Шульга А.С.
2015-2016	III м.		Репенко В. (9 клас)	Шульга А.С.
2016-2017	III м. I м. III м.		Мірчук О. (8 клас) Репенко В. (10 клас) Смирнова А. (11 клас)	Шульга А.С.
2017-2018	I м. I м.	II м. III м.	Репенко В. (11 клас) Мірчук О. (9 клас)	Шульга А.С. Шульга А.С.
2018-2019	III м.		Мірчук О. (10 клас)	Шульга А.С.

Головним мірилом ефективності роботи вчителя і учнів є результати участі учнів у ЗНО, які обговорюються на засіданнях предметних методичних об'єднань та педагогічної ради. Оскільки

дуже мала кількість учні вибирають для ЗНО предмет хімія, найбільш вдалим прикладом аналізу досягнень учнів є моніторинг результативності у ЗНО з української мови.

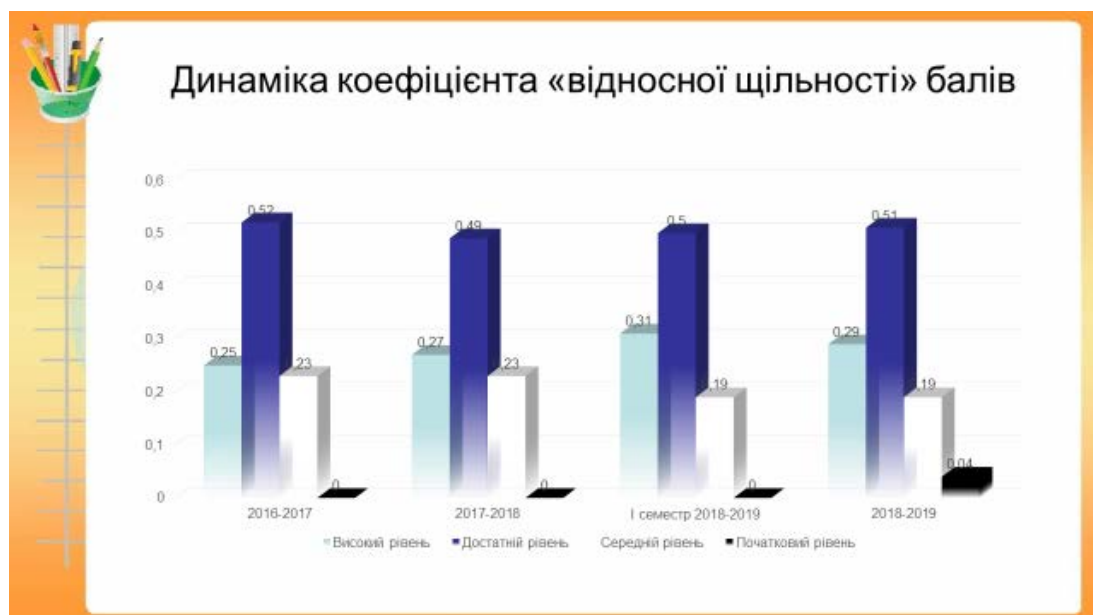
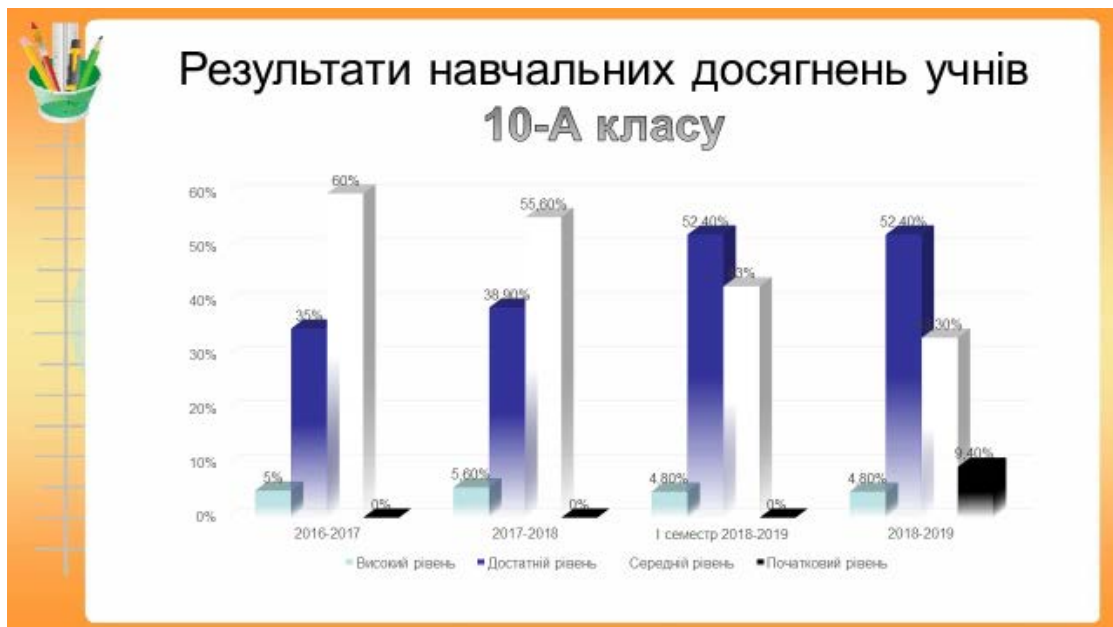

Аналіз результатів дає можливість оперативно корегувати діяльність вчителя і учнів.

За один-два тижні до закінчення навчального року проводиться третя діагностична робота – підсумковий замір навчальних досягнень. Його мета – визначити рівень навченості учнів за підсумками проведеного циклу навчання та оцінити динаміку процесу навчання учнів від початкового діагностування до контрольного і далі до підсумкового, порівнюючи дані кожного класу з певного предмета з відповідними показниками (балами) в умовах чинного оцінного діапазону.

1.4.2. Моніторинг результативності навчання учнів класу проводиться в два етапи: проміжний (вересень) і вихідний (травень). Основна інформація, що збирається: загальна кількість учнів, кількість учнів за рівнями навчальних досягнень. Джерела інформації для дослідження: класні журнали з підсумковими оцінками учнів за семестр і за рік. На цьому етапі основним є показники:

- кількість учнів, що мають високий достатній середній початковий рівень навчальних досягнень; ступінь сформованості компетенції (у %).

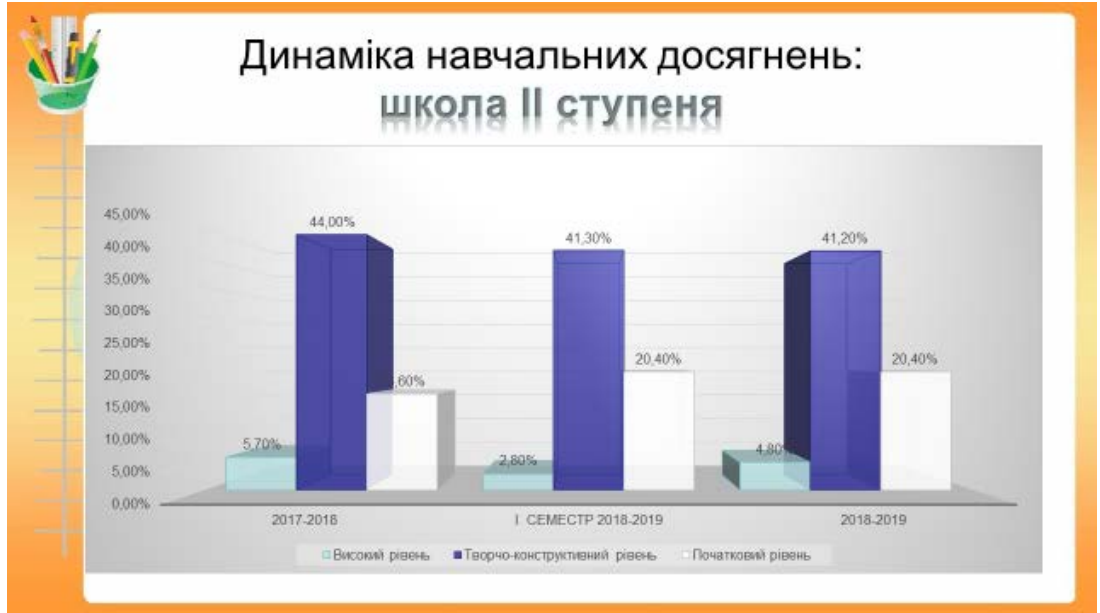
Моніторинг за проміжними та кінцевими результатами

включає в себе:

- розробку поточної та підсумкової діагностики, ходу та результатів освітнього процесу;
- опрацювання отриманої інформації (кількісна та якісна обробка, аналіз), прийняття відповідних рішень;
- регулярне співставлення одержаних результатів із основними критеріями рівнів навченості, визначення якісних особливостей навченості учнів;
- організацію корекційної методичної роботи, спрямованої на підтримку позитивних тенденцій розвитку вчителі.

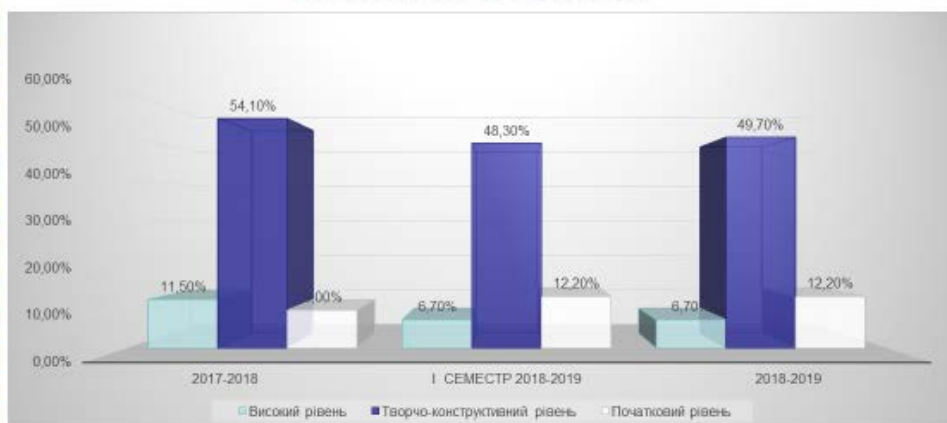
Отже, регулярне проведення моніторингових досліджень дає змогу дослідити динаміку показників якості засвоєння змісту навчання, а тривалість відстеження об'єктів моніторингу - встановити залежність від певних чинників та умов.

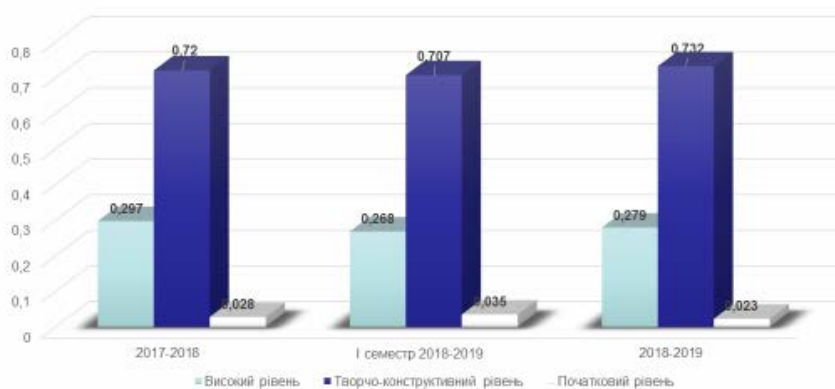

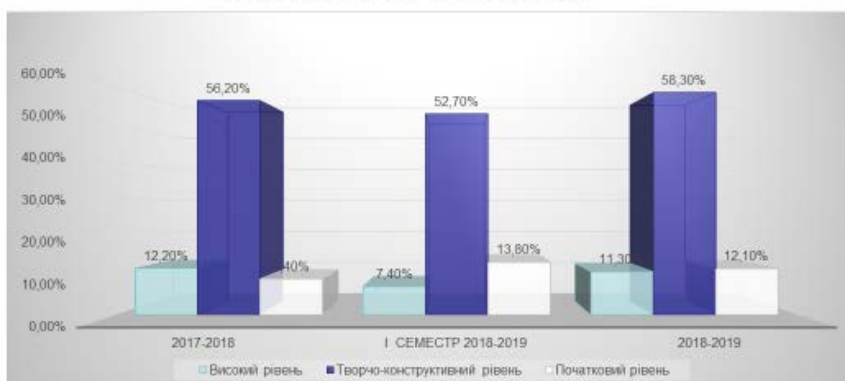
Динаміка навчальних досягнень: школа III ступеня

Коефіцієнт балів

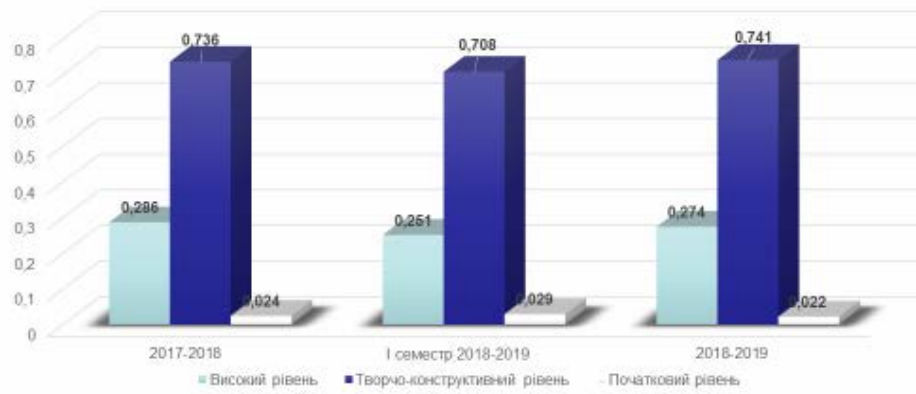

Динаміка навчальних досягнень: школа I-III ступеня

Коефіцієнт балів

2. Моніторинг як засіб підвищення професійної компетентності педагогів.

Перебудова системи освіти й навчальних закладів зумовлює необхідність модернізації змісту і структури діяльності всіх її ланок, у тому числі методичної роботи.

Для сучасного керівника освітнього закладу моніторинг має стати не просто процедурою, системою, а новим стилем в його науково-педагогічній та управлінській діяльності з оновленим мисленням, яке містить в собі неперервні й довготривалі спостереження, аналіз, синтез, порівняння, уміння здійснювати різноманітні інтелектуальні операції, необхідні в різних ситуаціях та умовах, які вимагатимуть висновків, узагальнень, поширення інформації і прогнозування динаміки й основних тенденцій розвитку.

Що дієвіше при оцінюванні якості освіти: моніторинг чи традиційний внутрішній контроль?

Контроль більше застосовується при відстеженні об'єкта, який перебуває у стані стабільного функціонування. Моніторинг ефективніший при відстеженні об'єкта у стані постійних змін, розвитку, що пов'язано з порушенням стабільності.

За визначенням науковців, поняття «моніторинг» ємніше, ніж «контроль», оскільки моніторинг органічно пов'язаний з усіма функціями управління. Він не тільки створює наукову базу прийняття управлінського рішення, а й допомагає здійснювати поточне регулювання та прогнозування подальшого розвитку об'єкта.

Якісна освіта – це перш за все високопрофесійні педагогічні кадри. В умовах зміни освітньої парадигми професійна

компетентність учителя набуває надзвичайно важливого значення. Найперша умова розвитку й конкурентоздатності школи в сучасних умовах, а також як результат прояву управлінської компетентності керівника, розглядається якість управління шкільною методичною службою.

Відомо, що традиційна методична робота в школі передбачала підвищення якості професійного рівня педагога за рахунок нарощування знань про нові методики, технології й прийоми за рахунок копіювання їх у своїй діяльності. Аналіз теорії й сучасної шкільної практики показав, що методичній службі в школі притаманні нові цілі: підвищення якості професійного рівня й педагогічної майстерності розглядається як процес поглибленого проникнення в сутність технологій, перехід на новий якісний рівень професійної компетентності.

Шкільна методична служба стає корпоративною структурою, що об'єднує керівників, педагогів, психологів. Тому стає необхідним використання моніторингу методичної роботи як форми організованої інформаційної діяльності в системі управління якістю освіти, спрямованої на підвищення рівня професійної майстерності педагогічних працівників. Надзвичайно актуальною і важливою є проблема моніторингу педагогічної майстерності вчителя, адже це розв'язання багатьох питань: удосконалення системи підвищення кваліфікації педагогічних працівників; повніше та ефективніше задоволення їхніх професійних запитів і потреб у системі методичної роботи; визначення сильних сторін учителя; планування шляхів і

конкретних засобів їх закріплення та розвитку в індивідуальному стилі педагогічної діяльності.

Моніторинг успішної професійної діяльності вчителя не лише дає керівництву школи інформацію для роздумів і подальшого аналізу, а й сприяє визначенню напрямів та перспектив професійного зростання, зміцнює адекватну професійну самооцінку, самосприйняття й професійну комфортність педагога, відстежує певні негативні тенденції в освітньому процесі.

Особистісне спрямування освіти зумовлює потребу інтегровано оцінювати якість освіти, поєднуючи індивідуальні характеристики особистості педагога та педагогічні показники освітнього процесу.

2.1. Організація методичної роботи на основі моніторингових досліджень.

Завдання моніторингу педагогічної діяльності у школі є одним із найбільш важливих у методичній роботі, дозволяючи уявити чітку картину професійної майстерності всього педагогічного колективу, запитів і проблем кожного з них. Вичерпне уявлення про рівень педагогічної діяльності вчителів є основою успішного планування методичної роботи, ліквідації саме тих професійних недоліків, які є у педагогічних працівників. Мова йде не лише про створення нових моделей діяльності, але й про вдосконалення системи моніторингу, розробку і обґрунтування сукупності показників для оцінювання діяльності педагогічних працівників.

Упровадження моніторингу професійної компетентності педагога дає змогу психолізувати його діяльність, оптимізувати освітній процес, що в свою чергу має підняти професійний рівень педагогічних колективів, підвищити рівень якості освіти.

Методична робота спрямована на всебічне підвищення кваліфікації та професійної майстерності кожного педагога, на розвиток і підвищення творчого потенціалу педагогічного колективу освітньої установи в цілому, а зрештою на удосконалення освітнього процесу, досягнення якісного рівня освіти, виховання та розвитку особистості.

Основними завданнями моніторингу професійної компетентності педагогів є:

1. Виявлення позитивних і негативних аспектів професійної діяльності педагога.

2. Усунення методичних помилок і труднощів педагогів.
3. Виявлення особистісних рис педагога, які впливають на освітній процес і психологічний клімат колективу.
4. Сприяння розвитку самосвідомості і особистої відповідальності педагога.
5. Визначення рівня професійної компетентності кожного педагога, кількісна та якісна оцінка його діяльності та діяльності всього педагогічного колективу закладу.
6. Вироблення єдиних педагогічних позицій, формування корпоративної культури закладу.
7. Удосконалення системи науково-методичної роботи.

Усі завдання моніторингових досліджень підпорядковуються загальній меті підвищення ефективності діяльності закладу освіти. Результати моніторингу допомагають окреслити позицію адміністрації закладу, виявити мікроклімат в педагогічному колективі, надаючи тим самим можливості адміністрації школи аналізувати свої дії та відповідним чином планувати методичний супровід педагогічних працівників.

У правильно організованій методичній роботі діагностування повинно охоплювати весь педагогічний процес.

Саме завдяки таким видам моніторингових досліджень, відвідуванню уроків, позакласних заходів, проведенню анкетувань серед учнів та батьків, у членів атестаційної комісії складається неупереджена, об'єктивна оцінка рівня кваліфікації, педагогічної майстерності вчителів та й самому вчителеві цікаво отримати визнання власного педагогічного досвіду, адже, як зазначав

В.Сухомлинський, «... найглибшим принципом людської натури є пристрасне бажання отримати знання своєї цінності».

У проекті методичних рекомендацій «Стандарти і рекомендації щодо системи забезпечення якості в закладах загальної середньої освіти (внутрішньої системи забезпечення якості загальної середньої освіти)» діяльність педагогічних працівників є одним з напрямів оцінювання. Аналізувати її пропонують за чотирма стандартами:

1. оволодіння учнями ключовими компетентностями;
2. планування роботи та прогнозування її результатів;
3. підвищення професійної компетентності;
4. конструктивність взаємодії з учнями, колегами і батьками.

Оцінювання діяльності педагогічних працівників.

Стандарти. Орієнтовні критерії.

Стандарт 1

Педагог спрямовує свою діяльність на те, аби учні оволодівали ключовими компетентностями через використання сучасних технологій в освітньому процесі.

Педагог застосовує компетентнісний підхід у викладанні та використовує різні форми і методи проведення навчальних занять, які спрямовані на творчий розвиток учнів, їх самостійну та аналітичну роботу.

Розробляє індивідуальні освітні траєкторії учнів.

Забезпечує наскрізний процес виховання, який формує загальнолюдські цінності, сприяє розвитку патріотизму.

Стандарт 2

Педагогічний працівник планує свою роботу та прогнозує результати своєї діяльності.

Педагог розробляє навчально-тематичні програми, календарно-тематичні плани з предметів і курсів; їх зміст відповідає Державним стандартам загальної середньої освіти та враховує умови й специфіку роботи закладу освіти.

Використовує наявні, а також розробляє і оприлюднює нові критерії оцінювання навчальних досягнень учнів, що відповідають нормативним документам і компетентнісному підходу, а також інформує учнів про ці критерії.

Результати зовнішніх моніторингів, державної підсумкової атестації корелюють з підсумковим оцінюванням навчальних досягнень учнів з предмету (курсу).

Стандарт 3

Педагогічний працівник підвищує рівень своєї професійної компетентності та майстерності.

Педагог підвищує свою кваліфікацію, проходить чергову атестацію, сертифікацію.

Дотримується у професійному зростанні стратегії, специфіки роботи та освітньої програми закладу освіти.

Бере участь у дослідницько-експериментальній роботі, в освітніх проектах, робочих групах; його залучають до роботи як освітнього експерта.

Має оприлюднені публікації та розробки, створює власний освітній продукт, бере участь в обміні досвідом.

Використовує інформаційно-комунікативні технології в освітньому процесі.

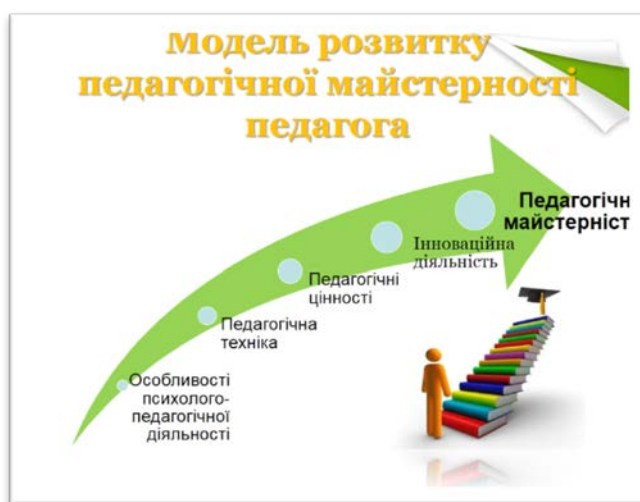
Обізнаний з вимогами нормативно-правових актів у галузі освіти та дотримується їх.

Використовує виключно державну мову під час навчальних занять, а також послуговується науковою і педагогічною термінологією українською мовою.

Стандарт 4

Діяльність педагогічного працівника ґрунтується на партнерстві між учнями, вчителями і батьками.

Взаємини педагогічного працівника й учнів ґрунтуються на засадах довіри, партнерства та діалогу.

В освітній діяльності педагогічний працівник:

- надає всебічну підтримку учням та застосовує індивідуальний підхід у роботі з ними;
- взаємодіє з батьками щодо питань удосконалення освітньої діяльності, забезпечує постійний зворотний зв'язок;
- співпрацює з колегами, обговорює з ними проблеми та реалізовує спільні проекти;
- організовує свою роботу на засадах академічної доброчесності, спонукає учнів дотримуватися цих норм в освітній діяльності.

Очікувані результати моніторингових досліджень у

методичній роботі:

- ❖ одержати об'єктивну інформацію про рівень якості освіти в школі;
- ❖ одержати об'єктивну узагальнену інформацію про стан методичної роботи;
- ❖ приймати відповідні рішення і прогнозувати розвиток освіти;
- ❖ планувати роботу з конкретними групами вчителів стосовно виявлених проблем та формувати методичні рекомендації як загального характеру, так і для кожного вчителя;
- ❖ забезпечити підвищення кваліфікації педагогів з окремих методичних проблем;
- ❖ прогнозувати необхідні дії вчителів у викладанні окремих навчальних дисциплін;
- ❖ створити ситуації зацікавленості педагогів у незалежній об'єктивній оцінці власної професійної компетенції, пошуку нових інноваційних технологій у викладанні навчальних предметів;
- ❖ визначити напрями та перспективи професійного зростання, зміцнення адекватної професійної комфортності педагогів;
- ❖ оптимально вирішувати проблеми атестації педагогічних працівників.

Як відомо, здійснення управлінської діяльності із застосуванням результатів моніторингових досліджень вимагає серйозної підготовки і створення єдиної інформаційної системи.

Яких же ж рекомендацій необхідно дотримуватись нам управлінцям?

Методичні рекомендації щодо підвищення професійної компетентності педагога:

- ❖ створювати умови, що сприяють здійсненню самоосвітньої діяльності вчителя: — особистий приклад і майстерність керівників школи; — підтримка педагогів-новаторів; — створення сприятливого освітнього середовища; — наявність внутрішньої конкуренції; — забезпечення участі вчителів у різноманітних методичних заходах, проектах;
- ❖ дбати про заохочення вчителів до професійного росту (матеріальне заохочення, оцінювання оточення, об'єктивна атестація, мотиви особистої самореалізації, надання широкої ініціативи);
- ❖ створювати внутрішньої (корпоративної) культури школи, яка позитивно впливає на формування внутрішньої мотивації вчителя до підвищення професійної компетентності;
- ❖ здійснювати диференційований підхід до роботи з різними категоріями вчителів;
- ❖ здійснювати керівництво самоосвітньою діяльністю вчителів;
- ❖ сприяти вдосконаленню змісту та форм науково-методичної роботи, орієнтуючись на професійні потреби вчителя;
- ❖ сприяти вдосконаленню змісту та форм науково-методичної роботи, орієнтуючись на професійні потреби вчителя;
- ❖ пам'ятайте, що педагога мотивує: позитивне мислення та віра у їх успіх, радість від виконання завдання, почуття власної значимості, успіх, ясність цілей та завдань, які вони повинні виконати.

Управління діяльністю педагогічного колективу в нашій школі здійснюється на таких засадах як: демократичний спосіб спілкування, педагогіка партнерства, пріоритет індивідуальних та групових форм методичної роботи, ініціатива педагога завжди підтримується та заохочується. Вважаємо, що саме така модель управління є ефективною.

Отже, якість освітнього процесу залежить не тільки від кваліфікації вчителя й рівня підготовленості учнів, але й від якості організації освітнього процесу й управління ним.

Моніторингові дослідження в освітньому закладі надають можливість простежити зміни, які відбуваються в освітньому процесі, матеріали і підстави для порівняння, аналізу, можливість побачити успіхи й недоліки в діяльності педагогічного колективу, внести корективи, спланувати подальшу роботу адміністрації, організувати науково-методичну роботу.

2.2. Інструментарій моніторингу діяльності педагогічних працівників.

В рамках моніторингу діяльності педагогічних працівників адміністрація ставила за мету дослідити:

1. Професійний рівень педагога (самооцінювання).
2. Визначити чинники, які стимулюють навчання, розвиток і саморозвиток педагогів та перешкоджають цьому розвитку.
3. З'ясувати рівень та особливості мотивації діяльності педагога – початківця (чи новопризначеного).

Цифровим інструментом моніторингових досліджень ми обрали такий сервіс як **google – форми**, перевагою якого є миттєва обробка результатів та представлення їх у вигляді діаграм, імпортування результатів опитування, до електронних таблиць, можливість додавання відео та зображень, можливість редагування та заповнення на мобільному пристрої у вільний для педагога час. Даний інструмент дозволяє провести аналіз по окремим респондентам та надає можливість бачити та роздруковувати результати окремо по кожному; надає можливість проводити анкетування анонімно, так і з обов'язковим зазначенням ПІБ. Також даний інструмент визначає автоматично запитання, на які часто відповідають неправильно, що дає можливість виявити професійні труднощі педагогів.

Інструментарій моніторингу:

1. Анкета для самооцінювання педагогом свого професійного рівня

Інструкція. Прочитайте, будь ласка, запитання й відмітьте позначкою один із запропонованих варіантів відповіді.

1. Чи ознайомлені Ви з теоретичними питаннями психології дитини?
 так складно відповісти ні
2. Чи пов'язуєте Ви свої труднощі з тим, що недостатньо глибоко знаєте теоретичні питання психології дитини?
 так складно відповісти ні
3. Чи пов'язані Ваші труднощі з тим, що Ви оволоділи не всіма способами, методами, прийомами активізації учнів у процесі навчання?
 так складно відповісти ні
4. Чи легко Вам формулювати запитання проблемного характеру, моделювати проблемні ситуації у разі, якщо вони необхідні в освітньому процесі?
 так складно відповісти ні
5. Чи часто Вам вдається організувати роботу учнів на уроці так, щоб вона відбувалася у формі невеликого дослідження?
 так складно відповісти ні
6. Чи часто Вам вдається використовувати на уроках наукові факти так, щоб вони сприяли розвитку мислення учнів?
 так складно відповісти ні
7. Чи легко Вам організувати дискусію на уроках?
 так складно відповісти ні
8. Чи володієте Ви уміннями розглядати явища, події, факти під час пояснення нового матеріалу з позицій міжпредметних зв'язків, приміром, показати загальність законів природи і суспільства, запровадити елементи системного бачення явищ і об'єктів тощо?
 так складно відповісти ні
9. Чи завжди й в усіх класах Вам удається підготувати завдання різного рівня складності для учнів?
 так складно відповісти ні
10. Чи часто Ви можете визначити, який вид завдань буде складним для учнів?
 так складно відповісти ні
11. Чи вдається Вам визначити ступінь володіння учнями світоглядними поняттями?
 так складно відповісти ні
12. Чи легко Ви викладаєте теоретичний та практичний матеріал з Вашого предмета?
 так складно відповісти ні
13. Чи легко Вам аналізувати навчальний матеріал з точки зору сучасних досягнень науки?
 так складно відповісти ні
14. Чи завжди Вам удається обрати потрібний метод чи методичний прийом для досягнення мети уроку?
 так складно відповісти ні
15. Чи можете Ви оцінити те, що найліпше Вам вдалося на уроці?
 так складно відповісти ні
16. Чи можете Ви оцінити, що не вдалося на тому чи тому уроці?
 так складно відповісти ні

17. Чи завжди Вам вдається виявити недоліки уроків, які Ви відвідуєте, тобто уроків Ваших колег?

так складно відповісти ні

К-сть «так» _____

К-сть «складно відповісти» _____

К-сть «ні» _____

Результат _____

Оброблення результатів. Обчисліть загальну кількість відповідей «так», «складно відповісти» та «ні». У разі, якщо переважає відповідь:

«так», це свідчить про те, що Ви оцінюєте свій професійний рівень як високий;

«складно відповісти» — Ви оцінюєте свій професійний рівень як середній або не можете його оцінити;

«ні» — Ви оцінюєте свій професійний рівень як низький.

Результати дослідження:

Серед педагогічних працівників, які взяли участь у дослідженні, спостерігаємо, що професійний рівень - високий. Це педагоги, які отримали 27 і більше балів. Максимальний результат – 51 (учитель – методист), 2 педагоги оцінили себе не на високому рівні.

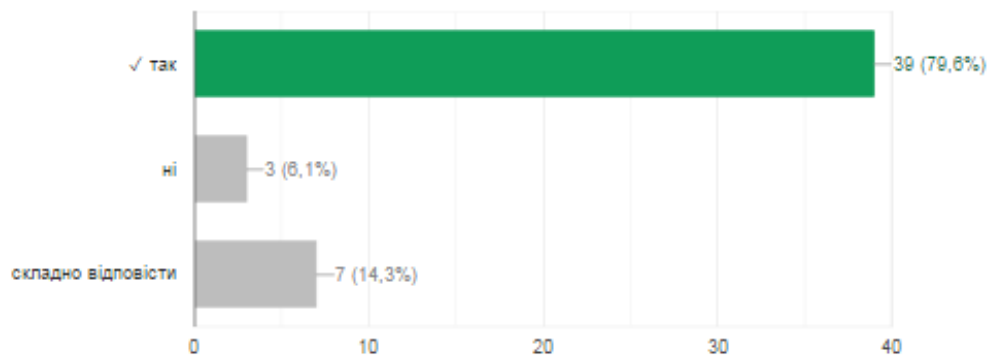

За результатами проведеного дослідження, ми прийшли до висновку, що свій професійний рівень педагогів оцінюють об'єктивно.

Тобто бачення адміністрації школи та думка педагогів співпадають практично на 100%. Слід відмітити, що труднощі, які виникають у педагогів із організацією проблемно-пошукового навчання (відображено на діаграмах) практично відсутні.

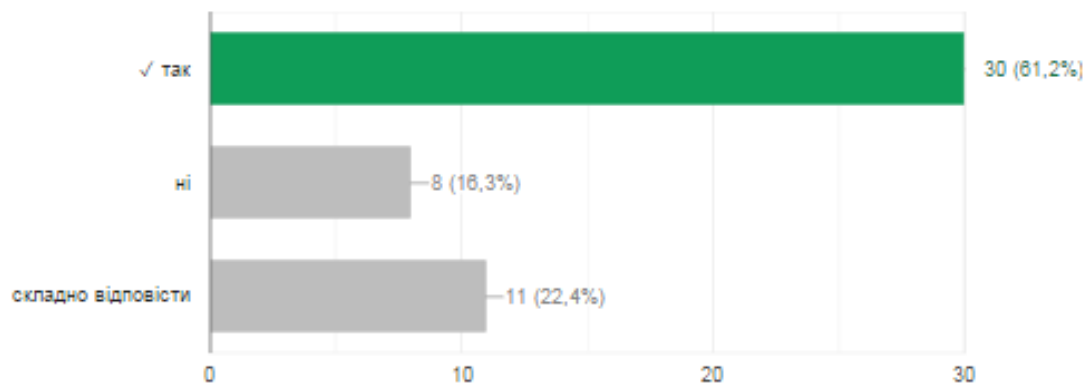
Чи легко Вам формулювати запитання проблемного характеру, моделювати проблемні ситуації у разі, якщо вони необхідні в освітньому процесі?

39 правильних відповідей із 49

Чи часто Вам вдається організувати роботу учнів на уроці так, щоб вона відбувалася у формі невеликого дослідження?

30 правильних відповідей із 49

2. Анкета для визначення чинників, які стимулюють навчання, розвиток і саморозвиток педагогів та перешкоджають цьому розвитку

Інструкція. Оцініть кожне твердження за 5 бальною шкалою, при цьому:

- 5 балів означає, що Ви згодні з твердженням;
- 4 бали — швидше згодні, ніж не згодні;
- 3 бали — і згодні, і ні (залежно від обставин);
- 2 бали — швидше не згодні;
- 1 бал — не згодні.

Чинники, що перешкоджають навчанню, розвитку і саморозвитку

1. Власна інертність
2. Розчарування через попередні невдачі
3. Відсутність підтримки й допомоги від керівників
4. Заздрощі, ревності, тобто ворожість з боку оточення, яке погано сприймає Ваше прагнення до поступу
5. Неадекватний зворотний зв'язок з членами колективу і керівниками, відсутність об'єктивної інформації про себе
6. Стан здоров'я
7. Нестача часу
8. Обмежені ресурси, складні життєві обставини

Чинники, які стимулюють до навчання, розвитку і саморозвитку

1. Шкільна методична робота
2. Навчання на курсах
3. Приклад і вплив колег
4. Приклад і вплив керівників
5. Організація праці у школі
6. Увага керівників до цього питання
7. Довіра з боку адміністрації
8. Новизна діяльності, умови роботи й можливість експериментувати
9. Заняття самоосвітою
10. Інтерес до роботи
11. Зростання відповідальності
12. Можливість отримання визнання у колективі

Загальна кількість балів (*Кфакт*) _____

Оброблення результатів. Обчисліть загальний коефіцієнт розвитку (*Кр*) за такою формулою:

$$Kp = K \text{ факт} / K_{\text{мах}}$$

де *Кфакт* — сума отриманих балів;

Кмах — максимально можлива кількість балів, тобто 100.

Максимальна величина загального коефіцієнта розвитку — 1.

Результат _____

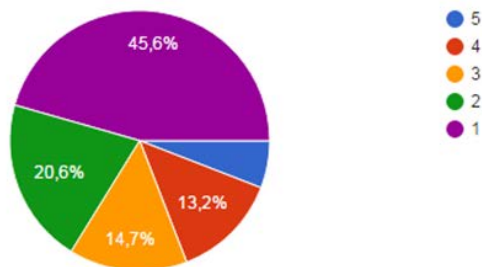
Результати дослідження:

Метою було з'ясувати які саме чинники перешкоджають та стимулюють професійне зростання педагогів і наскільки за 5 – бальною шкалою (1 – найменш вагомий – фіолетовий) (5 – найбільше значення – синій колір)

Серед чинників, що перешкоджають, найвагомішими вчителі визначили стан здоров'я та обмеження в часі. Результати наступні:

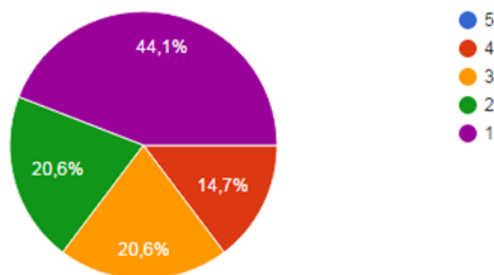
Власна інертність

68 відповідей

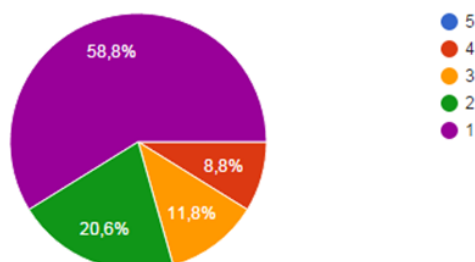
Відсутність підтримки й допомоги від керівників

68 відповідей

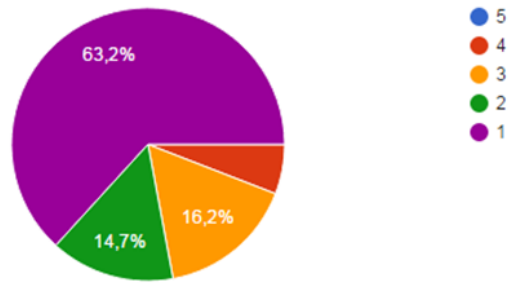
Неадекватний зворотний зв'язок з членами колективу і керівниками, відсутність об'єктивної інформації про себе

68 відповідей

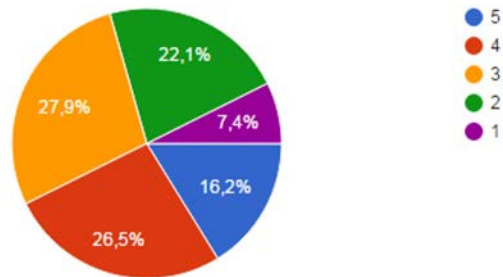
Ворожість з боку оточення, яке погано сприймає Ваше прагнення до поступу

68 відповідей

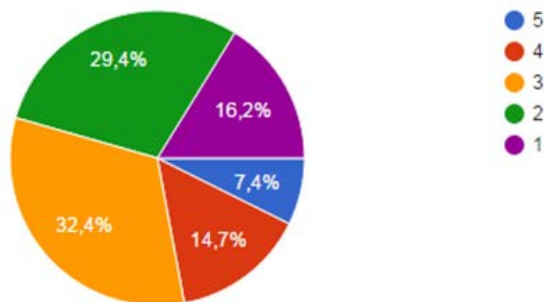
Нестача часу

68 відповідей

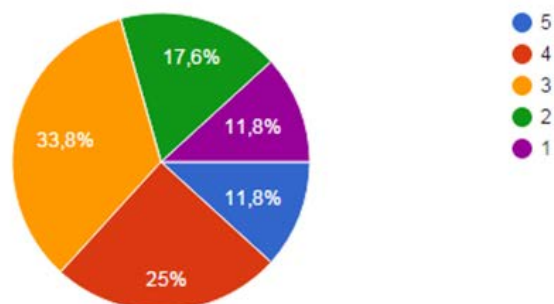
Обмежені ресурси, складні життєві обставини

68 відповідей

Стан здоров'я

68 відповідей

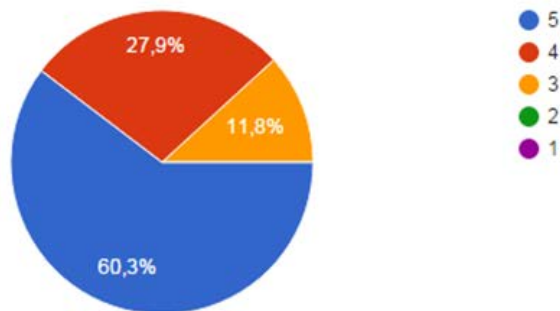

Серед чинників, що стимулюють до саморозвитку та професійного зростання, найвагомішими вчителі визначили -

Шкільна методична робота

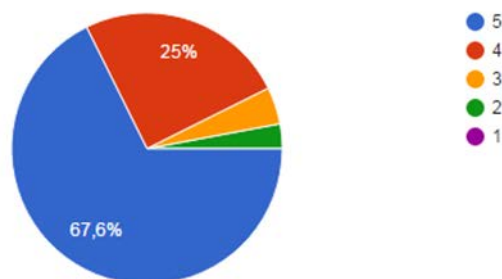
68 відповідей

прагнення змін, потреба у саморозвитку, навчання на курсах, шкільна методична робота та зростання відповідальності. Результати наступні:

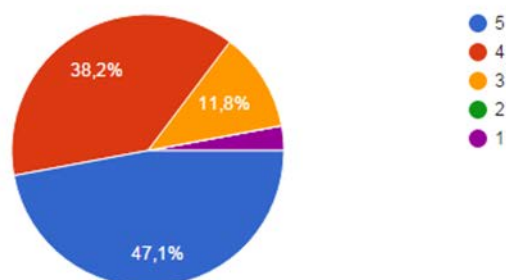
Навчання на курсах

68 відповідей

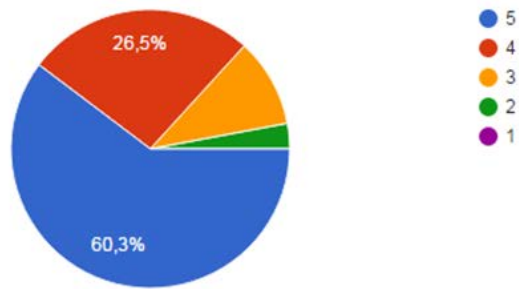
Приклад і вплив колег, керівників

68 відповідей

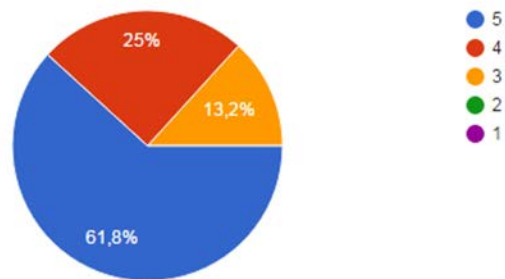
Потреба у саморозвитку

68 відповідей

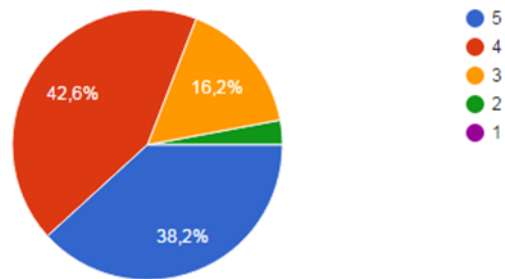
Прагнення змін

68 відповідей

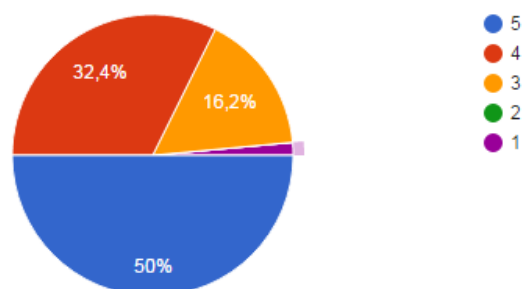
Новизна діяльності, умови роботи й можливість експериментувати

68 відповідей

Зростання відповідальності

68 відповідей

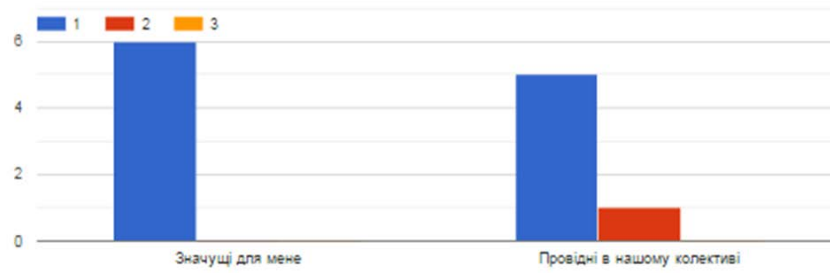
Аналіз мотивації діяльності педагога-початківця (новопризначеного)

Інструкція!!! Необхідно поставити прапорець у відповідному стовпці: 1- найбільше значення, 2 - менш важливий мотив, 3 - названий мотив відсутній.

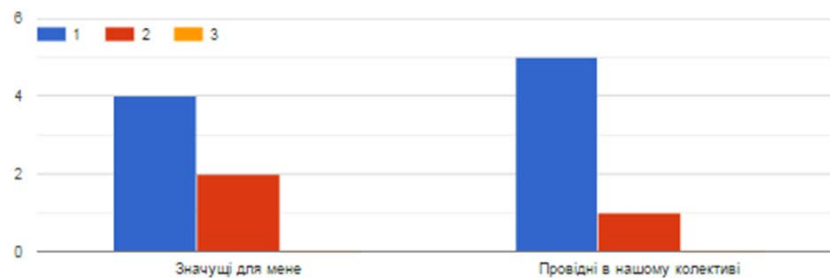
№з/п	Мотив	1	2	3	
1.	Прагнення досягнення професійних успіхів до	Значущі для мене			
		Провідні в нашому колективі			
2.	Усвідомлення значущості педагогічної праці	Значущі для мене			
		Провідні в нашому колективі			
3.	Прагнення проявити й утвердити себе в професії	Значущі для мене			
		Провідні в нашому колективі			
4.	Добре ставлення, професійне взаєморозуміння колег	Значущі для мене			
		Провідні в нашому колективі			
5.	Бажання проявити творчість та креативність у роботі	Значущі для мене			
		Провідні в нашому колективі			
6.	Можливість самостійно планувати свою діяльність	Значущі для мене			
		Провідні в нашому колективі			
7.	Повага та підтримка з боку адміністрації	Значущі для мене			
		Провідні в нашому колективі			
8.	Прагнення отримання матеріальної винагороди до	Значущі для мене			
		Провідні в нашому колективі			

Результати дослідження:

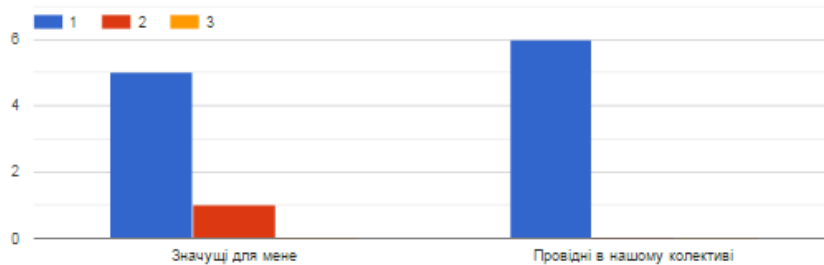
Прагнення до досягнення професійних успіхів

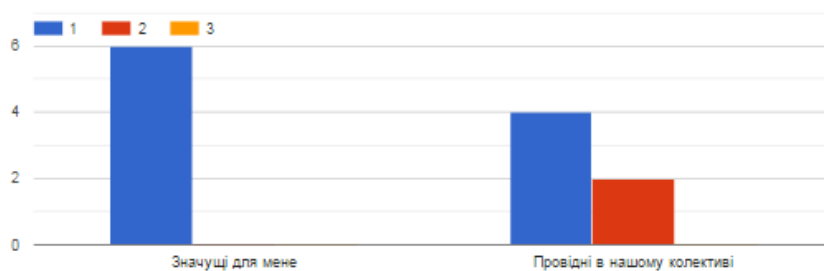
Усвідомлення значущості педагогічної праці

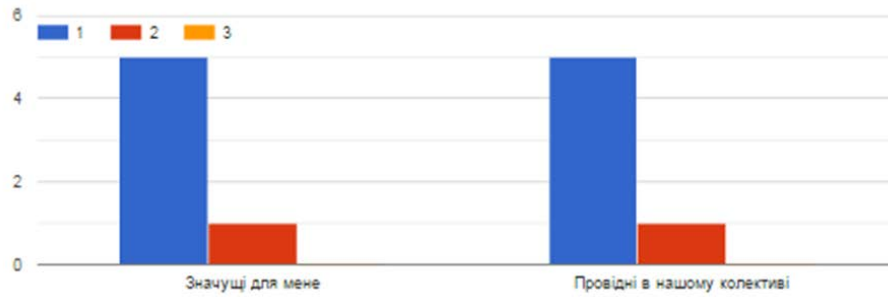
Прагнення проявити й утвердити себе в професії

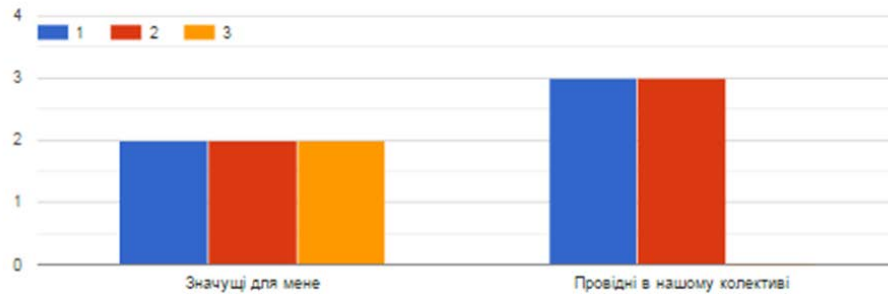
Добре ставлення, професійне взаєморозуміння колег

Повага та підтримка з боку адміністрації

Прагнення до отримання матеріальної винагороди

Окрім того, одним з найважливіших етапів моніторингових досліджень є оголошення результатів. Саме від форми цього оголошення часто залежить, чи буде педагог відкритий до змін, чи звертатиме він увагу на зауваження та рекомендації. Адже можливий інший сценарій: спрацює психологічний захист і людина закриється, сприйматиме всю інформацію як намір її покритикувати. Оголошувати результати моніторингу слід обов'язково: інакше можуть виникнути підозри про неетичне їх використання.

Як оголошувати результати моніторингу

- ❖ Оприлюднювати лише загальні результати, а конкретні дані повідомляти індивідуально.
- ❖ Відзначати позитивні тенденції й хвалити потрібно публічно, а критикувати — віч-на-віч.
- ❖ Зазначити негативні тенденції слід всередині доповіді, натомість починати і закінчувати її лише позитивною інформацією.
- ❖ Не допускати порівняння діяльності різних людей; ліпше зіставляти окремі аспекти діяльності однієї людини в різних ситуаціях або порівнювати людину з «нормативним еталоном».
- ❖ Обов'язково визначати міру негативних зауважень, наприклад, «незначний промах» або «неприпустима помилка» тощо.
- ❖ Зосереджувати увагу лише на головному — не слід приділяти багато уваги деталям, аби не виникало відчуття дріб'язковості й неважливості проведеного моніторингу.
- ❖ Завжди надавати рекомендації щодо усунення виявлених помилок.

2.3. Корекційні дії щодо підвищення професійної майстерності вчителя.

Функціональне завдання моніторингу — не лише визначити якість освітнього процесу, а й корегувати його. Зокрема важливою умовою успішної роботи закладу освіти є систематична корекція професійної майстерності вчителя.

Результати анкетування дають змогу скласти характеристику реальних професійних можливостей кожного вчителя на основі вивчення його особистісних якостей та виявити три умовні групи вчителів:

група А — ті, хто досягає високих показників у роботі;

група Б — ті, хто прагне більшого, але зазнає чимало труднощів у процесі досягнення поставленої мети;

група В — ті, хто працює формально.

Така, нехай умовна, класифікація дає змогу адміністрації закладу освіти диференційовано планувати й будувати роботу з кожною групою вчителів.

Організація та здійснення корекції потребує від заступника директора закладу освіти високого професіоналізму, дотримання етичних норм і правил та чітко визначеної моральної позиції. Основні завдання адміністрації щодо організації та здійснення корекції полягають у консультуванні й підтримці вчителя.

2.3.1. Тренінгове заняття «Мотивація навчальної діяльності учня як необхідна складова діяльності педагога».

Мета: проаналізувати роль професіоналізму вчителя у формуванні мотивації навчальної діяльності, розвитку особистості та творчого потенціалу учнів.

Обладнання: літери, плакат очікувань, сніжинки, картки з завданнями;

Хід заняття:

I.Привітання

II.Вправа «Криголам»

Молоді педагоги по черзі називають своє ім'я і по черзі продовжують запропонований тренером діалог:

Н.: Я , Людмила, мій директор сказав би про мене, що я.....

- мій колега сказав би пр мене , що я....
- мій сусід сказав би про мене , що я....
- мій учень....
- мій сусід...
- мій друг...
- мій коханий....
- моя мама...
- перехожий сказав би про мене, що я....
- мій ворог ...
- мій кіт....
- моя книжка....
- моя ручка....
- мій комп'ютер...

III.Оголошення теми і мети заняття.

- У декого за стільцем знаходяться літери. Ті учасники, у кого є літери, повинні вийти і спробувати створити слово, яке можуть утворити ці букви:

МОТИВАЦІЯ

IV. Очікування.

Знаючи тему нашого заняття, у вас можуть виникнути очікування від нашого заняття. Напишіть свої очікування на сніжинках.

V. Вправа на випробовування власних можливостей «Крапка»

Тренер звертається до присутніх: «Хто хоче випробувати свої можливості?» Просить поставити крапку на стіні, потім вище і т.д., ця вправа показує, що можливості людини не мають меж. Основне, щоб сама людина бажала досягти більшого.

- Коли дитина виконує якесь завдання, чи задаємося ми питанням: “Які мотиви її діяльності?”. Мабуть, ні. Сказали зробити, якщо робить - добре, не робить – обіцяємо винагороду або покарання. Протягом усього життя людина чує: “Вивчиш вірша – отримаєш дві порції морозива”, “Якщо ти не зробиш домашнього завдання, то не підеш до друзів”, “Закінчиш навчання у школі без трійок – купимо тобі моторолер”, “Не здаси сесію – не поїдеш відпочивати на море”, “Не захистиш дисертацію – не отримаєш підвищення” ... Ми настільки звикли до примітивної поведінкової схеми “**стимул-реакція**”, що навіть не можемо уявити якийсь інший спосіб виховання дитини, стимулювання її праці, творчості, досягнень.

VI. Основна частина:

По-перше, невміння вчитися і долати труднощі. Навчання—тяжка праця, яка потребує спеціальних умінь та навичок, якщо вони не сформовані у родині та початковій школі - у основній навчання стає непосильним.

По-друге, перевантаження навчальних програм. Наше прагнення «втиснути» в голови дітей побільше інформації призводить до втоми, опору і природного відторгнення.

По-третє, одноманітність життя і освітнього процесу. Монотонність шкільних занять, відсутність яскравих вражень, необхідність «сидіти тихо», «мовчати» — все це робить шкільне життя підлітка нудним і тяжким.

По-четверте, обмеженість методів організації освітнього процесу, авторитарність учителів і батьків. Згадаймо прописні істини: людина включається в будь-яку діяльність тоді, коли є потреба в цьому, тобто є мотив до дії. Учителю потрібно не примушувати дитину вчитися, а заохочувати.

2. Визначення термінів «мотив», «мотивація»

Мотив - спонукання до діяльності, пов'язане із задоволенням потреби;

- **причина, що лежить в основі вибору дій і вчинків.**

Мотивація - використання в навчанні системи мотивів, різних способів стимулювання та спонукання з метою спрямування й залучення учнів до активного навчального пізнання.

Мотивація буває:

- зовнішня- виконання роботи за зовнішньою вимогою, і не припинення її лише через острах покарання або сподівання на винагороду (прибирання в кімнаті);

- внутрішня - це виконання певної роботи через інтерес до неї, відчуття її внутрішньої цінності(дитина сама сіла малювати);

- позитивна ;

-негативна ;

Позитивна і негативна мотивація. Мотивація, заснована на позитивних стимулах, називається позитивною. Мотивація,

заснована на негативних стимулах, називається негативною.

Приклад: думка : "якщо я наведу порядок на столі, я отримаю цукерку" або "якщо я не буду пустувати, то отримаю цукерку" є позитивною мотивацією.

Думка: "якщо я наведу порядок на столі, то мене не покарають" або "якщо я не буду пустувати, то мене не покарають" є негативною мотивацією.

- навчальна мотивація;

У рамках цього тренінгу ми будемо говорити про навчальну мотивацію.

Навчальна мотивація – це процес, який запускає, спрямовує і підтримує зусилля, спрямовані на виконання навчальної діяльності. Це складна комплексна система, утворювана мотивами, цілями, реакціями на невдачі, наполегливістю і установками учня.

Поговоримо про ланцюжок : **Мотив – Ціль**

Цей ланцюжок є нерозривним, так як мета не може бути досягнутою без мотиву, а мотив не може бути в принципі сформований без мети.

Мотив можна **розуміти**, а можна **осмислювати**.

- Зрозумілі мотиви не обов'язково приводять до мети, у той час як осмислені мотиви завжди досягають її. Приклад розуміння мотиву: учень знає, що ходити до школи, отримувати знання, старанно вчиться - це його обов'язок, але чи досягне він мети – "успішне навчання, позитивні оцінки"? Не обов'язково. Або приклад усвідомленого мотиву: батьки поставили умову дитині, що він не піде гуляти (грати), поки не вивчить уроки. У цей момент у свідомості дитини залишаються розуміються мотиви (хороші оцінки, борг), але

вони психологічно недієві, а дієва для нього саме умова батьків. Але така мотивація буде носити негативний стимул. Краще поговорити з дитиною і пообіцяти їй піти в театр, якщо вона прочитає твір і зможе Вам його цікаво переповісти

- Але що робити вчителю для того, щоб дитина мала позитивну внутрішню мотивацію перед уроком і з нею поверталася з дому?

3. Вправа «Мозковий штурм»

Ділимо учасників на групи за принципом «Червоний, жовтий, зелений». Кожна команда отримує завдання, продовжіть ситуацію.

"Кішка, яка любила спати"

Кішка аптекаря з Женеви Жана Піното любила спати у вітрині. Як не намагався Жан відучити її від цієї звички, ніщо не допомагало – знову і знову кішка пробиралася у вітрину і солодко там засинала. Якщо кішку не змогли відучити, довелося придумати, як отримати з цього користь. Що придумав господар кішки?

"Чоботи для гусей"

Був час, коли росіяни поставляли в Європу гусей. Особливо цінувалися сірі гуси тульської породи. А переміщалися птиці на "західний" ринок найекономічнішим способом – своїм ходом. Ні тобi транспортних витрат, ні холодильників. І корму вздовж доріг тоді було достатньо. Одне ускладнювало рух: ніжні лапи гусей збивались у кров від довгої дороги. Російських постачальників виручила кмітливість. Що вони придумали?

"Гроші для Бога"

Єпископ Орлеана Арнуль незадовго до 1000 року задумав перебудувати "чудовим чином" церква Сент-Круа. І гроші на це були.

Але багатство церкви не хотілося показувати. Як же побудувати багатий храм, не хизуючись багатством?

Обговорення:

-Чи було цікаво виконувати вправу ? Чому? Емоційне піднесення – одне з помічників вчителя у мотивації учня.

3.Правила успішної мотивації учнів:

3.1. Для формування успішної мотивації учнів необхідно запам'ятати формулу :

Відчуття самостійного пошуку знань + відчуття свободи вибору + відчуття успішності (компетентності) = успішна навчальна діяльність учня.

1 .Відчуття самостійного пошуку знань.

Заклик: Я зроблю це сам!

- Головним джерелом навчальної мотивації (так і мотивації в загальному) є усвідомлення себе активним учасником процесу. Це доречно застосовувати в процесі самого уроку. Колективна участь, мозковий штурм – саме такі речі цьому сприяють.

Як приклад на етапі актуалізації використання методу «Проблемні питання» (роздаю кожному перелік питань)

Техніка «Проблемні питання»

Зазвичай при подачі нового матеріалу та його перевірки використовуються питання, які лише трохи активують пам'ять («хто винайшов...», «у якому році...»), але, щоб матеріал був дійсно засвоєний, необхідно задавати питання, які вимагають логіки, порівняння, аналізу і т. д. Учні не будуть просто «ковтати» інформацію, хоча деяким це не вдається через їх індивідуальні

особливості. А як раз докладний розбір і більш глибоке розуміння матеріалу сприяє самостійному пошуку знань навіть в учнів з поганою пам'яттю (що, до речі, буде її покращувати).

Психологи придумали серію загальних питань, які можна застосовувати в різних навчальних ситуаціях:

Що станеться якщо...?

Наведи приклад...У чому сильні і слабкі сторони ...?

(Обґрунтувати)

Нащо схоже...?

Що ми вже знаємо про...?

Яким чином... можна використовувати для ...?

Чим схожі...?

Яким чином... впливає на...?

Який... кращим чому?

Важливо!

1. Не забувати, що у кожної дитини при опрацюванні матеріалу і висловленні гіпотез є право на помилку ;

2. Не забувати хвалити: Молодець , ти поставив чудове запитання.(Тут ми ставимо акцент саме на його діях, учень самостійно шукав і знайшов те, що йому потрібно)

Ще одна техніка для цього етапу "Знаю – не знаю – хочу дізнатися" .

Дуже ефективний прийом рефлексії. Так само це сприяє розумінню дитиною: звідки і куди він рухається в освітньому процесі.

- При викладанні, поясненні нової теми можна запропонувати дітям використовувати таблицю, у якій він може робити самостійні

позначення, які так само показовими є для вчителя – що дитині дається важче або що йому цікавіше.

	+	–	?
Що знав(ла)	Це для мене абсолютно нове	Це суперечить тому, що я знав(ла)	Я хочу дізнатися більше про....

II. Відчуття свободи вибору

Пропоную учасникам тренінгу уявити себе дітьми і дати відповідь на просте питання: Для чого я ходжу до школи?

(Відповіді записуємо на ватмані)

Обговорення:

Для дитини це питання скоріш риторичне, у дитини немає вибору не ходити до школи. Це саме відчуття що немає свободи вибору саме по собі відбиває все бажання ходити до школи, навчатися і взагалі позитивно сприймати школу.

Важливо!

1.Ініціатива дитини швидко гасне, якщо вона відчуває "заданість", а не "вибраність"!

Що ж можна зробити з цим? Та хоча б просто стежити за "улюбленими" фразами будь-якого дорослого. Менше вживаємо фрази: "Ви повинні, вам слід, ви зобов'язані", а більше фраз, які наштовхують на осмисленість шкільних правил: "У вас є такі варіанти, ви можете це і це..." • Так діла не буде! • Про це нам взагалі не потрібно говорити! • На це у нас немає часу! • Такого ще не

бувало! • Про це ти не можеш судити! • І до чого ми так дійдемо! • Це несерйозно! • Можеш мені повірити! • Як ти до цього додумався?

2. Під час підготовки до уроку вчитель складає конспект уроку, в якому після оголошення теми і мети уроку вчитель прописує етап....? Мотивація навчальної діяльності. Що в цьому етапі уроку вчитель робить?

Гра «Вітер здуває з місця тих...» Мета вправи: змінити учасників у групах і зняти емоційне навантаження.

Гра «Мотивуй» Завдання групам: визначитися з темою уроку і продумати етап мотивації.

Завдання: скласти мотивацію вступного уроку з української мови (5 клас).

Тема. Значення мови в житті суспільства. Українська мова – державна мова України.

Завдання: скласти мотивацію вступного уроку з англійської мови (6 клас).

Тема. Представлення. Розповідь про себе.

Завдання: скласти мотивацію вступного уроку з математики (6 клас).

Тема. Повторення навчального матеріалу за попередній рік.

Завдання: скласти мотивацію вступного уроку з фізики (7 клас).

Тема. Фізика – наука про природу. Творці фізики.

Завдання: скласти мотивацію вступного уроку з географії (8 клас).

Тема. Що вивчає курс «Географія материків та океанів».

Завдання: скласти мотивацію вступного уроку з фізкультури (8 клас).

Тема. Правила загальної гігієни та санітарії. Шкідливість паління.

Завдання: скласти мотивацію вступного уроку з хімії (8 клас).

Тема. Основні поняття з хімії. Правила ТБ у кабінеті хімії.

III. Відчуття успішності.

Ще одним важним стимулом до навчання є *створення ситуації успіху*. Надія на успіх живе в кожній дитині. Усунь надію – й зусилля людини втрачають сенс.

Для однієї дитини очікування успіху *звичне*, а для другої – *епізодичне*, а для третьої - *поодинокі*. Творцями його виступають і школярі, й учителі, й батьки. Успіх – це переживання стану радості, задоволення від того, що результат, до якого особистість прагнула у своїй діяльності, або *збігся* з її очікуваннями, або *перевершив* їх. На основі цього стану можуть сформуватися нові, сильні мотиви діяльності, зміниться рівень самооцінки, самоповаги. **При цьому вчителям потрібно добирати для учнів посильні завдання, оцінювати їхнє виконання. Під час цього слід забезпечувати належний мікроклімат, у якому учень позбувся б почуття невпевненості та страху.** Схвальні оцінювальні судження вчителя викликають в учнів позитивні емоції. Часто оцінка відіграє роль вольового мотиву, проте говорити про її стимуляційне значення можна тільки тоді, коли вона викликає в учня бажання поглибити знання, виховує в нього вольові риси характеру. Дієвість оцінювання значною мірою залежить від коментування її педагогом. Бо гуманізація освіти потребує, щоб навчання було вільним від натиску на учнів, психологічного дискомфорту, породженого необ'єктивним оцінюванням.

Успіх – головне джерело мотивації учня до навчання. Тільки успіх дає задоволення від навчання й приведе в подальшому до ще кращих успіхів. Один раз досягнутий успіх забезпечить заохочення й бажання повторного успіху. Саме така самосвідомість і породжує мотивацію.

Як же ми можемо діяти в цій ситуації?

Як через похвалу або критичне визнання успіхів наших дітей, так і через інтерес до їхнього особистого розвитку! Це просто диво, скільки сили знаходить у собі маленька людина, визнана іншими дорослими людьми.

Похвала – це не що інше, як один з видів нагороди, що підвищує почуття гідності і може подіяти як позитивний імпульс для нового успіху. Дуже важливо підходити індивідуально, порівнюючи нинішній рівень учня з його попереднім рівнем і вказувати на індивідуальний розвиток дитини.

Ні в якому разі не можна порівнювати рівень певного учня з рівнем інших учнів класу, бо при цьому ми принижуємо дитину, віднімаємо його впевненість у собі й цим забезпечуємо початок невдач, тому що одна невдача породжує песимізм, який розвиває недостатню віру в себе і знижує почуття гідності. З цього і народжується антимотивація – небажання старатися більше.

Звичайно, критика має велику силу, її не слід зовсім відкидати, бо виважена критика теж мотивує. Але ця критика має будувати мости, а не, навпаки, все руйнувати. Ми повинні критикою не ображати дітей, а підштовхувати до нових успіхів (***Я знаю, ти це можеш!***).

Крім того, ми повинні вчити учнів долати невдачі, не боятися їх.

Найкраща реакція на невдачу і для вчителів, і для батьків удома – бачити не просто оцінку, тобто результат, а шукати причини невдач і допомагати дитині їх подолати.

Якщо учень відчуває, що витрачені ним на навчальний процес зусилля не залишилися непоміченими й були оцінені належним чином (хоча б в усній формі), то він і надалі працюватиме. Для деяких учнів навіть можливість участі в шкільній діяльності класу або групи вже є ситуацією успіху, а якщо їм було відведено роль доповідача (в будь-якій формі), то це стає для них дуже потужним стимулом до подальшого активного навчання. У таких моментах доцільна знову ж таки групова робота, де учасникам відведено певні ролі.

Зростає рівень відповідальності перед групою за обсяг своїх знань та вміння їх презентувати.

V. Вправа «Ланцюжок ідей»

Учасникам пропонується поділитися своїми методами і прийомами робіт на уроці, коли вони розвивали внутрішню мотивацію дитини.

VI. Визначення власної мотивації на успіх молодих педагогів.(методика Т. Елерсома Мотивація і творчість)

(Кожному учаснику тренінгу дарую «Звернення учня»)

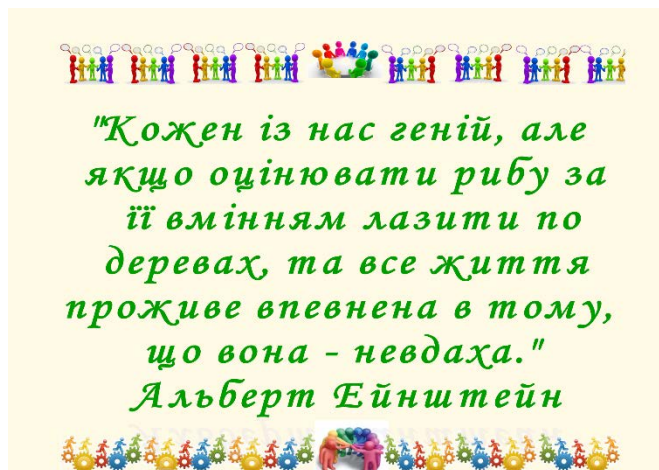
VII. Рефлексія.

Вправа "Знаю – не знаю – хочу дізнатися"

VIII. Очікування від тренінгу.

Якщо очікування здійснилися пропоную створити справжню заметіль.

2.3.2. Освітній хакатон «Оцінювання по-новому»

Завдання заходу:

- ❖ Систематизувати теоретичні знання про технологію формувального оцінювання та інструменти ІКТ їх застосування.
- ❖ Практично навчити присутній контингент вчителів працювати із сучасними електронними ресурсами.
- ❖ обмінятися наявним особистим досвідом роботи з ІКТ інструментами формувального оцінювання в освітній практиці.

Форма проведення: хакатон.

Хакатони захопили світ і поступово набувають популярності. Взагалі. Що таке хакатон?

Сам формат бере початок з ІТ-сфери, і походить від двох слів: Hack (зламувати) та Marathon (марафон). Проте поступово ідея інтенсивної роботи над проблемою в обмежений період часу поширилась і на інші сфери. Цього формату не вистачає і "освітянам", особливо в умовах реформування! Ми постійно вбираємо інформацію, а втілити в життя, зробити тестовий продукт своєї ідеї - не маємо часу.

Освітній хакатон - це як?

Основна концепція зберігається. Проте результатом роботи учасників можуть бути не лише програмні продукти. Сьогодні ми створимо віртуальну дошку «Оцінювання по-новому», яка стане осередком нових ідей та інноваційних рішень щодо оцінювання навчальної діяльності учнів.

Що ще буде на хакатоні?

Окрім можливості вирішити проблему оцінювання навчальної діяльності учнів, на хакатоні будуть виступати спікери, які з досвіду роботи поділяться найбільш актуальними знаннями.

Кому варто брати участь?

Усім, хто вважає українську систему освіти недосконалою і готовий вплинути на її зміни. А також тим, хто хоче отримати нові знання і просто продуктивно провести час.

А якщо в мене немає команди/ідеї?

Не проблема. На хакатоні буде можливість приєднатись до існуючої команди (групи) або об'єднатись з іншими учасниками навколо цікавої ідеї.

І все таки, чи варто витратити час? Не стане це звичайними посиденьками та розмовами “ні про що?”

Звичайно, вирішувати Вам. При грамотній роботі, яку допоможуть організувати ментори, учасники не матимуть шансів даремно провести час. Розмови, обговорення також будуть, але більш конкретні і по суті. Тож запрошуємо на наш освітній хакатон «Оцінювання по-новому».

Яка головна мета хакатону?

Створити віртуальну дошку, яка стане осередком нових ідей та інноваційних рішень щодо оцінювання навчальної діяльності учнів. А також не лише отримати готові рішення, але і сформуванати активну спільноту однодумців, яка здатна буде і надалі працювати над змінами. Тобто об'єднати людей навколо ідей і одразу втілити їх у життя. Хіба не ідеально?

Тому запрошуємо до співпраці!!!!

Для цього ми використовуємо **сервіс Padlet**. Це інтерактивна віртуальна дошка для спільної роботи, на яку можна прикріплювати будь яку інформацію: фото, файли, посилання на сторінки з Інтернет, замітки. Це може бути приватний проект стіни, або публічний, тобто доступний для читання та редагування будь – яким користувачем, який має посилання на цю дошку. Сервіс безкоштовний . Кількість створюваних сторінок не обмежена, підтримує кирилицю. Після реєстрації у вас з'являється чистий простір – стіна, яку ви відразу можете почати наповнювати вашим контентом. Кожна стіна має назву та опис. Можна додати піктограму стіни і вибрати фоновий малюнок. Вам досить клікнути на чистому аркуші, як з'явиться фрейм, в який ви додаєте посилання, знімок з веб-камери, файл з комп'ютера. Ширина фрейму регулюється мишею.

Основні напрямки використання:

- Мозковий штурм
- Збір ідей для проекту
- Оцінка рівня « розуміння» по Блуму

- Завдання на пошук інформації
- Курація контенту з певної тематики
- Майданчик для розміщення початкової інформації для учнів.

Результат спільної роботи «Оцінювання по-новому»

<https://padlet.com/denisuktetiana/yme0ajyg3kos>

The screenshot shows a Padlet board with the following content:

- Яка головна мета хакатону?** (What is the main goal of the hackathon?) - Word document
- Вхідний квиток** (Entry ticket) - Google Docs
- Що ми хочемо виміряти?** (What do we want to measure?) - Powerpoint presentation
- Система оцінювання в НУШ** (Assessment system in NUSH) - YouTube
- Порівняння традиційного та формульованого оцінювання** (Comparison of traditional and formula-based assessment) - Video
- Інструменти зворотного зв'язку** (Feedback tools) - Powerpoint presentation
- Цифровий інструментарій формульованого оцінювання** (Digital tools for formula-based assessment) - Powerpoint presentation
- Портфоліо** (Portfolio) - Powerpoint presentation
- Свідчення досягнень** (Certificates of achievement) - Powerpoint presentation
- Індивідуальна картка навчального поступу учня** (Individual student progress card) - Word document
- Методичні рекомендації** (Methodological recommendations) - Powerpoint presentation
- Зворотній зв'язок** (Feedback) - Google Docs
- Глосарій** (Glossary) - Powerpoint presentation
- Дякую за співпрацю)))** (Thank you for cooperation))) - Video

Пропоную розпочати із дослідження «Мотивація навчальної діяльності» <https://forms.gle/amzXnhZFyDzRT6ERA>

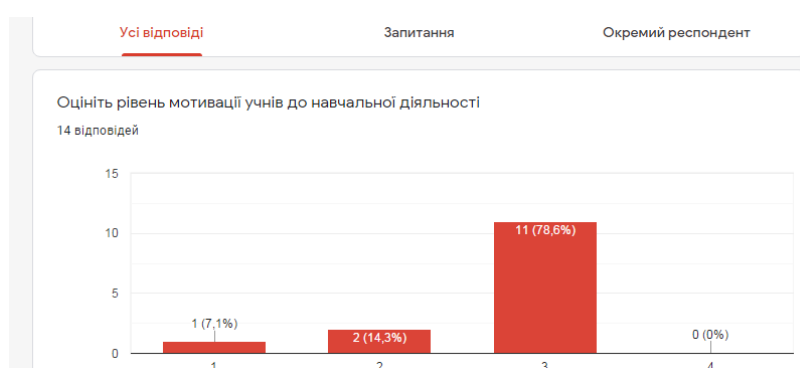
Дослідження

Оцініть рівень мотивації учнів до навчальної діяльності

1 2 3 4

низький   високий

Надіслати

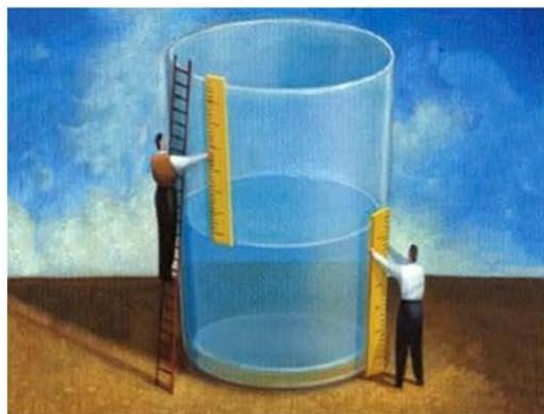

Як бачимо, рівень мотивації навчальної діяльності учнів знаходиться не на належному рівні.

Ключовим питанням будь-якої контрольно-оцінювальної діяльності є вимірювання результатів. «Формувальне оцінювання» -

Що ми хочемо виміряти?

Те, що учні не знають

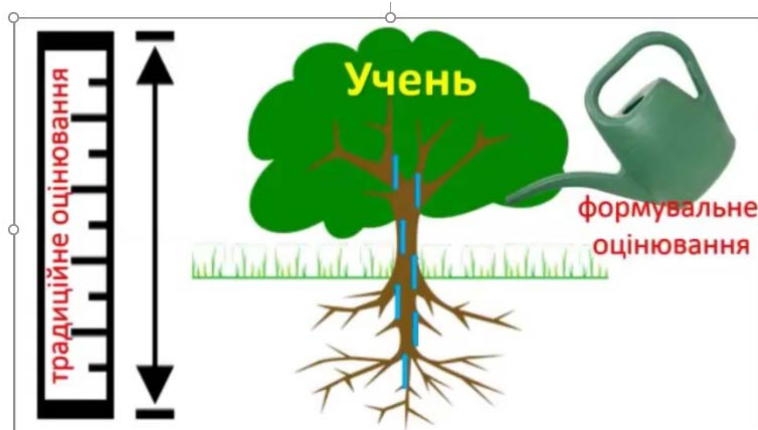

Те, що учні знають

це ідея, яка презентована у НУШ. Тож що ми хочемо виміряти? Перед Вами зображення напівповної чи напівпорожньої склянки з водою.

Хто як її бачить. Якщо ми сьогодні говоримо про формувальний

підхід контролю і оцінювання навчальних досягнень, то нас цікавить «позиція» отого чоловічка, який вимірює напівповну склянку. На жаль так

склалося у нашій освіті, що критерії і орієнтовні вимоги щодо оцінювання все ж таки зорієнтовують педагогів на позицію лівого чоловічка, який відшукує недоліки, який відшукує чого бракує нашим учням, щоб вони показали максимально можливі результати, чого їм не вистачає, наскільки нижчими є результати на даний момент. Позиція, яка ж стосується, формувального оцінювання в ході контрольної-оцінювальної діяльності, вона – інша – вимірюється те, чого зміг досягнути учень на даний конкретний момент, етап процесу навчання. І власне, відповіді на ці запитання. Те, що виміряти, те що учні чи знають чи вміють – це проблема формувального контролю. Саме відповідь на це запитання й зумовить усі наші подальші кроки.

У методичних рекомендаціях щодо оцінювання навчальних досягнень учнів першого класу у ШУШ (№24 від 20.08.2018) другого класу (№1154 від 27.08.2019) вказано, що оцінювання слугує для аналізу індивідуального прогресу і плануванню індивідуального темпу навчання, а не ранжування учнів, тобто є рекомендаціями до

дій. Відомо, що якщо учні та вчитель однаково розуміють цілі та очікувані результати навчання, процес навчання стає більш ефективним. Таким чином формувальна оцінка – це «зворотній зв'язок» для учнів, який дозволяє їм зрозуміти, яких заходів слід вжити, щоб покращити власні результати з іншого боку, така оцінка для вчителя забезпечує зв'язок оцінки з індивідуальним навчальним рухом учня, приростом його навчальних результатів і знань, умінь, компетентностей. Вона створює умови розвитку в учнів навичок XXI ст., а саме планування власного процесу навчання, прийняття аргументованих рішень, робота в команді, співпраця тощо.

Бачимо, що навчання й оцінювання – взаємопов'язані процеси. Від правильної організації оцінювання залежить ефективність навчання. Саме формувальний підхід дає змогу педагогам одержати інформацію про стан навчальних досягнень учнів і вчасно відреагувати на проблеми в навчанні, прийняти педагогічні рішення для його покращення.

Формувальне оцінювання: змінюємо підходи для повсякчас позитивної оцінки.

Кожен педагог усвідомлює розмаїтість учнівської спільноти. Хтось уміє читати чи не з пелюшок і пише чудові есе, хтось ходить на соробан і йому на математиці так легко, що аж нудно, а хтось гарно малює і щасливий у цьому. То як же їх усіх, таких різних, оцінювати за однією шкалою? Забезпечити індивідуальний підхід до кожного учня, похвалити, підтримати, підбадьорити можна за допомогою формувального оцінювання. Його принципи слід застосовувати

насамперед у роботі з учнями початкових класів, а також учнями з особливими освітніми потребами.

Оцінювання навчальних досягнень учнів — обов'язкова складова освітнього процесу. Нині він змінюється, тож, природно, слід переглядати й реалізовувати принципово нові підходи щодо оцінювання в освітній системі. Таким концептуальним підходом є формувальне оцінювання навчальних досягнень учнів, що дає змогу:

- уникнути негативних моментів у навчанні;
- індивідуалізувати освітній процес;
- підвищити навчальну мотивацію й самостійність учнів.

Формувальний підхід потребує психологічного перелаштування вчителя, зміни ставлення учнів і їхніх батьків до шкільних оцінок.

Мета формувального оцінювання — корегувати діяльність педагога й учнів під час освітнього процесу, аби поліпшувати навчальні досягнення. Формувальне оцінювання передбачає вивчення прогалин чи недосягнутих результатів. Його не фіксують у класному журналі.

Формувальний підхід потребує психологічного перелаштування вчителя, зміни ставлення учнів і їхніх батьків до шкільних оцінок. Оцінювання — це конфіденційна інформація, яка стосується лише вчителя, дитини та її батьків, тобто педагоги не мають озвучувати навчальні досягнення учнів на батьківських зборах чи повідомляти їх публічно у вигляді рейтингів.

Приклад. У звітах чи листах, у спілкуванні з учнями чи їхніми батьками вчителі мають висловлювати позитивні характеристики: замість «не знає» чи «не вміє» слід зазначати «потребує підтримки»,

«варто приділити увагу», «потенціал для зростання полягає в ...» тощо.

Формувальне оцінювання — необхідна умова інтерактивного навчання, під час якого формується культура спільного обговорення у класі, розвиваються навички критичного і творчого мислення, а також створюється середовище, що заохочує учнів запитувати. Таке оцінювання підтримує впевненість учнів у тому, що кожен із них здатен поліпшити свої результати.

Хто й коли використовує. Формувальне оцінювання є основним у роботі вчителя, який навчає учнів з особливими освітніми потребами. Крім того, його мають застосовувати учителі початкових класів (Методичні рекомендації щодо оцінювання навчальних досягнень учнів першого класу в Новій українській школі, затверджені наказом МОН від 20.08.2018 № 924).

Застосовувати формувальне оцінювання вчителі мають щодня і щоуроку. Пропонуємо ознайомитися з кількома прикладами використання тих чи тих прийомів формувального оцінювання.

Учитель пояснює нову тему. Аби виявити труднощі учнів і визначити подальші педагогічні кроки — повторити матеріал, закріпити його чи продовжити вивчати тему — він пропонує учням виконати завдання. Результати виконання цього завдання він оцінює за принципами формувального оцінювання.

Приклад. «Сигнали рукою». Учитель заздалегідь домовляється з учнями про певні рухи, якими вони сигналізуватимуть — розуміють вони навчальний матеріал чи ні. Наприклад:

- ❖ Я зрозумів і можу пояснити — великий палець спрямований угору;
- ❖ Я не зовсім зрозумів або Я не все зрозумів — помахати долонею;
- ❖ Я не зрозумів — великий палець спрямований униз.

Після того, як учитель пояснив навчальний матеріал, він опитує групу учнів, які дали сигнал про зрозумілість матеріалу. Далі — групу учнів, які зрозуміли не все, а відтак — групу учнів, які не зрозуміли матеріал. За отриманими сигналами учитель приймає рішення про повторне вивчення, закріплення матеріалу або продовження вивчення теми за програмою.

«Світлофор». Замість жестів учитель може запропонувати учням показувати картки певного кольору:

- ❖ Я зрозумів — зелена картка;
- ❖ Я не зовсім зрозумів або Я не все зрозумів — жовта;
- ❖ Я не зрозумів — червона.

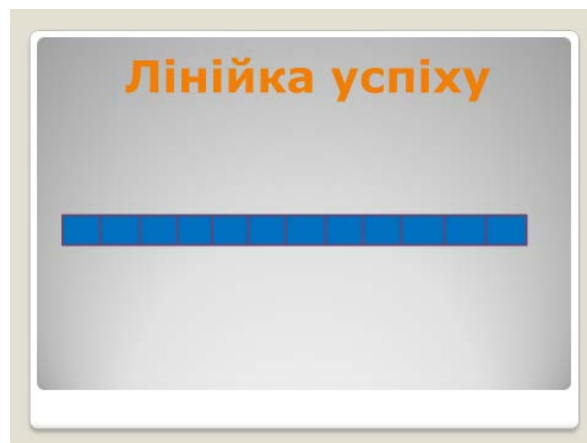

Відтак учитель визначає, як працювати далі з учнями, що підняли картки певного кольору.

«Лінійка успіху». Цей сигнал використовується для реагування учнями на вже виконане завдання: на полі робочої сторінки, учні малюють вертикальну лінію («стовп ліхтаря») й позначають на ній

кружком «плафон» - рівень успішності, кружок наверху означає, наприклад, що роботою задоволений, вона – на думку дитини – виконана добре, посередині – є сумніви, хочеться щось покращити, внизу – незадоволений роботою, відчуває труднощі. Цю «Лінійку успіху» можна запропонувати учням старших класів. Ви звернули увагу, що тут 12 поділок, це є відповідність із 12-тьма балами.

«Кольорові доріжки». Такий прийом можна використовувати, коли дитина виконує домашнє завдання.

Зелена доріжка – мені все зрозуміло, не потребувала допомоги.

Жовта доріжка – я не зовсім у цьому розібралась.

Червона доріжка – мені важко

«Кольорове намисто». Щоб перевірити знання учнів, вчитель пояснює. Що означають кольори (рід іменника, дерева, кущі, трави тощо). Під час диктанту діти нанизують фішки намистинки на нитку. Відповіді звіряють з намистом, яке демонструє вчитель.

Отже, зворотній зв'язок є позитивним. Позитивно налаштований учитель пропонує учневі допомогу у виконанні завдання. Чим більше інформації отримує вчитель про те, що учні знають, як міркують, що вчать і як, тим більше має можливостей для корегування освітнього процесу.

Учитель пояснює новий матеріал чи повторює з учнями засвоєний раніше. Він пропонує учням виконати тести, розв'язати групові чи індивідуальні завдання, написати кількахвилинні есе тощо, які дадуть учителю змогу:

- ❖ відстежити рівень опанування навчального матеріалу на певному етапі вивчення теми;
- ❖ встановити необхідність зворотного зв'язку;
- ❖ визначити шляхи корегування стилю, техніки, методики викладання тощо.

Приклад.

«Хибні завдання». Учитель навмисно дає учням завдання з типовими помилками, робить передбачувані помилкові судження тощо. Учні мають відшукати помилки й неточності в судженнях, яких припустився вчитель.

«Однохвилинне есе». Педагог може використовувати цей прийом для зворотного зв'язку з учнями після вивчення нового матеріалу. У своїх есе учні мають відповісти на кілька запитань учителя, наприклад:

- ❖ Що найголовніше ти дізнався сьогодні?
- ❖ Які питання залишилися для тебе незрозумілими?

Після вивчення нового матеріалу вчитель допомагає учням поліпшити їхні знання і підготуватися до підсумкового оцінювання.

Приклад. «Письмові коментарі». Учитель перевіряє письмові роботи учнів, але не ставить оцінок, а робить записи в зошитах учнів кольоровими ручками та використовує різні позначки. Він не виправляє помилки, а за допомогою позначок на полях, схем чи вказівок пропонує учням конкретні поради щодо поліпшення роботи. Це дає змогу позначити правильно виконані завдання письмових робіт і виокремити місця у завданнях, де учні припустилися помилок, щоб дати їм змогу поліпшити свої результати.

Формувальне оцінювання дієве на різних етапах уроку й під час роботи з учнями різного віку. Принципи формувального оцінювання можна застосовувати й у роботі зі старшими класами. Яка обов'язкова умова? Одним з основних принципів формувального оцінювання є позитивність. Тобто аби зворотний зв'язок і результат

навчання був позитивним, учитель має бути відповідно налаштованим — і коли викладає навчальний матеріал, і коли пропонує учню допомогу під час виконання завдань. Так учитель має змогу отримати більше інформації про те, що саме учні знають, як міркують, що і як вчать, а отже, має більше можливостей для корегування й удосконалення освітнього процесу.

Учителю слід застосовувати формувальне оцінювання на основі чітко сформованих і представлених учням критеріїв. Якщо він виявив помилку, однак вона не відповідає тому чи тому критерію, то враховувати її під час оцінювання не потрібно. При цьому вчитель має означити цю помилку та взяти її до уваги, а відтак — корегувати освітній процес, аби в подальшому її уникнути.

Форма оцінювання групової роботи.

Учні використовують цю форму, щоб оцінити свої вміння співпрацювати з іншими

	4	3	2	1
Управління власним навчанням	Я беру вдумливу, активну роль у моєму власному навчанні. Я щоденно роблю виклик собі, тому я можу зробити все можливе для успіху групи. Я постійно демонструю щире бажання вчитися і ділитися своїми ідеями з моїми однокласниками.	Я зазвичай беру активну роль у моєму власному навчанні, тому я можу зробити все можливе для успіху групи. Я часто ділюся своїми ідеями і ставлю запитання однокласникам.	Я іноді беру активну роль у моєму власному навчанні. Я іноді ділюся своїми ідеями і ставлю запитання однокласникам.	Я рідко активну роль у моєму власному навчанні. Я часто не беру участь у спільному обговоренні і діяльності. Я рідко ділюся моїми ідеями і ставлю запитання однокласникам.
Виконання завдань	Я завжди вдумливо виконую повністю мої завдання, і я готовий внести свій вклад в роботу групи. Моя робота показує, що в мене є велике прагнення до навчання.	Я виконую мої завдання, і я готовий внести свій вклад в роботу групи.	Я, напевне, потребую нагадування, щоб виконувати завдання, щоб група не чекала мене і я маю збільшити мій вклад у роботу групи.	Я не завершую мої завдання, і я не завжди готовий внести свій вклад в роботу групи. мені постійно потрібно нагадувати про виконання завдання.
Участь в обговореннях	Я ініціюю обговорення, ставлю	Я регулярно беру участь в	Я іноді беру участь в	Я не беру участь в обговореннях.

	важливі питання, і виступаю в якості лідера в групі.	обговореннях, висловлюю свої ідеї, ставлю важливі запитання і аргументую свою точку зору.	обговореннях, але рідко висловлюю свої ідеї, ставлю важливі запитання і аргументую свою точку зору.	
Активне спілкування	Я відстоюю аргументами мої думки та ідеї. Я також уважно слухаю інших.	Я ділюся своїми думками і ідеями. Я слухаю моїх однолітків з повагою.	Я рідко ділюся своїми думками і ідеями. Я вислуховую моїх однолітків.	Я не ділюся своїми думками і ідеями. Я рідко вислуховую моїх однолітків, або не толерантно ставлюся до ідей інших учасників.

Приклад. Учитель пропонує учням: «Складіть розповідь про Київ. Це має бути шість-сім речень. У розповіді зазначте архітектурні пам'ятки Києва». Під час виконання завдання учні мають точно знати, який «кінцевий продукт» учитель від них хоче отримати. Відповідно до формулювання завдання, він має оцінювати його за такими критеріями:

- учень склав розповідь потрібного обсягу;
- учень у розповіді вказав архітектурні пам'ятки Києва.

Після того, як учитель перевірів завдання, він озвучує учню його результат: «Вірна відповідь, твоя розповідь складається з шести речень. Ти вказав архітектурні пам'ятки міста». Водночас у власних назвах учень припускався помилок. Далі учитель може діяти одним зі способів:

- озвучити учню рекомендацію «Зверни увагу на написання власних назв»;
- запитати, чи знає учень, як пишуться власні назви. Якщо знає — запропонувати йому перевірити свій текст. Якщо учень не знає, вчитель має спрямувати його на основне правило, приміром, сказати, на якій сторінці підручника його можна прочитати. Відтак —

запропонувати учню проглянути свій текст щодо дотримання цього правила.

Критерії оцінювання вчитель має продумувати заздалегідь, відповідно до загальної дидактичної мети чи індивідуальних освітніх завдань. Критерії слід сформулювати й оформити зрозуміло для учнів. Їх можна записати на дошці або прикріпити на інфостенді, оформити на картках і роздати учням тощо.

Які складові формувального оцінювання?

Фасилітація (з англ. facilitate — допомагати, полегшувати, сприяти) — розв’язання проблеми в групі, до якого залучена максимальна кількість її учасників. Фасилітацією керує фасилітатор — педагог, ведучий, керівник тощо.

Британські науковці Пол Блек (Paul Black) і Ділан Уільям (Dylan William) у 1998 році проаналізували 21 дослідження та близько 580 статей і розділів книг про вплив формувального оцінювання на досягнення учнів. Вони з’ясували, що упровадження формувального оцінювання веде до істотного поліпшення результатів навчання. Науковці виокремили такі **складові дієвого формувального оцінювання:**

- ❖ зворотний зв’язок у системі «педагог — учень»;
- ❖ уміння учнів оцінювати свої знання самостійно;
- ❖ корегування процесу навчання з урахуванням результатів оцінювання;
- ❖ взаємооцінювання та активність учнів під час навчання;
- ❖ вплив на мотивацію до навчання.

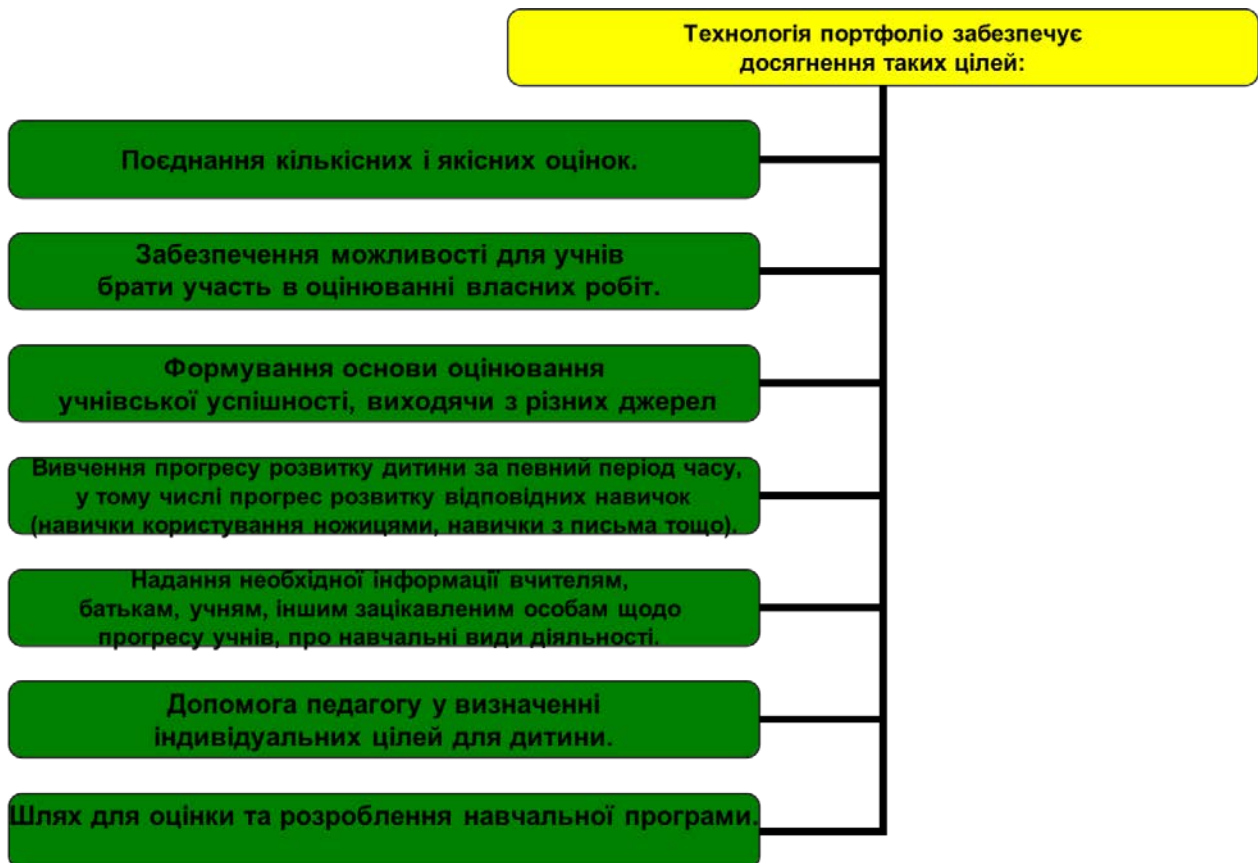
Як фіксувати інформацію?

Формувальне оцінювання не фіксують у класному журналі, тож постає запитання: як учителю, який його застосовує, фіксувати інформацію про навчальні досягнення учнів?

Аби збирати, інтерпретувати й фіксувати інформацію, вчитель може:

- ❖ записувати результати своїх спостережень за навчанням учня;
- ❖ збирати візуальні, аудіо-, відеозаписи, які виявляють рівень навчальних досягнень учня;
- ❖ робити відмітки про якість робіт учня порівняно з результатами, що визначені у типовій освітній програмі чи ППР тощо.

Учитель систематично накопичує учнівські роботи, що підтверджують їхні досягнення й зростання, а отже, мотивують до навчання.

У формувальному оцінюванні умовні позначки, значки різних кольорів, матеріали, зібрані у портфоліо фіксують навчальні досягнення учнів та дають змогу вчителю відстежувати їхню динаміку, а відтак — визначати потреби в навчанні кожного конкретного учня та надавати йому якісну педагогічну підтримку.

У НУШ результати (жовтень, травень) фіксуємо у свідоцтві досягнень.

СВІДОЦТВО ДОСЯГНЕНЬ

Міністерство освіти та науки України

Ім'я учня/учениці: _____

Клас: _____

Характеристика особистих досягнень	високий рівень	достатній рівень	достатній рівень з деякими недоліками	недостатній рівень
Високий інтерес до навчання				
Активно працює на уроці				
Співляє заданню грою, нове, незрозуміле				
Висока старанність у навчанні				
Прийнятою поведінкою				
Висока самостійна робота				
Добрі звички самостійної роботи				
Стилістика написання				
Висока мотивація навчання				
Здатність устійніти власні висновки				
Дотримується правил поведінки під час уроку та навчання				
Висока відповідальність за свої дії				

Характеристика особистих досягнень	високий рівень	достатній рівень	достатній рівень з деякими недоліками	недостатній рівень
Українська мова, мова корінних народів та національній мови (мови навчання)				
Уміємо слухати і розуміти коротке висловлення				
Виступає в діалог на теми, які висловляють задоволення				
Дотримується правил спілкування: привітання, прощання, подяки, прохання, запитання				
Зрозуміло висловлює власні потреби, відчуття, спостереження				
Знає всі літери абетки, читка з відповідною швидкістю і розумінням змісту простих коротких текстів				
Висловлює власні ставлення до прочитаного				
Висловлює інтерес до читання, відомості на запитання, про що і про кого любить читати				
Намагається зрозуміти текст, що містить невідомі слова і великі літери, абзац				
Словесні слова і речення з друкованого і рукописного тексту				
Розуміє прості короткі висловлення: звертання, листівки, листівки, надруковані слова				
Вміє написати збірку з 3-4 слів				
Математика				
Свідомістю у просторі, простим розв'язуванням задачі та				
Дуже і виміряти, часто у межах 10 (розміри)				
Пізнає об'єкти і замальовані числа у межах 10-100 (розміри)				
Записує і виконує дії числами у межах 10/100				
Пізнає число у межах 10				
Розв'язує прості задачі				
Розрізняє геометричні форми предметів між собою				
Вміє розрізняти об'єкти за допомогою надрукованих зображень, піктограм				

Характеристика особистих досягнень	високий рівень	достатній рівень	достатній рівень з деякими недоліками	недостатній рівень
Я досліджую світ				
Цікавиться в темами, які висловляють задоволення, допитливість до навчального світу				
Розуміє про себе, свою сім'ю, місце проживання				
Дотримується правил поведінки в громадських місцях, на прогулях				
Дотримується правил безпеки під час різних видів діяльності				
Висловлює найпростіші висновки/наблюдіння в житті і навчальній діяльності				
Проводить найпростіші спостереження і дослідження у навчальному світі				
Технології				
Пролонжує і втілює власні творчі ідеї				
Найпростішим чином користується інструментами та інструментами				
Планує дії та використовує власний вибір				
Мистецтво				
Висловлює свої ставлення до мистецтва/театру				
Схиляється брати участь у спільних справах				
Відтворює прості ритми				
Втілює власні ідеї в художні образи				
Створює художні образи за допомогою засобів				
Фізична культура				
Висловлює інтерес до різних видів діяльності, твор				
Дотримується встановлених умов поведінки на уроці				

Характеристика особистих досягнень	високий рівень	достатній рівень	достатній рівень з деякими недоліками	недостатній рівень
Українська мова				
Розуміє значення слів у сузивному значенні, контексті, у діалогі з мовлячим до висловлення/змісту висловлення				
Розуміє прості висловлення інформації				
Вміє висловити прохання, сподівання, а також розуміти запитання на ці теми, ставити прості питання та відповіді				
Розуміє короткі форми звертання: звертання, листівки, надруковані слова				
Вміє написати збірку з 3-4 слів				
Розуміння мови				
Прогнозує дату: _____ Учитель: _____				
Підписав батьки або інші, що їх задоволено: _____				

Індивідуальна картка навчального поступу учня

Ім'я учня _____ ++ має значні успіхи; + демонструє помітний прогрес V досягає результату з допомогою вчителя; ! потребує значної уваги і допомоги				
Ціль / уміння	<i>дата</i>	<i>дата</i>	<i>дата</i>	<i>дата</i>
Відповідає на питання «так/ні»	+	+	++	++
Відповідає на спеціальні питання	!	V	V	+
Взаємодіє з іншими				

Під час формувального оцінювання учитель підтримує, вказує на успіхи, формує впевненого у собі учня, який навчається й не боїться помилятися. Як учителю організувати таку взаємодію з учнями?

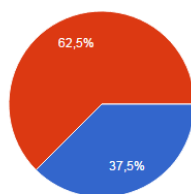
ПОРАДИ ДЛЯ ВЧИТЕЛЯ З ОРГАНІЗАЦІЇ ФОРМУВАЛЬНОГО ОЦІНЮВАННЯ

Зворотній зв'язок. Дякуємо за співпрацю, шановні колеги. Оцініть, наскільки змістовним та практично значущим був для Вас освітній хакатон за допомогою google-форм <https://forms.gle/82KbrRaq8Uec9jT69>

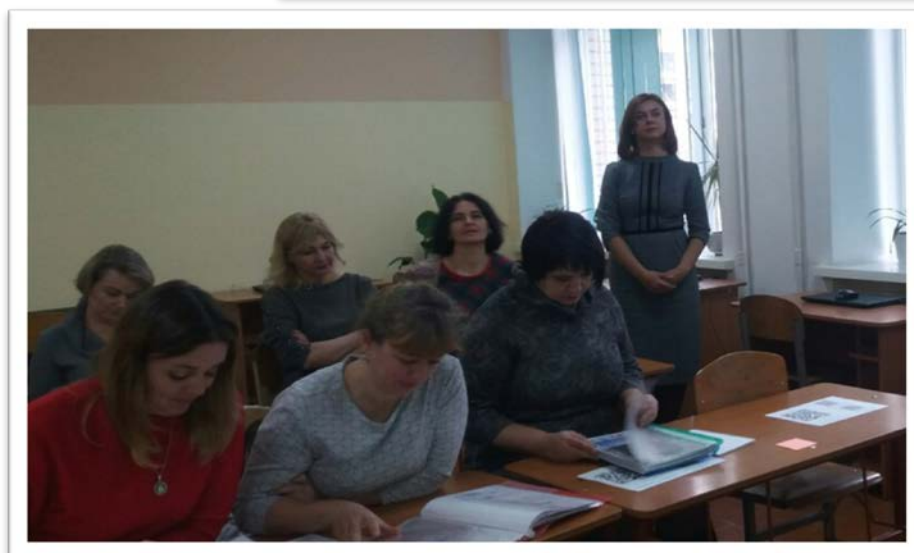

Оцініть наскільки змістовним та практично значущим був для Вас освітній хакатон?
8 відповідей

- інформація цінна
- використовуватиму на практиці
- дане питання вимагає подальшого опрацювання

Світлини з освітнього хакатону «Оцінювання по-новому».

3. З досвіду проведення моніторингових досліджень у школі.

3.1. Педагогічна лабораторія.

Аналіз рівня навченості учнів 10-го класу.

Моніторинг навчальних досягнень учнів класу проводиться на рівні

- практичний психолог;
- класний керівник;
- вчитель-предметник;
- заступник директора школи.

Практичний психолог

Старші школярі вже включаються в новий тип діяльності - навчально-професійний. Навчальна діяльність для учнів 10 класу є засобом реалізації життєвих планів, тому вона спрямована на структурну організацію і систематизацію індивідуального досвіду шляхом його розширення і поповнення. У цьому віці навчальна інформація може бути осмислена самостійно і учні здатні самостійно вибирати форми отримання інформації.

Розвиток пізнавальних процесів досягає досить високого рівня і діти нарівні з дорослими виконують розумову роботу. Якісно змінюється мислення, досягаючи теоретичного рівня. Підлітки тепер завжди намагаються зіставити різні теорії, точки зору, тобто «Докопатися до істини».

Дуже важливою для сучасного 10 класу є проблема адаптації до нового колективу, оскільки мало хто при навчанні в 10 класі залишається в тому ж самому колективі, в якому вчився до цього. В даному випадку 10 клас нашої школи сформований з трьох класів.

Класи суттєво відрізнялися мотивацією навчання, ставлення до навчання, якісним рівнем знань, рівнем вихованості. Тому створений класний колектив змінив суттєво свою структуру, став іншим для кожного учня.

10 клас як перехідний період від дитинства до серйозного навчання

У 10-класників змінюється соціальне оточення і система діяльності (навчальна ситуація нового ступеня освіти, зміна режиму і навантаження).

Підліток переживає емоційний дискомфорт насамперед через невизначеність уявлень про вимоги вчителів, про особливості і умови навчання, про цінності і норми поведінки в колективі класу.

Цей стан можна назвати станом внутрішньої напруженості, настороженості, що утрудняє прийняття як інтелектуальних, так і особистісних рішень. Таке психологічне напруження, будучи досить тривалим, може призвести до шкільної дезадаптації, коли учень стає недисциплінованим, неуважним, безвідповідальним, відстає у навчанні, швидко стомлюється і просто не хоче йти до школи. Діти, систематично ослаблені, є найбільш схильними дезадаптації.

Специфіка адаптації 10-класників визначається особливостями віку та специфікою профільного навчання. Практика показує, що якщо обраний напрям в навчанні відповідає психофізіологічним і особистісним особливостям, інтересам і схильностям учня, то, незважаючи на підвищені вимоги і збільшення навчального навантаження, стомлення і пов'язані з ним невротичні явища спостерігаються набагато рідше, а ефективність навчання підвищується.

Необхідним етапом в розробці рекомендацій з прогнозування успішності навчання, професійного становлення та оптимізації функціонального стану є вивчення процесу адаптації до певної діяльності.

Адаптація - це сукупність фізіологічних, психологічних, соціальних реакцій, що лежать в основі пристосування організму, особистості, і їх систем до зміни навколишніх умов життя, спрямованих на створення передумов нормального функціонування в незвичних умовах проживання і діяльності.

Результати опитування

Питання 1. Як ти розумієш: «? Що таке якість знань»

10 клас.

- * Це те, як тебе навчили вчителі та особисто твій труд.
- * Це те, що залишається в голові, а не як ти робиш домашнє завдання.
- * Кількість «4» і «5». Путівка в життя.
- * Величезна пов'язана система складених знань.
- * Це ні як не оцінки.
- * Визначає рівень інтелектуального розвитку людини.
- * Коли пояснюють добре і учні розуміють тему.
- * Усвідомлення матеріалу, коли розумієш викладача.
- * Це те, як правильно може навчити вчитель.
- * Це те, що потрібно для здачі ЗНО.
- * Це знання людини самого, коли він отримує стільки знань, скільки йому потрібно.
- * Це корисні знання, це твоє майбутнє.

Питання 2. Від бажання вчителя чи бажання учня в більшій мірі залежить якість знань учня

Клас	Бажання учня	Бажання вчителя	рівноцінно
10 кл	52%	12%	36%

Питання 3: Які дії повинен вжити вчитель, щоб твоя якість знань, твої оцінки стали краще?

10 клас.

- * Не завантажуйте учня домашніми завданнями, і так є про що думати.
- * Створити хорошу атмосферу на уроці. Цікаво будувати план уроку.
- * В першу чергу зацікавити будь-якого учня.
- * Не кричати, не відволікатися на поведінку.
- * Зрозуміти учня. Індивідуальна робота.
- * Перевіряти тільки те, чого навчила, а не про що здогадалися, додумалися.
- * Підходити до своєї роботи з оптимістичної точки зору.
- * Поговорити з учнем. Подзвонити батькам.
- * Проводити додаткові консультації.
- * Не звертати уваги на форму, а краще пояснювати матеріал.
- * Після пояснення повинна бути самот. робота для закріплення знань, а не для оцінки.
- * Якщо учень не зрозумів - пояснюй індивідуально, він не винен. Сама так пояснила.
- * Докладніше зупинятися на темах, які будуть у ЗНО.

* Пояснювати МЕНІ МОЇ помилки, а не всього класу.

Питання 4: Які дії повинен зробити особисто ти сам, щоб твоя якість знань, твої оцінки стали краще? Відповіді.

Бути зацікавленим у предметі (майже жоден предмет не цікавий).

- Уважно слухати, думати. Бути присутнім на уроках.
- Ставитися відповідально. Придушити лінь. Взятися за розум.
- Бути цілеспрямованим. Працювати над собою.
- Вчити правила, формули, теми. Читати, практикуватися, вникати в суть.
- Репетитор.

Питання 5: Тобі пропонують відвідувати індивідуально консультації з предметів. На них ти можеш розібрати незрозумілі моменти за різними темами уроку. Чи будеш ти відвідувати дані консультації?

Так – 34%, ні-66%

Результати опитування

Не секрет, що більшість сучасних школярів не хочуть вчитися.

1 Причина. Лінощі (22%)

Мова в даному випадку йде не про звичайнісінької ліні, а про розумові. Чому учень починає хворіти розумовою лінню? Тому що процес навчання повинен викликати у школяра радість і почуття задоволення власними результатами. Розумові ж ледарі не відчують цього. Звідси і зниження інтересу до навчання.

Дуже часто розумова ліннь починається з невміння вчитися. Вміти вчитися - це не значить тільки вміти писати, рахувати, читати. Вміти вчитися - це вміти розподіляти свій час, виділяти навчальне

завдання, володіти своєю увагою. Не вміючи вчитися, учень погано засвоює матеріал, повільно просувається в навчанні. Але гірше за все інше.

2 Причина - велике навчальне навантаження (22%)

Дійсно 7 уроків на день, перебування у школі до 15.00, часу на відпочинок і приготування уроків мало. А якщо враховувати ще позаурочну діяльність, то його взагалі немає. Звичайно, не всі здатні витримати таку напружену шкільне життя. Така перевантаження може призвести до емоційних проблемам, хронічної втоми і складнощів в школі.

3 причина – відсутність мети життя, життя одним днем (17%)

Дійсно, багато підлітків безтурботні, вони не задаються питанням "НАВІЩО жити?». А між іншим, з цього питання виникають всі інші - більш прості: чим займатися, з ким спілкуватися, чому вчитися і до чого прагнути.

Що робити? Замислюватися про сенс власного життя. Планувати, ставити в житті цілі і прагнути до їх досягнення, щоб у старості не жалкувати про втрачені можливості і часу.

4 причина - в школі нецікаво і нудно (14%)

Але давайте розберемося: хіба в цьому винна школа? Інтерес ховається не в справах, не в заняттях, а в нас самих. Що вміємо робити добре - то й любимо. Чого не вміємо - того і не любимо. У вченні - те ж саме. Чому неорганізованість, «слабка воля», «не хочу», «не можу», «не люблю» і таке інше? Та не виходить у нас в тій мірі, як нам хотілося б, ось і все! Запустили, пропустили - тисячі причин можна знайти, але в основі завжди буде одне: не виходить. Тому й нудно. А коли нудно, то і лень і безсилля. Нецікаво тому, що не

займаєшся, а не займаєшся тому, що нецікаво. Виходить замкнуте коло! І до тих пір, поки не подолаєш це «порочне коло», справжнього вчення не буде.

Як бути? Серйозні проблеми не можна обходити, їх треба вирішувати.

5 причина – це в житті не пригодиться (9%)

Частково погоджуся: школярі отримують масу спеціалізованих знань, але важливі речі, без яких неможлива соціалізація, часто залишаються за бортом. Але насправді, ніколи не знаєш, які знання тобі можуть знадобитися в майбутньому житті. І в школі далеко не все так жахливо. Там є чудові друзі і чудові педагоги, які можуть навчити вас багато чому.

Запам'ятайте: зайвих знань не буває! Розвивайтеся всебічно, адже невідомо, які сюрпризи піднесе нам життя і яких знань і умінь потребують вона від нас!

6% бачать причину втрати інтересу і бажання вчитися в тому, що школа - це примус.

Можливо, для когось і примус! Але як без школи-то? Може, варто просто змінити своє ставлення до школі, спробувати знайти в ній щось корисне і цікаве для себе. Ну а якщо ви не можете цього зробити, значить, ви - розумовий ледар!

Що робити? Дивись перший пункт!

Інші 6% впевнені, що молоде покоління не відчуває потяг до знань, так як деградує.

Так, багато учні до моменту закінчення школи не знають найелементарніших речей. У простому диктанті на сторінку примудряються робити десятки помилок, не знають правил складання

дробів, не можуть відповісти на питання про те, коли почалася Велика Вітчизняна війна. В кожному наступному поколінні учнів число важконавчених стає все більше, ніж у попередньому. А зразкові учні стають ізгоями. Це дуже сумні факти. Але все-таки деградація - це скоріше не причина, а наслідок. І мова тут має йти не тільки про школярів, але і про нашому суспільстві в цілому.

Що потрібно робити? Постійно займатися саморозвитком, самовдосконаленням, самовихованням. Адже, по суті, саморозвиток - це шлях, по якому має пройти людина в своєму житті.

Класний керівник робить акцент на методах, що сприяють згуртування класного колективу, вихованню в них моральних цінностей.

Наш 10 клас утворився із трьох дев'ятих класів різного профілю: математичного, філологічного та універсального. Учні прийшли з різною метою: $\approx 60\%$ продовжують здобувати знання, 16% - не вступили після 9-го класу і змушені продовжувати навчання в школі, а $\approx 24\%$ визначаються із своєю метою. Після анкетування і досліджень клас визначився із профілем – інформаційним.

За час навчання в I чверті клас поступово згуртувався, з'явилися спільні інтереси, але ,на жаль, поки що немає лідера, який би став авторитетом та прикладом в навчанні.

Учні в класі мають різний соціальний статус: двоє учнів виховуються без батьків у сім'ях опікунів, тому що батьки позбавлені своїх прав , 11 учнів проживають в неповних сім'ях (причини різні: робота за кордоном, батьки розлучені і т.д...), 2- з багатодітних сімей.

Розраховувати на те, що через співпрацю з батьками можна налагодити навчання, бажання вчитись не доводиться. Налаштовувати, мотивувати, контролювати та працювати з дітьми потрібно різними доступними методами.

Я, як новий класний керівник, вже багато дізналась про учнів класу, їхні інтереси, захоплення, мрії. Вчителі-предметники про клас відгукуються непогано, зараз працюють над знаходженням найоптимальніших методів, які найбільше підходять для успішної роботи.

Аби проаналізувати, спрогнозувати та вдосконалити навчальні досягнення учнів класу, використовую такі основні підходи до визначення їх рівня: критеріальний, нормативний та підхід розвитку.

Критеріальний дає змогу встановити, наскільки учні досягли заданого рівня, вони не залежать від результатів однокласників. Визначаємо ступінь засвоєння стандарту у відсотках(показник якості навченості)

Нормативний дає змогу порівнювати результати навчальної діяльності конкретного учня з результатом певного групового еталона.

Якраз підхід розвитку зорієнтований на індивідуальні особливості розвитку кожного учня, а саме реальний рівень його навчальних досягнень в певний момент часу. Тобто оцінюється насамперед прогрес у навчанні, а не рівень навченості.

Такий підхід не передбачає диференціації учнів за рівнем знань на сильних і слабких . Тоді можна визначити учня, який має невисокий

результат, але прагне до розвитку і навпаки, учня з високим результатом і водночас з тенденцією до спаду в навчанні.

Коли учні знайомляться з результатами такого дослідження, то дотримуємось таких правил оцінювання:

- не порівнюємо результати учнів між собою;
- ставимо за приклад учням їхні власні успіхи;
- заохочуємо навіть незначні успіхи.

Таким чином, встановлюємо залежність між якістю знань і рівнем розвитку класу та допомагаємо розв'язати їм основні проблеми в навчанні.

Вчитель-предметник збирає інформацію для подальшого порівняння, узагальнення і систематизації, створюючи так звану карту предметно-підсумкового контролю. У ній компактно вміщені дані про засвоєння учнями змісту всіх розділів та ключових тем навчальної програми, лабораторні, практичні й інші результати освітнього процесу. Така оперативна інформація дає вчителю - предметнику уявлення про динаміку засвоєння учнями навчальної дисципліни, досягнення чи недосягнення поставленої мети. За допомогою занесених в цю карту даних можна з першого погляду оцінити результативність освітнього процесу, зокрема проаналізувати ефективність певної технології навчання, виокремити чинники, що впливають на якість засвоєння навчального матеріалу, та визначити шляхи удосконалення методики навчання загалом.

Аби отримати об'єктивну інформацію про засвоєння навчальної програми з предмета, використовуємо різні технології аналізу

навчальних досягнень учнів. Одна з них – представлення отриманих результатів за допомогою «семафор-таблиць»

Технологія «семафор-таблиць» має практичну спрямованість. Вона зручна у використанні, адже не потребує обтяжливих обчислень. Відсотки, отримані за формулою обчислення коефіцієнта результативності, слугують для того, аби визначити рівень засвоєння кожним учнем програмового матеріалу з базового предмета.

Аби було зручніше читати й аналізувати результати навчальних досягнень за технологією «семафор-таблиць», отримані дані позначають кольорами:

зелений — 100-61%; свідчить про найвищий рівень; характерний для учнів, які успішно завершили навчання за програмою (норма);

жовтий — 60 -41%; позначає відносний стандарт щодо певної групи учнів (класу), у яких є потенціал до навчання (звернути увагу);

червоний — 40% і менше; сигналізує про найнижчий рівень засвоєння навчального матеріалу з базового предмета, що відповідає недостатньому засвоєнню або незасвоєнню відповідного навчального курсу (тривога).

Оцінка нижче 50%, або менше 6 балів з 12, не означає, що учень не засвоїв навчальний курс. Такі учні насамперед потребують додаткових занять, аби успішно повторити й засвоїти матеріал з певного предмета.

Приклади карти предметно-підсумкового контролю.

З української мови

До речі, особливість роботи у 10 класі полягає у тому, що в ньому навчаються учні із трьох 9 і я для них нова учителька. Такі обставини вимагали адаптації з обох сторін.

Уявіть собі, що, маючи солідний досвід роботи, я побоювалася, чи вдасться мені за короткий проміжок часу спонукати учнів до роботи й співпраці. Думала, чи вистачить мені професіоналізму й харизми, щоб завоювати їх довіру.

Не повірите, але я радію від того що ми усі бачимо на моніторі жовтий і зелений кольори діаграм свідчать про те, що мені навіть вдалося підвищити рівень успішності учнів порівняно з 9 класом. 16 учнів класу перебувають в зоні безпеки, їхні знання достатнього і високого рівнів. 4 учні мають високий рівень знань. Жовтий колір означає, що 9 учнів потребують певної допомоги й уваги з боку вчителя. Показники якості навченості 4 (Барнаша, Колпакова, Романова й Махновець) вищі, ніж 10. Це спонукає мене до пошуку таких форм навчання, які б шліфували їх вміння й навички.

Між нами кажучи, результативній роботі на уроці насамперед сприяє мотивація, установка конкретної цілі – успішної задачі ЗНО, підвищують ефективність роботи як традиційні форми навчання, так і новаторські.

Постановка

1. Вирішення проблемних завдань – це традиція. А теми для обговорення нові, цікаві для дітей, які дають їм змогу замислитись над питаннями: хто я? який я? Наприклад: «Гроші треба любити чи

поважати?» або «Що я вважаю обтяжливим, нудним, але потрібним?».

2. Пошукова й дослідницька робота мала місце на уроках завжди. Одного разу поєднала з особливостями streetart у нашому місті. Запропонувала тему «Мурали Луцька – данина моді чи засіб національного й естетичного виховання?». Колпаков писав: я належу до тих людей, яких трудно чимось здивувати, але картини на стінах вражають насамперед величиною, яскравими кольорами, ці картини-загадки спонукають до роздумів.

3. Написання есе за поданим алгоритмом (переліком вимог) – це знову ж таки традиція. Бажання обов’язково виконати завдання додає учням синхронне написання цієї ж роботи учителем з обов’язковим озвученням результату.

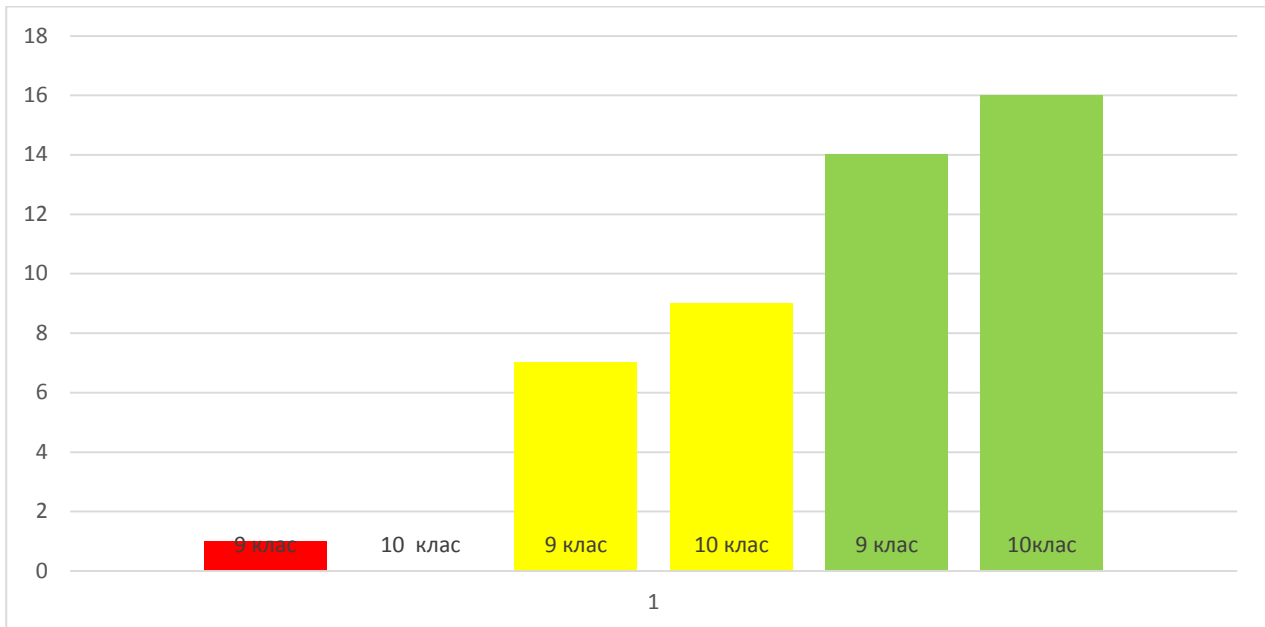
4. Традиційним є виконання тестових завдань, розміщених у підручнику. Новизна полягає у тому, що після вивчення теми ми виконуємо тестові завдання з посібника О. Авраменка «Готуємось до ЗНО».

5. Новими формами роботи у класі є перегляд експрес-уроків О. Авраменка й застосування отриманих знань на практиці.

6. Стимулює уважно переглядати фільми чи виступи в Інтернеті, якщо дати учням хитре завдання. Наприклад, подивитися фільм С. Вакарчука про Івана Франка і записати тільки ті відомості про письменника, про які ви чуєте вперше. Усі будуть уважно дивитись, щоб віднайти нове, а тим часом повторять старе.

Повірте, що спілкування з батьками учнів під час класних зборів, ознайомлення їх із тестовими зошитами і тими завданнями, які мають виконати їх діти під час складання ЗНО, спонукає учнів до ретельнішої роботи на уроках.

Прізвище та ім'я учня	За 9 клас	Оцінки			Тематична оцінка	коefficient	результати вності	12 балів	ПЯН
Аламов Кирило	4	9	7	3	6	52	6	0,4	
Барнаш Едуард	8	12	8	6	7	69	8	0,7	
Воронов Валентин	5	4	5	5	6	42	5	0,4	
Гаць Софія	6	8	6	5	6	52	6	0,4	
Зінь Юлія	10	9	8	9	8	71	9	0,6	
Ковальчук Анна	7	8	6	5	6	52	6	0,4	
Колпаков Андрій	8	10	10	9	9	79	10	0,8	
Кузьмич Валерія	9	9	9	7	8	69	8	0,6	
Кулина Марія	10	10	9	9	9	77	9	0,7	
Кушпа Максим	6	10	8	7	8	69	8	0,8	
Ланевич Аліна	10	10	9	8	9	75	9	0,7	
Лозовицька Вікторія	9	9	8	8	8	69	8	0,6	
Максименко Ігор	7	8	7	5	7	56	7	0,6	
Махновець Юлія	10	11	11	10	10	88	11	1	
Музичко Максим	6	9	7	7	7	63	8	0,6	
М'яковський Олег	7	10	8	7	8	69	8	0,7	
Ніщик Тарас	10	11	10	9	10	83	10	0,8	
Осипчук Діана	8	7	7	6	7	56	7	0,5	
Петрук Дмитро	8	9	8	8	8	69	8	0,6	
Рагуліна Мілана	9	10	9	9	10	79	10	0,9	
Романов Назарій	6	8	7	6	5	54	7	0,5	
Семенюк Ірина	9	8	7	7	7	60	7	0,6	
Судик Софія	10	10	10	9	10	81	10	0,9	
Тимчук Ольга	7	6	7	6	7	54	7	0,5	
Яструб Дмитро	9	10	9	7	9	73	9	0,8	

З історії України

Сучасна історична освіта дає учням фактичні знання, формує життєві та предметні компетентності.

Учні 10 класу вмотивовані вивчати історію, оскільки більшість з них готуються здавати ЗНО - 2021. Вони активні на уроці, зацікавлені в підвищенні свого інтелектуального рівня, розширенні особистісного світогляду.

Для моніторингу знань учнів я використовую як усні, так і письмові форми. Хоча, підготовка до ЗНО зробила усне опитування вельми непопулярною формою контролю знань учнів.

В 10 класі ми працюємо за підручниками волинських авторів, які розробили відповідний «Зошит з тематичного контролю знань учнів». Наявність завдань різного рівня складності дає можливість підібрати індивідуальні завдання, врахувати особливості кожного школяра, полегшує для вчителя процес оцінювання знань.

У минулому навчальному році з 25 учнів високий і достатній рівень знань мали 18 школярів, а за першу тему у 10 класі - 19. У 16

учнів коефіцієнт результативності –більше 61%. На мою думку, це досить хороший результат.

Показник якості навченості дозволяє побачити рівень навченості окремого учня і класу в цілому. ПЯН більше 0,50 мають 17 учнів. Найвищий рівень – в Тараса і Юлії. Ці учні беруть участь в олімпіадах, історичних конкурсах, займаються самоосвітньою діяльністю, творчими проектами, навчаються в МАН. Наприклад, у минулому навчальному році Тарас брав участь у III Міжнародному конкурсі науково – дослідницьких робіт, присвяченому пам'яті жертвам Голодомору. Диплом II ступеня у Києві йому вручав Павло Хобзей.

Коефіцієнт результативності від 40 до 60 % у 9 класі мали 9 учнів, у 10 класі – 7. В цих дітей дещо занижені мотивація до навчання, пізнавальна активність. Тому я планую уроки із завданнями, які розвивають в таких школярів критичне мислення, вміння аргументувати і відстоювати власні думки і позиції.

Найбільше занепокоєння в мене викликають учні, в яких коефіцієнт результативності менше 40 відсотків. Ці учні мають прогалини в знаннях, не привчені своєчасно готувати домашні завдання, мають невисокий рівень самостійності.

Цим учням я приділяю більше уваги, намагаюсь урізноманітнити методику навчання, використовую особистісно – зорієнтований підхід, проводжу індивідуальні консультації, ознайомлюю батьків з результатами моніторингу.

Таким чином, моніторинг якості знань учнів на уроках історії у 10 класі дає можливість:

- визначити рівень опанування змісту навчального матеріалу і рівень сформованості компетентностей школярів;
- скоригувати роботу учнів і вчителя;
- знайти способи поліпшення успішності;
- визначити ступінь готовності їх до ДПА і ЗНО.

З географії

Минулого навчального року учні вивчили основні закономірності розвитку сучасного господарства в Україні і у світі. Цього року ми продовжуємо досліджувати світове суспільство і вивчаємо курс «Географія: регіони та країни». Учні мають уміти орієнтуватись у світових і регіональних соціально-економічних, суспільно-політичних, екологічних процесах. Аналізуючи успішність десятикласників з географії за перші два місяці навчання було виявлено, що більшість учнів засвоїли першу тему на достатньому рівні, п'ятеро учнів - на середньому рівні, троє - на високому рівні.

Коефіцієнт результативності коливається в діапазоні від 33,3% до 85%. Одна учениця має коефіцієнт результативності 85%, бо усі оцінки високого рівня. Двоє учнів мають низький коефіцієнт результативності 33,3 та 40%. Разом з тим, вони обидва покращили свій результат порівняно з попереднім роком. Це стало можливим за рахунок виконання практичної роботи та тестування.

Як показує мій досвід, учні 10 класу схильні до розслаблення, до певного відпочинку перед 11 класом. Важливо їм не дозволити лінуватись, одразу необхідно їх мотивувати до активної роботи, зацікавити, захопити новою інформацією. На початку уроку я намагаюсь підняти настрій учнів, шукаю притчу, цитату, інтригуючу розповідь, анекдот до теми, поезію тощо. На етапі вивчення нового матеріалу важливо задіяти якомога більше каналів сприйняття інформації. Матеріал потрібно доносити комплексно, різноманітно. Апелювати до сприйняття на слух, зорового, на дотик... Зараз для цього в нашому кабінеті є необхідна техніка, що допомагає кращому, цікавішому сприйняттю інформації. Деякі учні уже готують презентації на наступний урок.

Також більшість учнів 10 класу підтвердили свої оцінки за 9-й клас. Восьмеро учнів навіть дещо покращили свій минулорічний результат, лише троє учнів виявили трохи нижчі бали порівняно з минулим роком.

У цьому віці навчальна інформація може бути осмислена самостійно і учні здатні самостійно вибирати форми отримання інформації. Тому даю можливість учням підготувати певне завдання наперед, обираючи форму відповіді та її оформлення. Все частіше

учні роблять презентації, коротке відео, проект-плакат. Своє завдання бачу у забезпеченні школярів різноманітним змістом навчання шляхом наповнення його аналітичною, логічною, образною, практичною за змістом інформацією.

№ з/п	Прізвище та ім'я учня	За 9-й клас	I семестр			Отримані результати		
			НЗ	Оцінки	Тематична оцінка	Коефіцієнт результативності, %	12-бальна шкала	Показник якості навченості
1	Алламов Кирило	4	4	3, 7, 5	5	40,0	5	0,37
2	Барнаш Едуард	6	7	7, 6, 6	6	53,3	6	0,47
3	Воронов Валентин	3	4	3, 5, 4	4	33,3	4	0,32
4	Гаць Софія	5	6	5, 9, 8	7	58,3	7	0,53
5	Зінь Юлія	8	7	6, 9, 8	8	63,3	8	0,58
6	Ковальчук Анна	4	4	5, 7, 8	7	51,7	6	0,53
7	Колпаков Андрій	7	7	8, 9	8	66,7	8	0,64
8	Кузьмич Валерія	10	10	10, 9, 10	10	81,7	10	0,93
9	Кулина Марія	9	9	7, 9, 10	9	73,3	9	0,71
10	Кушпа Максим	6	7	7, 9, 6	7	60,0	7	0,58
11	Ланевич Аліна	8	8	7, 8	8	64,6	8	0,64
12	Лозовицька Віка	8	8	7, 8, 8	8	65,0	8	0,64
13	Максименко Ігор	9	9	8, 9, 8	8	68,3	8	0,64
14	Махновець Юлія	8	9	9, 7, 8	8	68,3	8	0,64
15	Музичка Максим	6	7	8, 9, 7	7	63,3	8	0,64
16	М'ясковський Олег	7	6	6, 8	7	56,2	7	0,50
17	Ніщик Тарас	10	10	9, 10, 10	10	81,7	10	0,93
18	Осипчук Дана	7	7	7, 8, 8	7	60,0	7	0,64
19	Петрук Дмитро	7	7	7, 8, 9	8	65,0	8	0,64
20	Рагуліна Мілана	9	8	8, 8	8	66,7	8	0,64
21	Романов Назар	7	6	7, 6	6	52,1	6	0,43
22	Семенюк Ірина	8	8	7, 6, 10	8	65,0	8	0,66
23	Судик Софія	10	10	10, 11, 10	10	85,0	10	1,0
24	Тимчук Ольга	6	6	6, 8, 6	6	53,3	6	0,42
25	Яструб Дмитро	8	8	8, 8, 8	8	66,7	8	0,64

3 інформатики

У цьому навчальному році 10 клас навчається за інформаційним профілем. Учні мають 5 уроків інформатики в тиждень.

Коефіцієнт результативності вказує на те, що збільшилася кількість учнів (з 1 до 3), результати навчання яких викликають

тривогу. Це в першу чергу зумовлено тим, що зараз учні вивчають тему «Програмування». На вивчення цієї теми у 8 та 9 класах відводилася значно менша кількість годин. Окрім того, до 7 класу учні вивчали програмування, граючись (середовище Скретч). Важкою ця тема є тому, що вимагає від учнів глибоких знань з інших предметів, зокрема: іноземної мови та математики, розуміння математичної логіки. Тому при підготовці до уроків і доборі завдань звертаємо увагу на теми, які вивчаються на даних курсах. Часто звертаємо увагу, щоб повторили ті чи інші правила або методи розв'язання.

Запорукою успішності учня є розв'язання ним численних задач. Проте, задачі, що пропонуються за тематикою даного курсу, мають виховувати в учнів не лише уміння складати й програмувати алгоритми, але й розуміння принципів обробки даних.

На своїх уроках намагаємося активно використовувати різноманітні форми та методи активізації пізнавальної діяльності учнів: робота з алгоритмічно-інструктивними картками, комп'ютерними тестами тощо.

Не всі програми учні мають розробляти від початку до кінця. Вдалим підходом для учнів, які викликають тривогу, є створення або використання готових розробок-шаблонів, які учні мають доповнювати фрагментами коду. Учні з високим коефіцієнтом результативності мають можливість працювати в системі E-Olimp. Це дозволяє їм розв'язувати завдання, перевіряти свої розв'язки без участі вчителя, порівнювати рівень своїх знань і умінь з рівнем інших

учнів і студентів, що, в свою чергу, створює прагнення до перемоги і стимулює до підвищення знань в даній області.

Для того, щоб учні краще розуміли програмування варто підбирати завдання прикладного характеру. Наприклад:

- Скільки рулонів шпалер необхідно придбати, щоб поклеїти стіни кімнати;
- Через скільки років на рахунку у банку буде бажана сума, якщо Ви вкладаєте певну суму під конкретний відсоток;
- Визначити мінімальні затрати чи максимальний прибуток і т.д.

Натомість інші теми, що вивчалися у 9 класі, для дітей є простішими з різних причин:

- Частіше використовують для інших цілей (Word, PowerPoint)
- Програмні засоби перегукуються із талантами чи вподобаннями учнів (художники гарно малюють в графічних редакторах, хто мріє про власну справу – гарно розробляє візитки чи буклети і т.д.)

Ще одним фактором, який впливає на зміну коефіцієнту результативності, є зміна вчителя з предмету.

Досить позитивним є той факт, що не знизилася кількість учнів, які мали високий коефіцієнт результативності. Діти розуміють, що у сучасному світі без інформаційних технологій не обійтися. Освічена людина має свій власний погляд на речі, події які відбуваються навколо неї. Але все це у 21 столітті не є можливим без володіння інформаційними технологіями. Так, людина може прожити і без

інформаційних технологій, але наскільки якісним буде таке життя у сучасних реаліях. Дуже важко знайти роботу з високою заробітною платою без володіння ПК. Саме цей фактор має найбільш мотивувати учнів вивчати інформатику в школі. Тим більше, що 10-класникам незабаром доведеться визначатися із майбутньою професією.

№	Прізвище та ім'я учня	9 клас	й зріз	Тематичні				Отримані результати		
				Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Коефіцієнт результативності	12-бальна шкала	ПЯН
1	Алламов Кирило	7	6	3	3	4	3	31,7	4	0,20
2	Кузьмич Валерія	10	10	10	9	8	8	75,0	9	0,78
3	Ланевич Аліна	9	10	10	9	9	9	78,3	9	0,78
4	Лозовицька Віка	10	9	8	8	7	7	65,0	8	0,64
5	Кулина Марія	10	10	11	10	9	8	80,0	10	0,86
6	Махновець Юлія	11	10	10	7	6	8	68,3	8	0,73
7	Осипчук Дана	10	9	9	10	9	9	76,7	9	0,71
8	Рагуліна Мілана	11	10	9	7	7	7	66,7	8	0,71
9	Семенюк Ірина	10	11	10	10	10	9	83,3	10	0,93
10	Судик Софія	11	10	10	9	9	9	78,3	9	0,78
11	Тимчук Оля	7	6	7	5	5	6	48,3	6	0,42
12	Барнаш Едуард	8	7	5	8	7	5	53,3	6	0,53
13	Воронов Валентин	4	4	7	3	3	3	33,3	4	0,30
14	Гаць Софія	7	6	7	6	7	7	55,0	7	0,53
15	Зінь Юлія	7	7	8	7	7	7	60,0	7	0,64
16	Ковальчук Анна	7	7	8	8	7	7	61,7	7	0,64
17	Колпаков Андрій	11	10	9	11	11	11	86,7	10	0,93
18	Кушпа Максим	10	10	11	11	10	10	86,7	10	1,00
19	Максименко Ігор	7	8	7	8	8	8	65,0	8	0,64
20	Музичка Максим	10	8	8	8	8	7	65,0	8	0,64
21	Мясковський Олег	8	8	8	7	8	7	63,3	8	0,64
22	Ніщик Тарас	12	10	12	12	11	12	95,0	11	1,00
23	Петрук Дмитро	9	8	7	7	7	6	58,3	7	0,58
24	Романов Назар	7	6	8	7	7	6	56,7	7	0,53
25	Яструб Дмитро	9	9	8	9	9	8	71,7	9	0,64

З біології

Курс «Біологія і екологія» 10 класу включає практичні роботи, лабораторні роботи і дослідження, дослідницькі практикуми, навчальні проєкти, різні форми і методи навчання. Результати такого навчання очікуються відповідно до діяльнісного, знанневого та ціннісного компонентів предметної компетентності.

Цікавість і доступність при виконанні лабораторних робіт, практичних та дослідницьких практикумів дає можливість учням отримати вищі результати, але перенасиченість науковою термінологією нового підручника викликає серйозні проблеми у запам'ятовуванні. По закінченні теми для більш об'єктивного оцінювання виконується письмова робота з урахуванням усіх 4-х рівнів складності.

Тому, коли проаналізувати результати оцінювання протягом вивчення теми, можна чітко побачити у багатьох учнів оцінки високого чи достатнього рівнів, а в підсумку тематична робота – середній рівень (Андрій, Вікторія, Максим, Ольга).

Це надзвичайно засмучує і вимагає переглянути мотивацію учнів до вивчення предмету.

Ще не всі учні усвідомлюють власну професійну спрямованість. Лише одиниці вже визначились щодо майбутньої професії та пріоритетних предметів до складання ЗНО. Тому саме в 10 класі помічається деяка розгубленість і складається враження, що учні розслабилися і сподіваються надолужити все вже в 11 класі.

Порівнюючи з 9 класом, чотири учні понизили рівень знань – Едуард, Анна, Максим, Назар. Але спостерігаємо і збільшення кількості учнів з високим рівнем: Валерія, Марія, Аліна, Софія, які закінчили 9 клас з результатом «9». Оцінюючи показник якості навченості ПЯН помітно, що дорівнює 1 він саме в тих учнів, які найбільш активні на уроках, звідки видно насиченість оцінками – Юля, Тарас, Софія.

№ з/п	Прізвище та ім'я учня	За 9-й клас	I семестр			Отримані результати		
			НЗ	Оцінки	Тематична оцінка	Коефіцієнт результативності, %	12-бальна шкала	Показник якості навченості
1	Алламов Кирило	2	2	2,2,2	2	17	2	0,16
2	Барнаш Едуард	4	3	1,7,1,4	4	28	3	0,31
3	Воронов Валентин	1	2	3,2,3	3	22	3	0,16
4	Гаць Софія	5	4	2,5,4	4	32	4	0,32
5	Зінь Юлія	9	8	7,10,8	8	68	8	0,51
6	Ковальчук Анна	4	3	2,4,4	4	28	3	0,28
7	Колпаков Андрій	8	7	10,10,10	10	78	9	0,93
8	Кузьмич Валерія	9	8	9,7,8	8	67	8	0,64
9	Кулина Марія	9	9	9,8,9	9	73	9	0,64
10	Кушпа Максим	6	6	4,6,6	6	47	6	0,36
11	Ланевич Аліна	9	9	10,10,10,9,10	10	81	10	0,90
12	Лозовицька Вікторія	8	8	9,9,9	9	73	9	0,64
13	Максименко Ігор	7	6	4,1,6	5	37	4	0,32
14	Махновець Юлія	9	8	10,10,9,9	9	76	9	0,76
15	Музичка Максим	7	6	6,3,5	5	42	5	0,32
16	М'яковський Олег	4	3	6,5,5	5	40	5	0,32
17	Ніщик Тарас	11	10	11,12,11,10,11	11	90	11	1,00
18	Осипчук Дана	7	5	7,4,6	6	47	6	0,42
19	Петрук Дмитро	6	5	3,7,6	6	47	6	0,38
20	Рагуліна Мілана	8	7	10,8,7,8	8	67	8	0,70
21	Романов Назар	4	4	4,5,5	5	40	5	0,28
22	Семенюк Ірина	9	8	10,9,9,9,9	9	75	9	0,69
23	Судик Софія	9	8	9,9,9	9	73	9	0,64
24	Тимчук Ольга	5	4	7,5,6	5	41	5	0,21
25	Яструб Дмитро	8	6	6,3,5	5	42	5	0,32

3 хімії

№ з/п	Прізвище та ім'я учня	За 9-й клас	I семестр			Отримані результати		
			НЗ	Оцінки	Тематична оцінка	Коефіцієнт результативності, %	12-бальна шкала	Показник якості навченості
1	Алламов Кирило	3	3	1,3,3	3	19	2	0,16
2	Барнаш Едуард	5	4	4,3,5	4	33	4	0,29
3	Воронов Валентин	3	3	1,2,4	3	19	2	0,23
4	Гаць Софія	5	4	9,1,5	5	42	5	0,39
5	Зінь Юлія	8	7	9,7	8	67	8	0,64
6	Ковальчук Анна	5	4	4,1,4	4	25	3	0,29
7	Колпаков Андрій	7	6	10,9,6	8	69	8	0,79
8	Кузьмич Валерія	9	9	11,10,9	10	83	10	0,88
9	Кулина Марія	9	8	10,10,9	10	81	10	0,88
10	Кушпа Максим	7	7	7,6,5	6	50	6	0,45
11	Ланевич Аліна	9	8	10,12,10	10	89	11	1,0
12	Лозовицька Вікторія	7	6	9,9,6	8	67	8	0,55
13	Максименко Ігор	6	6	7,6,6	6	53	6	0,45
14	Махновець Юлія	10	10	11,10,11,12,11	11	92	11	1,0
15	Музичка Максим	5	5	8,5,6	6	53	6	0,45
16	М'яковський Олег	5	4	8,5,6	6	53	6	0,45
17	Ніщик Тарас	10	10	12,11,10,10,10,11	11	89	11	1,0
18	Осипчук Дана	6	6	7,6,7	7	56	7	0,33
19	Петрук Дмитро	7	7	10,9,10,9	9	79	9	0,82
20	Рагуліна Мілана	7	7	9,7,8	8	67	8	0,64
21	Романов Назар	6	4	4,3,4	4	31	4	0,29
22	Семенюк Ірина	9	8	9,9,9	9	75	9	0,64
23	Судик Софія	9	9	12,11,10,11	11	92	11	1,0
24	Тимчук Ольга	6	6	9,8,6	8	64	8	0,55
25	Яструб Дмитро	8	7	10,8,7	8	69	8	0,76

Тому, проаналізувавши всі показники, необхідно звернути увагу на те, як покращити якість навченості. Для учнів з недостатнім рівнем засвоєння(червоний-тривога) урізноманітнити завдання, які зацікавлять і виявлять інтерес до вивчення предмету учнів стандартного рівня(жовтий) вмотивувати до навчання через роботу в групах, де кожен може проявити власні здібності, знання і навички.

Класний керівник під час підсумкового моніторингу аналізує навчальні досягнення учнів класу з базових дисциплін за певний етап навчання.

Він інформує учасників освітнього процесу про проблеми й перспективи реалізації освітньої програми в учнівському колективі, координує діяльність вчителів- предметників і батьків, надає підтримку в розробленні й реалізації індивідуальних траєкторій навчання учнів класу.

Отже, на цьому етапі моніторингу слід *визначити* рівень навчальних досягнень учнів та порівняти їх із очікуваними нормами, а також *окреслити* перспективи розвитку учнівського колективу на певний період навчання та спланувати заходи щодо підвищення навчальних досягнень.

Оцінна карта навчальних досягнень учнів 10 класу з ключових предметів

% з/п	Прізвище та ім'я учня	Укр. м о ва	Англ. мо ва	Історія Укр.	Матема тика	Інформ атика	Геогра фія	Біол огія	Хімія	ПЯН,%
1	Алламов Кирило	6	4	4	2	4	5	2	2	0,29
2	Барнаш Едуард	8	5	8	5	6	6	4	3	0,41
3	Воронов Валентин	5	5	4	3	4	4	2	3	0,29
4	Гаць Софія	6	5	7	4	7	7	5	4	0,47
5	Зінь Юлія	9	8	8	7	7	8	8	8	0,64
6	Ковальчук Анна	6	4	6	4	7	6	3	3	0,35
7	Колпаков Андрій	10	9	9	9	10	8	8	9	0,73
8	Кузьмич Валерія	8	8	8	8	9	10	10	8	0,73
9	Кулина Марія	9	8	9	7	10	9	10	9	0,73
10	Кушпа Максим	8	7	9	7	10	7	6	6	0,62
11	Ланевич Аліна	9	9	9	8	9	8	11	10	0,73
12	Лозовицька Вікторія	8	7	9	8	8	8	8	9	0,64
13	Максименко Ігор	7	5	7	4	8	8	6	4	0,50
14	Махновець Юлія	11	9	10	6	8	8	11	9	0,74
15	Музичка Максим	8	6	8	5	8	8	6	5	0,50
16	М'яковський Олег	8	7	7	4	8	7	6	5	0,54
17	Ніщик Тарас	10	10	10	10	11	10	11	11	1,00
18	Осипчук Дана	7	5	6	4	9	7	7	6	0,50
19	Петрук Дмитро	8	5	8	4	7	8	9	6	0,54
20	Рагуліна Мілана	10	7	7	7	8	8	8	8	0,69
21	Романов Назар	7	5	6	4	7	6	4	5	0,43
22	Семенюк Ірина	7	8	8	7	10	8	9	9	0,69
23	Судик Софія	10	8	9	9	9	10	11	9	0,78
24	Тимчук Ольга	7	4	6	4	6	6	8	5	0,43
25	Яструб Дмитро	9	7	8	5	9	8	8	5	0,57

Заступник директора

Заступник директора координує той етап моніторингу навчальних досягнень, на якому відстежують зв'язок між діяльністю педагога та її результатами, тобто рівнем навчально - пізнавальної діяльності учнів.

Зокрема він:

- виявляє проблеми в навчанні учнів та шукає способи їх подолання;
- визначає напрями роботи, які дадуть змогу спрогнозувати результативність навчання;
- виявляє проблемні питання в роботі педагогічних працівників;
- ухвалює управлінські та педагогічні рішення щодо підвищення якості освітнього процесу.

Отримані результати моніторингу обов'язково стають предметом обговорення на засіданнях педагогічної ради, предметних методичних об'єднань.

Показник якості навченості (ПЯН)

Важливим аспектом оцінювання роботи вчителя є аналізування показників навчальних досягнень учнів та динаміки їхнього розвитку на рівні школи. Поряд з інформацією про відсотковий розподіл учнів за рівнями навчання для аналізу доцільно додавати кваліметричний показник якості навченості (ПЯН). Він дає змогу оперативно отримати результати у відсотках, а також у вигляді графіків, діаграм як в окремих класах, так і в школі загалом. Показник якості

навченості обчислюють за формулою, яку запропонував академік Борис Смирнов:

n_4 — кількість учнів, які мають високий рівень навчальних досягнень (10-12 балів), — 100%;

n_3 — кількість учнів, які мають достатній рівень навчальних досягнень (9-7 балів), — 64%;

n_2 — кількість учнів, які мають середній рівень навчальних досягнень (6-4 бали), — 36%;

n_1 — кількість учнів, які мають початковий рівень навчальних досягнень (3-0 балів), — 16%;

N — кількість учнів, які підлягають оцінюванню.

Рекомендації щодо підвищення результативності освітнього процесу учнів 10-го класу.

- Активніше практикувати завдання проєктно-досліджувального характеру (презентації, відеоповідомлення, проєкт-плакат тощо).
- Пропонувати завдання прикладного характеру, спираючись на побутовий життєвий досвід учнів; тим самим формувати такі ключові компетентності як підприємливість і фінансова грамотність здоров'я і екологічна безпека тощо.
- Постійно використовувати, формувати в учнів професійну орієнтацію.
- Оптимально використовувати експрес-уроки, «хитрі завдання».
- Забезпечити тісну плідну співпрацю вчителів-предметників, практичного психолога і батьків учнів.

3.2. Моніторинг як технологія оцінки реалізації інклюзивного процесу.

Розуміючи природу розвитку інклюзивної освіти як процесу, стає зрозуміла необхідність аналізу його динаміки.

Моніторинг в школі – це система організації збору, зберігання, обробки, аналізу та поширення інформації про діяльність школи, що забезпечує безперервне спостереження за станом однієї або декількох систем освітньої установи та прогнозування їх розвитку. Моніторинг проводиться в тих випадках, коли необхідне отримання достовірної інформації про стан і діяльність системи.

В умовах школи з інклюзивним навчанням моніторингом супроводжуються наступні процеси:

1) динаміка в кількості учнів, що потребують створення спеціальних умов для засвоєння ними основної освітньої програми школи та набуття ключових компетентностей;

2) динаміка в кількості учнів, які не засвоїли основну освітню програму;

3) стан освітнього середовища (включаючи спеціалізовані засоби для дітей з руховими і сенсорними порушеннями) в освітніх установах;

4) готовність педагогів і підвищення рівня професійної компетентності педагогів, які реалізують інклюзивну практику;

5) громадська думка (батьки, педагогічний колектив) щодо розвитку інклюзивної освіти;

6) готовність освітніх установ до реалізації інклюзивної практики;

7) опитування педагогів про труднощі при організації навчально-виховного процесу; зі взаємодії з батьками та ін.;

8) взаємодія дошкільних установ зі школами (визначення можливого контингенту дітей, що вступають до школи);

9) вияв спеціальних умов навчання для дітей, що мають різноманітні обмеження життєдіяльності.

При проведенні моніторингу необхідно чітко уявляти порядок розробки і проведення такого складного дослідження. Планування і проведення моніторингу передбачає кілька етапів, кожен з яких відповідає конкретному завданню. Перший етап – підготовчий. Формулювання проблеми, визначення об'єкта і предмета дослідження, постановка цілей та задач моніторингового дослідження, обґрунтування вибірки і розподіл її на певні групи, виділення і наукове обґрунтування показників моніторингу, підбір застосовуваних методів і методик, уточнення процедури проведення і розробка інструкції проведення моніторингу. Другий етап – пілотажне проведення моніторингу. Проведення пілотажного дослідження на невеликій вибірці, обробка та аналіз даних, коректування змісту анкет, методик і інструкцій. Третій етап – проведення масштабного моніторингу, збір первинної емпіричної інформації по всій вибірці. Четвертий етап – обробка і аналіз інформації. П'ятий етап – складання рекомендацій. Звіт і його презентація – важливі частини проекту моніторингового дослідження. Вони є відчутним результатом проведеної роботи і фактом його завершення. Загалом, від постійного спостереження і аналізу змін багато в чому залежить якість інклюзивного процесу в

школі та ефективність діяльності й впровадження в практику роботи результатів.

Інклюзивна освіта знаходиться на початку свого становлення і поки не стала звичним явищем як для адміністративних працівників освітніх організацій, так і для педагогів. У той же час введення інклюзії в школу стало однією з пріоритетних державних завдань в галузі освіти і соціальної політики. У цих умовах виявляються протиріччя між розумінням необхідності реалізації завдань інклюзії в школі і прийняттям філософії інклюзивної освіти, коли не дитину підлаштовують під вимоги школи, а школа і її освітнє середовище підлаштовуються під особливості і потреби дитини, що має труднощі в розвитку і обмеження здоров'я. Гарантом реалізації основних принципів інклюзивної освіти є в першу чергу педагог. Досвід впровадження інклюзивної освіти в різних країнах показувала, що вчителі та інші фахівці не відразу починають відповідати тим професійним ролям, які потрібні для даної форми навчання.

Для дослідження були використані наступні методи:

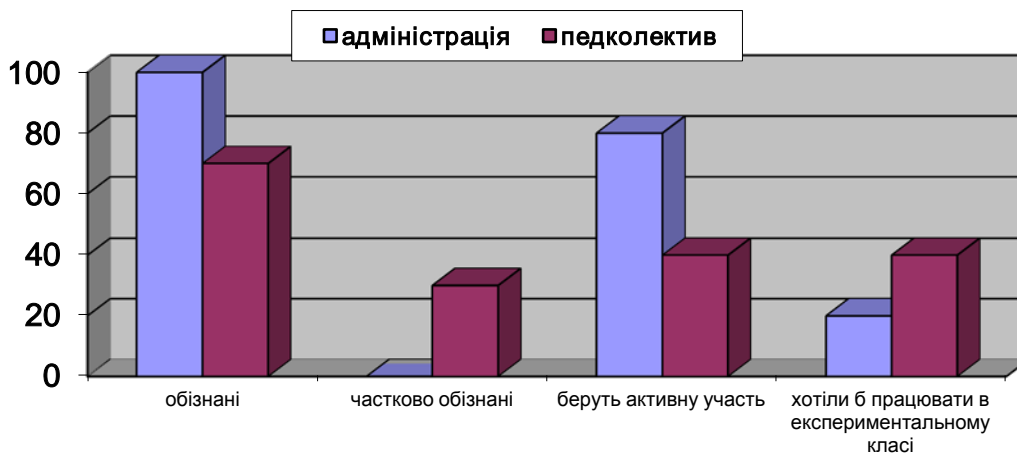
- Напівформалізовані інтерв'ю – з вчителями та адміністрацією школи;
- Фокус-групові дискусії – з батьками дітей з особливими потребами та батьками звичайних дітей;
- Поглиблені інтерв'ю з батьками дітей з особливими потребами та батьками здорових дітей, які відвідують експериментальний клас;

Ціннісне ставлення педагогів до інклюзивної освіти аналізувалося з точки зору розуміння його значимості і необхідності

Вчителі розуміють його необхідність, гуманістичну спрямованість і благородні цілі. Більше 80% вчителів 2013 н.р. вважають реалізацію інклюзивної освіти в своїй школі перспективною і необхідною. Лише менше 20% педагогів вважають, що введення інклюзивної освіти передчасне, пояснюючи свою позицію недостатньою готовністю матеріально-технічної бази і недостатністю власної методичної підготовленості. У 2018 нр цей показник значно зменшується.

Для оцінки обізнаності перед педагогами школи ставилося питання про обізнаність щодо концепції інклюзивної освіти та бажання активно впроваджувати інноваційні технології в інклюзивній освіті.

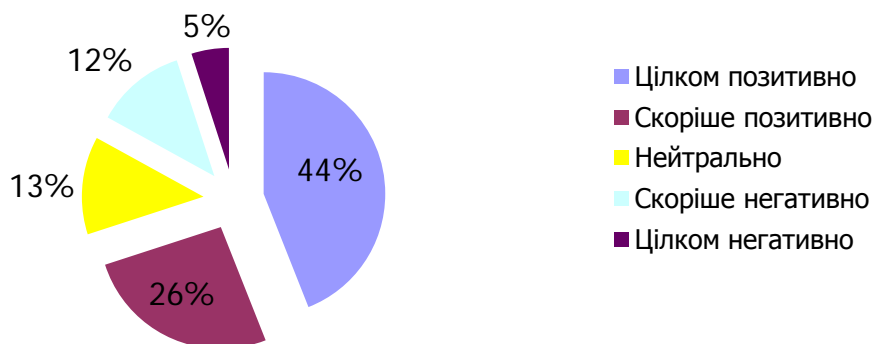

Обізнаність працівників школи щодо концепції інклюзивної освіти.

Колектив школи достатньо знає про зміни, які відбуваються в освітній системі України, тому ставлення до ідеї інклюзивної освіти в цілому позитивне: 80% опитаних заявили про це; 20% ставляться до цього нейтрально і швидше позитивно.

Також, ми вивчали позицію батьків інклюзивного класу щодо навчання дітей в класі.

Як Ви ставитесь до ідеї інклюзивної освіти, коли діти з особливими освітніми потребами навчаються спільно з іншими дітьми у загальноосвітніх школах?

Ставлення батьків до ідеї інклюзивної освіти, %.

Значна кількість батьків (44%) ставляться позитивно до того, що в школі з їх дітьми можуть навчатися діти з особливими потребами.

26% навіть скористались би цієї нагодою, щоб налаштувати свою дитину на допомогу таким дітям в навчанні і житті.

Щоправда 13% опитаних зізнались, що їм далеко не байдуже, яку психофізичну проблему має така дитина,

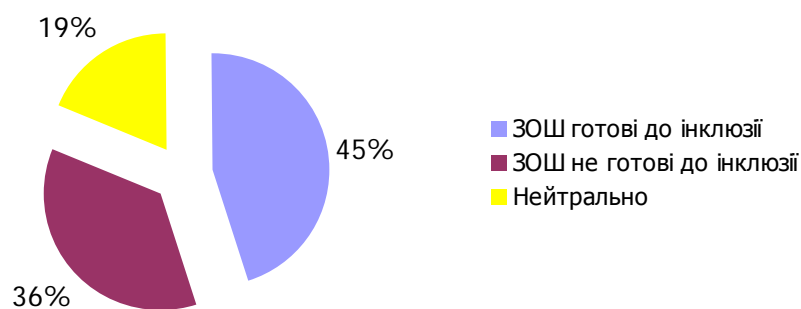
і 12% батьків обов'язково оцінили б ризики того, чи не може бути з того шкоди для їх дитини.

Лише 5% респондентів щиро зізналися, що перевели б свою дитину в іншу школу чи клас.

Оцінюючи позитивні сторони спільного навчання в ЗОШ, батьки найчастіше наголошували на соціалізації дітей-інвалідів, яка є основою для їхньої подальшої успішної адаптації у суспільстві. Серед мінусів інклюзії найчастіше озвучувалась проблема жорстокості сучасних дітей. 76% впевнені, що впровадження інклюзивної освіти допоможе формуванню толерантності в суспільстві.

Чи готова школа навчати спільно дітей в інклюзивних класах.

45% опитаних вважають, що Україна має йти європейським шляхом і впроваджувати інклюзивну освіту, 36% налаштовані менш оптимістично і думають, що українська школа ні конструктивно, ні матеріально не готова до інклюзії.

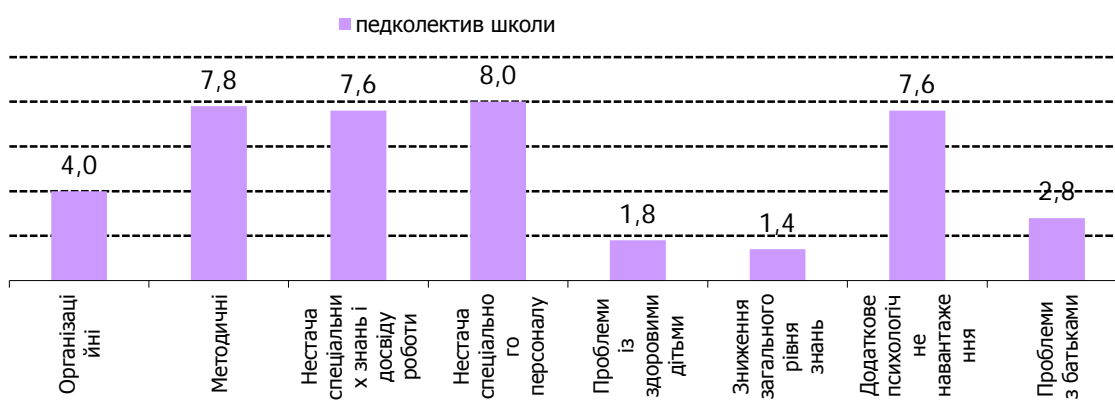

Ставлення учасників навчально-виховного процесу до впровадження інклюзивної освіти в ЗОШ, %.

50% опитаних вважають, що інклюзивна освіта – це крок до змін, які необхідні не тільки в освіті, а й в цілому - в суспільстві.

Як свідчать респонденти, в цілому не існує особливих складностей для того, щоб дитина із особливими потребами могла стати учнем загальноосвітньої школи. На шляху до ЗОШ іноді постають об'єктивні медичні, інтелектуальні та організаційні бар'єри (архітектурно-будівельні).

На думку вчителів школи, найбільш суттєвими перепонами в навчальному процесі та середовищі загальноосвітніх шкіл виявляються для дітей з особливими потребами навчальні (проблеми із засвоєнням програми та відсутність окремих програм) та матеріально-технічні (відсутність в школі спеціальної літератури та обладнання).

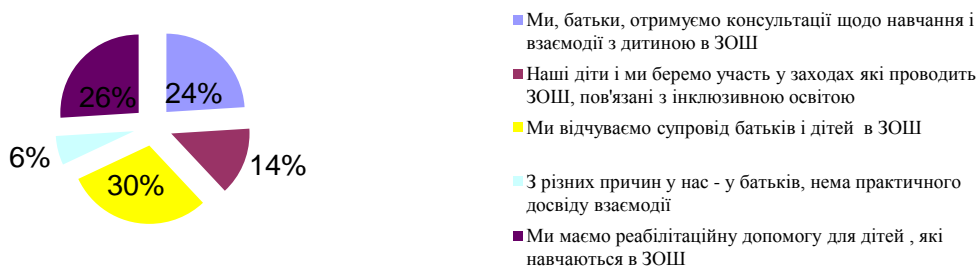
Оцінка проблем впровадження інклюзивної освіти (за 10-бальною шкалою)

Педагоги та адміністрація ЗОШ серед головних проблем визначили додаткове психологічне навантаження на вчителів, брак спеціальних знань та досвіду роботи із дітьми з особливими

потребами, нестачу методичних матеріалів (особливо для початкової школи). Менш серйозними проблемами впровадження інклюзивної освіти, є нестача спеціального персоналу, проблеми із батьками та організаційні проблеми. Таким чином, найбільш складними і важливими в ході виявляються проблеми, що стосувались організації навчального процесу та індивідуального супроводу дітей з особливими освітніми потребами.

Аналіз проблем, на які вказують батьки дітей свідчить, що батьки, на відміну від вчителів значно менше зосереджуються на методичних проблемах, нестачі учбових матеріалів та приладдя, і переважно не помічають будь-яку професійну неготовність до роботи з особливими дітьми. І це абсолютно зрозуміло, оскільки батьки не знають, якою є «класична» модель інклюзивної освіти, і якими критеріями визначається «інклюзивність» освітнього закладу. Батьки виходять із того, як ставляться до їхньої дитини, з яким настроєм йде дитина до школи і, головне, як вона змінюється в середовищі однолітків.

Як відчуває ваша родина включеність ЗОШ у супровід дитини в навчальному процесі.

Практичний досвід батьків в сфері інклюзивної освіти, %

Так, майже чверть опитаних батьків свідчать про те, що вони отримували консультації з питань навчання у ЗОШ їхніх дітей, що мають особливі освітні потреби; 26% батьків отримують реабілітаційну допомогу для своїх дітей, які навчаються в ЗОШ; 14% батьків беруть участь у заходах школи, спрямованих на інтегративні форми взаємодії у ЗОШ. 30% опитаних заявили про те, що відчують в змінах своїх дітей застосування супроводжуючих впливів, пов'язаних з інклюзивною освітою. Лише 6 % батьків заявили про відсутність достатньої взаємодії з різних причин, що, звичайно, вимагає додаткових напрацювань членами команди, але в цілому характеризує загальну суспільну активність батьків.

Результати дослідження у 2018 році показали, що більшість батьків дітей з ООП (66%) при виборі школи для своєї дитини орієнтувались насамперед на те, чи має школа досвід реалізації інклюзивної освіти. Для більшості батьків в першу чергу велике значення має саме досвід роботи школи з інклюзивної моделі, а також територіальна доступність школи та хороші відгуки про неї. При цьому, за оцінками батьків, готовність школи, де вчиться їх дитина, до інклюзивної освітньої моделі була оцінена досить високо. Згідно з отриманими даними, за останні чотири роки ситуація з різними аспектами благоустрою школи та адаптації її для дітей з інвалідністю покращилася. Так, оцінка за 2016-2018 рік усіма батьками матеріально-технічних умов школи, де вчиться їх дитина, стала вище, тобто в порівнянні з даними 2013 року. Батьки, опитані в 2018 році, частіше говорили про те, що школа, де навчається їхня дитина,

«повністю готова» або «скоріше готова» з даного аспекту. Особливо ця тенденція простежується у відповідях батьків дітей з інклюзивних класів: якщо в 2013 році лише 21-22% батьків цієї групи вважали школу підготовленою, то в 2018 році частка таких відповідей склала вже 50-52%. Найвну динаміку в даних можна пов'язати з реальним поліпшенням матеріально-технічних умов у школі в цілому. Однак, слід також помітити, незважаючи на позитивну динаміку, ще не всі умови дійсно виконані і адаптовані до інклюзивної програми. Серед батьків інклюзивного класу частина вважає, що школа «і готова і не готова одночасно», тобто створені не всі умови з даного питання.

Слід зазначити, що батьки з інклюзивного класу стали вище оцінювати підготовленість школи за показником «професійної кваліфікації та методичної грамотності педагогів». Якщо в 2013 році в інклюзивному класі лише 14% батьків дітей з особливими потребами і 20% батьків дітей без них оцінили свою школу як «повністю готова» з даного аспекту, то в 2018 році їх вже стало 42% і 45% відповідно.

Це підтверджується і педагогами інклюзивного класу, більшість з них також оцінила свою школу за аспектом психологічної підготовки педагогів до впровадження інклюзивної моделі як «скоріше готова» або «повністю готова». Дані показали, що батьки цілком задоволені освітнім процесом в інклюзивних класах і рівнем знань, які отримують їх діти.

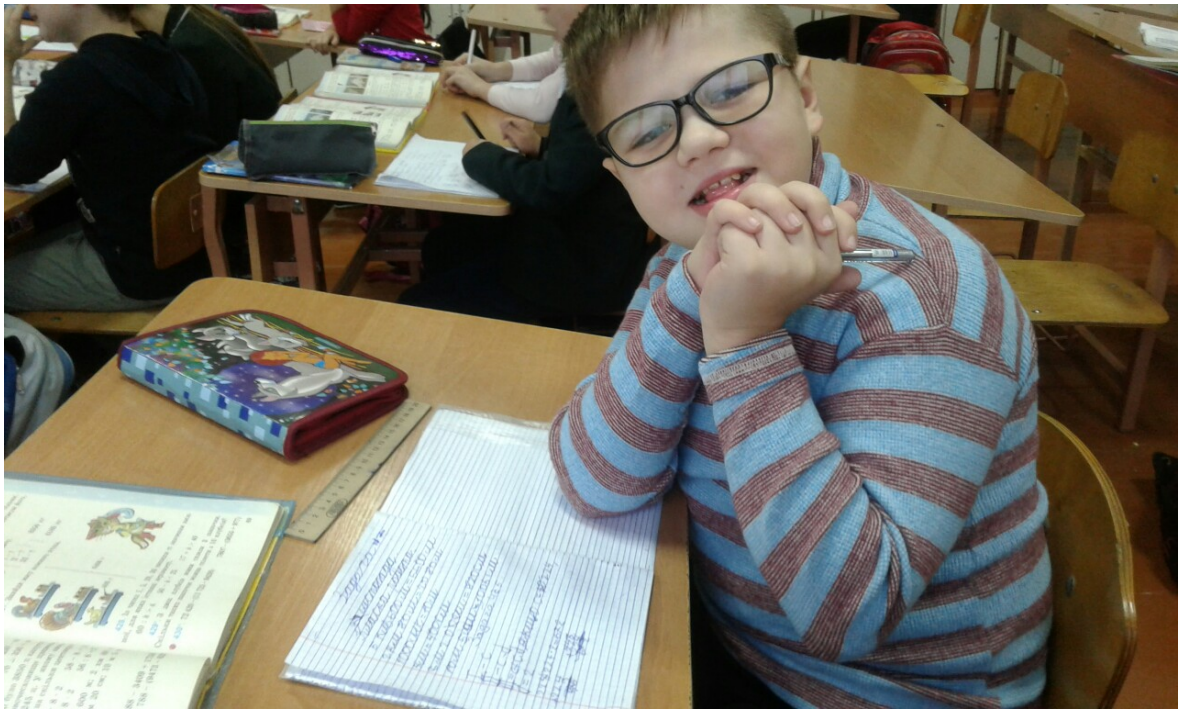

На думку учасників інтерв'ю, більш травмуючими для учнів з ООП можуть бути не труднощі в засвоєнні навчального матеріалу, а проблеми психологічного характеру.

Можемо зробити висновок, що позитивні результати від процесу впровадження інклюзивної освіти вже очевидні. Однак, незважаючи на те що показники за останні роки поліпшуються, роботи ще багато.

ВИСНОВКИ

Проведення освітнього моніторингу стимулює позитивні перетворення та мотивує до якісних змін учасників освітнього процесу. Унаслідок цього відбувається удосконалення всіх планів школи щодо організації і здійснення освітнього процесу з метою підвищення його якості; подальше вдосконалення, самовдосконалення, підвищення професійного рівня та самоорганізації учасників освітнього процесу; удосконалення взаємовпливу та взаєморозуміння на рівнях: батьки –учень –учитель –адміністрація; динамічний розвиток мотивації учасників освітнього процесу до підвищення якості знань тощо. Таким чином, **моніторинг в освіті – це сучасний механізм управління якістю освіти** за умови дотримання його алгоритму.

Алгоритм освітнього моніторингу

Крок 1. Формулювання мети й завдання дослідження. Для цього з'ясуйте такі питання: навіщо потрібно проводити дослідження; чи буде воно сприяти поліпшенню освітнього процесу; якою буде періодичність збору інформації; які етапи цього процесу; для чого використовуватимете отриману інформацію.

Крок 2. Складання плану підготовки і проведення моніторингу. У ньому передбачте дії щодо:

- визначення об'єкта моніторингу;
- розрахунку та формування вибірки;
- побудови графіка дослідження, визначення термінів і процедур дослідження;

формування команди колег, що допомагатимуть здійснювати моніторинг;

визначення критеріїв і показників оцінювання;

обрання методів дослідження й узагальнення статистичної інформації.

Крок 3. Вибір, розробка, апробація інструментарію. Аби отримувати інформацію про об'єкт моніторингу, необхідні такі допоміжні інструменти:

тести й анкети — їх можна розробити та апробувати або обрати з поміж

стандартизованих;

інструктивно-методичні матеріали для колег — координаторів моніторингу;

статистичні та математичні методи опрацювання й обчислення одержаних результатів.

Крок 4. Отримання необхідної інформації.

Цей крок потребує найбільше часу й охоплює чимало видів діяльності — спостереження, бесіди, анкетування, тестування, інтерв'ю тощо. При цьому важливо, щоб збирання й аналіз інформації відбувалися паралельно. Це дає змогу:

вчасно вносити корективи в методи дослідження;

залучати нові джерела інформації;

заздалегідь опрацьовувати додаткові дані, якщо у цьому виникла потреба.

Під час збирання інформації надзвичайно важливо, щоб її кількість була оптимальною, оскільки її надлишок так само

шкідливий, як і нестача: опрацювання такої інформації потребує додаткових витрат часу.

Крок 5. Систематизація та опрацювання інформації.

Для опрацювання інформації використовуйте елементи математичної статистики, кореляційного або факторного аналізу. Систематизуйте та накопичуйте інформацію у вигляді таблиць, різних вимірювальних шкал. Оброблювати результати моніторингу можна найрізноманітнішими способами, однак обов'язково слід дотримуватися вимог:

об'єктивності — неодноразово перевіряйте отримані дані;

динамічності — поетапно опрацьовуйте інформацію;

комплексності — всебічно вивчайте й оцінюйте об'єкт моніторингу;

індивідуальності — враховуйте неповторність конкретного аспекту дослідження.

Крок 6. Оформлення результатів дослідження.

Усі вказані вище методи є доволі формальними доти, доки одержані на їх основі числові значення не матимуть наочного вигляду й не будуть оформлені графічно. Необхідно результати дослідження представляти у вигляді лінійних графіків, лінійних, стовпчастих чи секторних діаграм.

Крок 7. Аналіз результатів дослідження.

Результати дослідження «переведіть» на мову педагогіки, психології та управління.

Крок 8. Підготовка аналітичного звіту.

Аналітичний звіт не має обмежуватися констатацією наявного стану об'єкта моніторингу: у ньому мають бути аналітичні узагальнення,

простежуватися тенденції та закономірності, на підставі яких можна робити висновки про можливі шляхи розвитку об'єкта дослідження. Підготуйте також резюме до звіту. У ньому висвітліть узагальнені результати та висновки, а також дайте посилання на відповідні матеріали повного звіту, його таблиці й додатки.

Крок 9. Розробка рекомендацій.

На основі аналітичного звіту заступник директора, практичний психолог та вчителі складають рекомендації методичного, психологічного чи комплексного характеру. Керуючись цими рекомендаціями, розробляють план подальшого розвитку закладу освіти.

Крок 10. Планування дій щодо коригування освітнього процесу.

Порівняння отриманих показників із запланованими дає змогу: виявити, наскільки правильними були адміністративні рішення; переглянути, відкоригувати методи, форми та способи навчальної діяльності.

Крок 11. Прогнозування подальшого розвитку об'єкта дослідження.

Усі рейтинги та показники якості освіти слід сприймати аналітично, тлумачити, зважаючи на їх природу, і в жодному разі не робити упереджених висновків. Адже моніторинг якості освіти не обмежується лише інформацією про досягнуті результати. Він враховує й контекстуальну інформацію, дані про вхідні ресурси й сам освітній процес. Під час моніторингу слід пам'ятати, що виявлені недоліки не можуть відсувати на другий план переваги. Адже його мета — шукати, знаходити, бачити в аналізі не лише прорахунки, а й точки зростання і можливі перспективи розвитку різних аспектів роботи закладу освіти.

Використана література

1. Положення про внутрішню систему якості освіти комунального закладу «Луцька загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №20 Луцької міської ради Волинської області» (затверджене наказом директора школи №341 від 21.11.2018р.).

2. Положення про моніторинг якості освіти комунального закладу «Луцька загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №20 Луцької міської ради Волинської області» (затверджене наказом директора школи №130 від 03.06.2019р.).

3. Оцінювання якості роботи школяра: Порадник. – Львів.2001.

4. Плохій Л. Моніторинг освітнього процесу. //Директор школи. №23 (551) 2009.

5. Барна М., Гірний О., педагогічний моніторинг якості навчальних досягнень учнів // Управління освітою. – 2006.-№5.

6. Єльнікова Г. В. Наукові основи розвитку управління загальною середньою освітою в регіоні : монографія / Г. В. Єльнікова. – К. : ДАККО, 1999. – 303 с.

7. Єльнікова Г. В. Оцінювання якості освіти в загальноосвітньому навчальному закладі на основі проведення моніторингових процедур / Г. В. Єльнікова, З. В. Рябова // Практика управління закладом освіти. – 2008. – №8. – С. 20-30.

8. Десятов Т. М., Коберник О. М., Тевлін Б. Л., Чепурна Н. М. Наука управління загальноосвітнім навчальним закладом : Навчальний посібник / Т. М. Десятов, О. М. Коберник, Б. Л. Тевлін, Н. М. Чепурна. – Харків : Видавнича група «Основа», 2003. – 240 с.

9. Методична служба – школі // Інформаційно-методичні матеріали на допомогу працівникам освіти. Вип. 4 / Укладачі Ю. В. Буган, О. В. Козловська, Г. Г. Свінних, В. І. Урський. – Тернопіль : Астон, 2004. – 300 с.

10. Григораш В. В., Касьянова О. М., Мармаза О. І. Управління навчальним закладом: Навчально-методичний посібник.— Харків: Веста: Видавництво «Ранок», 2003.

11. Григораш В.В. Робота з педагогічними кадрами. Харків «Основа», 2006 р.

12. Мармаза О. І. Інноваційні підходи до управління навчальним закладом.—Харків.: «Основа», 2004.

13. Масликова І. Модель педагогічного керівництва самоосвітньою діяльністю педагогів у системі методичного менеджменту. «Управління школою», №11, 2004 р.

